

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 26 (1845) 1985 BIRŽELIS-JUNE 25

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Minties žmogus

Ivairių iškilmių, renginių, minėjimų progomis į pirmąsias eiles išplaukia visuomenės veikėjai. Viešumoje ir laikraščiuose matome daugiausia jų veidus. Ir tai dėl to, kad jie yra tie žmonės, kurie organizuoja visuomeninį gyvenimą. Jei pasitenkintum vien dienraščiais bei savaitraščiais, susidarytum įspūdį, kad kitų veidų visuomeninis mūsų gyvenimas nėra. Bet tai būtų klaidingas įspūdis, nes visuomeninis mūsų gyvenimas turi ir savo gelmes, t.y. asmenis, kurie gana retai išplaukia paviršium bei pasirodo viešumai. Tokie asmenys yra daugiausia minties žmonės. Jie žvelgia į gyvenimą iš gilesnės bei ramesnės perspektyvos, nesiduoda nešami greito tempo, kuris neleidžia mąstyti ir verčia greitai veikti. Dėl to apie modernių laikų žmogų, pagautą greitojo tempo, sakoma — jis pirma veikia, paskui galvoja. To negalima pasakyti apie minties žmogų — jis pirma galvoja, paskui veikia. Taip turėtų būti su visais žmonėmis, bet taip nėra. Vienus lengvai neša greitis, o kiti neturi mąstymo dovanos, įgalinančios giliau žvelgti. Vis dėlto savoje visuomenėje turime žmonių, kurie pajėgia išlaisvinti iš greitojo tempo ir savo mintimi praturtinti visuomeninį gyvenimą.

TOKIŲ asmenų turėjome praityje, turime jų ir dabar. Prie jų priklauso Vydūnas, Šalkauskis, Kudiraitis, Maceina, Girnius ir kiti. Kiekvienas jų turi savitą veidą lietuvių tautos gyvenime ir yra vertas atskiros studijos. Šiomis eilutėmis meskime žvilgsnį į 70 metų amžiaus sulaukusį dr. Juozą Girnį. Jis, kaip minties žmogus, laikosi nuošaliau nuo visuomeninio gyvenimo, daugiau sklando minties pasaulyje, tačiau neatitrūksta ir nuo konkretaus, kasdieninio gyvenimo bei veiklos. Savo studijose jis domėjosi ypač egzistencine filosofija, plaukiojo plačiuose tarptautiniuose vandenyse, bet nepasidavė pagundai juose pasilikti. Jam rūpėjo savoji tauta, kuri, pakirdusi iš ilgos priespaudos, kūrė savitą gyvenimą. O pastarasis be gilesnės minties žmonių būtų labai seklus. Dr. J. Girnius subrendo Lietuvoje, pasirodė mokslinei karjerai, bet atžusios okupacijos ją nutraukė. Taip, nutraukė, bet nepakeitė jo gyvenimo linkmės, neišbloškė iš tautos. O tai lengvai galėjo įvykti išeivijoje, kuri daugelį viliojo į platesnį gyvenimą ir plukdė tolyn nuo savosios tautos. Dr. J. Girnius, būdamas visa siela suaugęs su savo tauta, ryžosi pasilikti minties pasaulyje ir dirbti savajai tautai. Tai linkmei jis liko ištikimas visą savo gyvenimą.

TA JO ištikimybę liudija atlikti darbai. Ryškiausias liudininkas — jo knyga "Tauta ir tautinė ištikimybė". Joje dr. J. Girnius atskleidė tautos reikšmę išeivijai, atsidūrusiai kryžkelėje — būti ar nebūti, išlikti savajai tautai ar nuplaukti didžiaisiais vandenimis svetur. Tai orientacinė knyga, padėjusi išeivijai rasti gaires ir tautinės veiklos prasmę. Antras labai ryškus dr. J. Girniaus tautinės ištikimybės liudininkas yra darbas Lietuvių enciklopedijoje, kuriai jis, kaip redaktorius, paaukojo daugelį metų. Prie jos rikiuojasi ir "Aidų" žurnalas, kuriame taip pat atsispindi jo ilgų metų darbas, bei kiti veikalai. Juose dr. J. Girnius ryškėja ne tik kaip tautinis, bet ir kaip universalios krikščioniškos minties žmogus, kuriam rūpi ir tautinio gyvenimo turinys. Pastarasis įgauna gilesnę prasmę bei svorį krikščioniškoje šviesoje. Joje kristalizuojasi Dievo ir tautos sintezė, tiesiantis gaires konkrečiam, prasmingam gyvenimui. Iš tokio dr. J. Girniaus rūpesčio yra gimęs veikalas "Žmogus bei Dievas". "Idealas ir laikas", paskaita "Krikščionybės ir ateizmo grumtynės mūsų tautoje". Tai tik keli bruožai suaktybės progos. Jie toli gražu neatkleidžia viso dr. J. Girniaus minties ir darbų pasaulio — visai tautai reikšmingo lobi. Pr. G.

Telefonu iš Otavos

Pasibaigė nieko nenutarusi konferencija

J. V. DANYS

Žmogaus teisių konferencija Otavoje pasibaigė birželio 17 d. vakare su 3 valandų užtęsimu. Darbo posėdžiai turėjo baigtis birželio 14 d., 12 v., bet iki to laiko nebuvo priimtas nė vienas iš 45 pasiūlymų. Nė posėdžiauti iki birželio 17 d., 2 v.

Konferencijai artėjant prie galo, jau buvo aišku, kad jokias esminias klausimais nepavyks susitarti dėl kieto sovietų nusistatymo ir savotiško Helsinkio akto interpretavimo. Vakarietiškais pagrindinėms žmogaus teisės yra minties, žodžio, rašto, religijos, keliaavimo bei emigravimo laisvės. Sovietams tie dalykai yra antrašėlis reikšmės ir kiekvienos valstybės vidaus reikalas. Sovietų delegacijos pirm. Sofinsky pareiškė, kad Sov. Sąjungos gyventojai yra patenkinti ir pritaria esamai santvarkai.

Sovietai kalba apie teisę gyventi. Vakarietiškais tai reiskia nusistatymą prieš abortus. Sovietams ir jų satelitams

šis principas reiškia atsiskaitą atominių ginklų bei ginklavinimosi. Su tokia samprata nesutinka vakariečiai, ypač JAV-bės.

Vakarietiškais sovietai prikiša nedarbą, nepakankamą butų skaičių, rasinę diskriminaciją, didelį skaičių skurstančių žmonių. Vakariečiai mano, kad tai socialinės problemos, kurias galima diskutuoti, bet tai nėra tiesiogiai susiję su 7-jo principo sąvokomis.

Negalint susitarti dėl bendro konferencijos komunikato, 16 Š. Atlanto S-gos valstybių ir Airija paruošė ilgą memorandumą apie diskusijose minėtus žmogaus teisių pažeidimus ir būdus jiems išvengti. Tada sovietinis blokas paruošė panašų ir dar ilgesnį memorandumą, kuriame daug kalbama apie sovietų ideologijai būdingus dalykus.

Nesant vilties susitarti, vadinamos 9 neutralios valstybės — Austrija, Kipras, Suomija, Lichtenšteinas, Malta, San Marino, Švedija, Šveicarija ir

Šv. Tėvas JONAS-PAULIUS II sveikina naujai įšventintą kunigą EDMUNDĄ PUTRIMĄ Šv. Petro bazilikoje Romoje 1985 metų birželio 2 dieną. Apeigas atliko pats Šv. Tėvas, suteikęs kunigo šventimus 70-čiai jaunuolių iš įvairių pasaulio kraštų. Jie studijavo Romos universitetuose. Nuotr. "L'Osservatore Romano"

Taikos ir laisvės ryžto žygis

Ekskursinė kelionė Baltijos jūra. Ja domisi didžioji spauda, radijas ir televizija. Dalyvaus daug latvių, bet kol kas trūksta lietuvių

Juris Kaža (rengėjų komiteto narys) iš Stockholmo praneša, kad baltiečių rengiamu Taikos ir laisvės žygiu Skandinavijoje domisi tarptautinės žinių agentūros, laikraščiai ir radijas. Jam yra pasižadėję dalyvauti švedų televizija, olandų radijas, vokiečių laikraščiai "Die Welt", "Frankfurter Allgemeine Zeitung" ir "Bild". Švedijos ir Suomijos spauda jau rašo apie galimus politinius nepatogumus Skandinavijos kraštams, juoba, kad šiemet sueina 10 metų nuo Helsinkio akto pasirašymo.

Platų pasikalbėjimą su baltiečių žygio rengėjų komiteto nariu Atis Liejinsu paskelbė švedų žinių agentūra, aptarnaujanti vietinius laikraščius, turinčius per vieną milijoną skaitytojų.

Baltiečių žygio proga žinios apie Estiją, Latviją ir Lietuvą bus paskleistos visam pasauliui, bus reikalaujama atitraukti Sov. Sąjungos kariuomenę ir atominius ginklus iš okupuotų Baltijos valstybių. Visa tai matys ir girdės ne tik tai Švedija, bet ir Europa, Šiaurės ir Pietų Amerika.

Rengėjai tikisi, kad laivas bus pilnas žygio dalyvių. Jau dabar yra apie 200 užsiregis-

travusių. Dauguma jų yra latviai — jauni ir seni iš Europos, Š. Amerikos ir Australijos. Jie tą žygį vadina "Latviešu miera un brīvības kugis" (Latvių taikos ir laisvės laivas). Bet tai netikslus pavadinimas, primenantis liudną praeitį, kai 1940 m. baltiečiai nepajėgė bendromi jėgom priešintis sovietinei okupacijai. Galbūt jų solidarumas ir nebūtų buvęs stipresnis už nacizmą ir stalinizmą — kas žino, tačiau solidarumo stoka buvo stipriai jaučiama. Jį sustiprino bendros nelaimės: sibiriniai tremimai, sovietinė okupacija, rusifikacija, politinė priespauda, ekonominiai nepritekliai, korupcija. Jau laikas dirbti bei kovoti drauge, nors tai būtų ir sunku. Tai vienas iš Baltiečių taikos ir laisvės žygio tikslų. Dėl to ir visas žygis pavadintas baltiečių žygiu, apimančiu sovietų teismą Kopenhagoje ir visą eilę kitų renginių.

Lietuvių organizacijos šiam žygiui suteikė bei pažadėjo nemažą lėšų sumą. Dalis jų jau pasiekė Stockholmą, nors ne be sunkumų ir atidėliojimų. Tos lėšos jau naudojamos baltiečių laisvės bylai kelti tarptautinėje plotmėje.

Bet kur lietuviai — žygio dalyviai? Jų dar nedaug užsirašė. Laivas praplauks Baltijos jūros tarptautiniais vandenimis netoli Lietuvos sienos. Mums reikia laivė lietuvių, kurie mojuotų savo vėliavomis, dainuotų lietuviškas dainas, kalbėtų maldas už savo tėvynę.

Laive bus ir Vatikano radijo lietuvių skyriaus reporteriai, "Laisvės radijo" darbuotojai. Jie rekorduos programas. Tam reikia daug ir stiprių balsų visomis baltiečių kalbomis.

"Labai svarbu, kad mūsų draugai lietuviai padėtų užpildyti laivą — patys dalyvautų arba pagelbėtų tiems, kurie nori dalyvauti, bet nepajėgia finansiškai" — sako rengėjų vardu Juris Kaža.

Laive dar yra vietų, nors visi terminai jau yra praėję. Visi laukiami! Juo greičiau, juo geriau. Neapvilkinę žurnalistus ir politikus, kurie dalyvaus tame žygyje. Visos baltiečių tautos turi būti atstovaujamos.

Adresas registracijai: Baltic Peace and Freedom Cruise, P. O. Box 7241, S-103 89, Stockholm, Sweden. Kaina už kelionę laivu — \$300 JAV.

Žmogaus teisių konferencijos metu Otavoje buvo įrengtas pavergtų tautų informacijos biuras, kuriame savo skyrių turėjo ir lietuviai. Kairėje — inž. J. V. DANYS, dešinėje — JAV delegacijos patarėjas TRIMBLE, apilankęs lietuvių skyrių "Chateau Laurier" viesbutyje. Ntr. D. Skukauskaitės

Pasaulio įvykiai

"TWA" LĖKTUVO IR KELEIVIŲ PAGROBIMAS PRIMENA PREZ. J. CARTERIO LAIKUS, kai Teherane įkaitais buvo laikomi amerikiečiai diplomatai. Jų išlaisvinti nebuvo įmanoma ginklo jėga. Dabar bejėgis yra ir prez. R. Reaganas. Šiitai įkaitais pasiliko apie 40 amerikiečių keleivių, juos išsivesdami iš lėktuvo ir paslėpdami. Lėktuve, kuris tebėra Beiruto orauostyje, liko tik lakūnai. Derybų tarpininku tapo teisingumo ministeris N. Berri, kuris taigpi yra šiių "Amalio" ("Vilties") grupės milicijos vad. Beiruto orauostis yra jo milicininkų kontrolėje. Už įkaitų išlaisvinimą reikalaujama, kad Izraelis paleistų 766 šiius iš kalėjimų. Prez. R. Reaganas atsisako patenkinti teroristų reikalavimus, nes tai skatintų naujus įkaitų grobimus ateityje. Be to, suimtieji šiiitai yra Izraelio kaliniai. Premjeras S. Peresas

teisina, kad jo vyriausybė nėra atsakinga už įkaitais laikomus amerikiečius. Iš tikrųjų Izraelio kariuomenė pažeidė Ženevos konvenciją, pietiniame Libane suimdama šiius ir juos be teismo uždarydama Izraelio kalėjimuose. Lėktuvas buvo pagrobtas tiems šiiitams išlaisvinti. Premjero S. Pereso vyriausybė buvo numaciusi šiių sugrąžinimą, bet dabar nenori daryti nuolaidos teroristams. Esą šiių paleidimas negali būti susietas mainais su amerikiečiais. Buvo paskelbta, kad bus paleista jau ištardyta 31 šiiito grupė, ateityje laisvės susilauks ir kiti. Tokią taktiką atmetė tarpininko pareigas einantis "Amalio" milicijos vadas N. Berri. Už 40 amerikiečių įkaitų reikalaujama visų 766 šiių paleidimo.

Kova su teroristais

Keli amerikiečiai buvo parodyti šiių surengtoje spaudos konferencijoje. Jie perspėjo prez. R. Reaganą atsisaikyti išlaisvinimo jėga, nes tuo atveju įkaitų laukia neišvengiama mirtis. Niekas nežino, kur jie dabar yra laikomi. Savo planų prez. R. Reaganas neatkleidžia. Jis tik pabrėžė, kad Amerika yra pasiekusi kantų ribą. Keliaujantys amerikiečiai buvo perspėti vengti Atenų orauostio, kuriame dėl nepakankamo saugumo į pagrobtaį lėktuvą įsiveržė du ginkluoti šiiitai, atnešę įkaitų problemą. Antro teroristų smūgio prez. R. Reaganas susilaukė Salvadoro sostinės kavinėje, kur kairieji teroristai nušovė 13 žmonių. Užsuvijusių eilėse yra du civiliai amerikiečiai ir keturi marinai, priklausę JAV ambasados apsaugai. Tikimasi, kad žudikai bus susekti ir nubauti. Teroras palietė ir V. Vokietiją. Nuo Frankfurto orauostyje sproguosios bombos žuvo trys asmenys, buvo sužeista apie 40.

Tardė Walensą

Varšuvoje pasitarimus turėjo kompartijos vadas gen. W. Jaruzelskis ir kardinolas J. Glempas. Pokalbis lietė valdžios ir Katalikų Bendrijos santykius. Įtampa sukėlė trijų "Solidarumo" unijos veikėjų — A. Michniko, B. Liso ir W. Fra-

siniuko nuteisimas dėl planuojamos demonstracijos prieš maisto gaminių pabranginimą. Gdanske buvo tardomas ir L. Walensa, kuriam, matyt, taip pat buvo grasinama teismu. Jis betgi grįžo namo, nebuvo suimtas.

Nuteisė snipą

Buvęs norvegų diplomatas A. Treholtas susilaukė 20 metų kalėjimo už slapto dokumentų parūpinimą sovietų KGB agentui. Jis buvo suimtas 1984 m. Pradžioje prisipažino snipinėjęs Sovietų Sąjungai, o vėliau sakė esąs nekaltas, nenorėjęs padaryti žalos Norvegijos saugumui. Esą jam tik rūpėjo santykių pagerinimas su Maskva. Teismas iš nuteisto snipo konfiskavo \$130.000, kurie buvo gauti už snipinėjimą. Jis taigpi turės padengti teismo išlaidas, kurios siekia \$11.000.

Bombos lėktuvuose

Kanadą sukrėtė bombos lėktuvuose. Atlante prie Airijos nukrito keleivinis Indijos lėktuvas, skridęs iš Toronto Indijon. Žuvo įgula ir visi keleiviai. Plačiai išbarstytos lėktuvo nuolaužos sudaro įspūdį, kad lėktuvas sprogo ore. Žuvusiųjų eilėse yra daug iš Indijos kilusių kanadiečių. Tokio orauostyje sprogo bomba iš "Canadian Pacific" lėktuvo išimtuose kroviniuose. Lėktuvas ir keleiviai nenukenėjo. Atrodo, ta bomba turėjo iš anksto nustatytą laiko užtaisą. Didesnės nelaimės buvo išvengta tik dėl lėktuvo greitesnio atskridimo nei buvo numatyta. Lig šiol Kanados orauosčiuose specialiais aparatais būdavo peršviečiami tik rankiniai lagaminai, kuriuos keleiviai pasima su savimi. Didieji lagaminai lėktuvan patekdavo be jokio tikrinimo. Dabar staiga teko pradėti visų krovinių tikrinimą lėktuvuose. Į Indijos keleivinį lėktuvą bombą greičiausiai įdėjo induistų nekenčiantys sikai, kurių nemažas skaičius gyvena Toronte. Bombos atsidarimas "Canadian Pacific" lėktuve tebėra neaiškus. Kanada neturi jokios įtamos su Japonija. Tarp joje gyvenančių japonų nesigirdi vidinių nesutarimų.

Šiame numeryje:

Minties žmogus

Veiklos ir minties žmonės visuomeniniame gyvenime

Taikos ir laisvės ryžto žygis

Dalyvaus daug latvių, kol kas — mažai lietuvių

Užmiršti kalinių sukilimai

Sibiriniai sukilimai, kuriuose dalyvavo lietuviai ir ukrainiečiai

Saugumiečiai terorizuoja seminaristus

Pasakoja naujausias (66) "LKB kronikos" numeris

Vargšai ir jų išlaisvinimas

Prof. A. Maceina apie madingąją išlaisvinimo teologiją

Karo nusikaltėlių įjėskotojai

Informacija apie nusikaltėlių įjėskojimą JAV-se ir Kanadoje

Išėjimo lietuviškumas

Paruošta anketa, skirta viso laisvojo pasaulio lietuviams

Sukaktis, išgarsinusi lietuvių Brazilijoje

Kazimieriniai renginiai, susilaukę dėmesio brazilų visuomenėje

Kultūrinė mūsų veikla išeivijoje

Žvilgsnis į Kanados lietuvių ligišolines kultūrinės pastangas

Laiskai poetui Mieželačiui

Gulago moterų kalinių laiškas Maskvą garbinančiam poetui

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — \$20, pusmetinė — \$11, rėmėjo — \$25 (Amerikoje — JAV doleriais).
Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$20.00 per year, \$11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.
U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Sukaktis, išgarsinusi lietuvius Brazilijoje

Kazimierinių metų bei jų renginių apžvalga

Brazilijos lietuvių savaitraštis "Mūsų Lietuva" išleido 8 puslapių priedą Portugalų kalba, daugiau skirtą vietiniams ir ypač prisidėjusiems prie šv. Kazimiero švenčių ir jo vardo garsinimo Brazilijos visuomenėje.

Šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktis pradėjo buvo numatyta paminėti iškilmingom pamaldom katedroj ir su lietuvių moterų suruoštais pietumis, kurie sudarytų finansinį pagrindą kukliai šv. Kazimiero biografijai išleisti. Tačiau renginiai, kaip taikliai pažymėjo pirmosios šventės proga Sao Paulo dienraštis "Diario Popular" (1984. IV. 2), išaugo į "išstius metus iškilmų šv. Kazimierui, jaunajam lietuvių globėjui". Jie išaugo į religines šventes, viešus civilinius minėjimus, pasireiškė raštais ir dailės kūriniais, išėjo į gatvę, pasiekė spaudą, radiją, televiziją. Šventojo lietuvių bei Lietuvos vardas dar vis plečiasi beribėj Brazilijoje, ypač per viešai ir pakartotinai skelbiamą dailės konkursą su "Šv. Kazimiero premija".

Religinės apeigos

Iškilmės buvo pradėtos Sao Paulo katedroj liturginėm apeigom, kurias atliko S. Paulo kardinolas (1984. III. 4). Jas tęsė paties šventojo vardo lietuvių parapija. Kazimierinės sukaktis buvo paminėta daugiau nei 40 vietovių: Brazilijos parapijų šventovėse, katedrose, didžiausioje P. Amerikos Marijos šventovėje Apareci-doj. Kunigai, vyskupai, kardinolas garsino Lietuvos šventojo vardą, o taip pat savo tikintiesiems statė pavyzdžių kančinę ir ištvermingą lietuvių tautą. Ir kaip nesijaudinti, kai visi pamaldų dalyviai (pasinaudodami anksčiau išdalinu lapeliu), iš širdies gelmių traukė "O šv. Kazimierai... mes tave meldžiam: pažvelk dabar į savo žemę ir savo tautą, ateik jai į pagalbą. Juk Vilniaus katedra... paversta meno galerija, tautinė tavo paties šventovė pakeista ateizmo muziejumi, visa katalikiška lietuvių tauta kovoja ir kenčia svetimo bedievio režimo pavergt. O galingasis Lietuvos Globėju, padėk savo tautai atgauti taip išsiilgtą laisvę — laisvę tikėti į Dievą, laisvę išpažinti savo tikėjimą, laisvę naudotis pagrindinėm žmogaus teisėm".

Kazimierinių metų užbaigai šv. Kazimiero parapijoj (1985. III. 2-10) dalyvavo rajoninis vyskupas, kuris yra kartu ir vyskupų konferencijos gen. sekretorius. Mšias atnavaus aikštėje ir meldėsi draugų su lietuvišiais bei gausia vietinių maldininkų minia.

Vieši minėjimai

Šv. Kazimieras pasiekė ir gan aukštus Brazilijos visuomenės sluoksnius. Jį paminėjo Sao Paulo istorijos akademija aukščiausiamė didmiesčio dangoraižyje "Terraco Italia", Krikščioniškosios literatūros akademija, Sao Paulo istorijos bei geografijos institutas, Brazilijos paštas specialiu antspaudu, Sao Paulo žurnalistų draugija, kurios pirmininkas skaitė paskaitą pačiame mieste "lopšyje", supažindino su "Sao Casimiro" biografija tarp-tautinėje knygos parodoje.

Spauda

Prie lig šiol beveik nežinomo šv. Kazimiero vardo pasklidimo plačiuose Brazilijos sluoksniuose rimtai prisidėjo kun. Pr. Gavėno parašyta šventojo biografija "Sao Casimi-

ro", kurios išleidimą parėmė Centrinis kazimierinių metų komitetas JAV-bėse. Knyga buvo įteikta kaip dovana Brazilijos vyskupams (374), susirinkusiems į savo konferenciją, Portugalijos vyskupams Fati-moj ir daugeliui kitų įtakingų asmenų — rašytojams, žurnalistams, dailininkams, dvasiškiam. "Sao Casimiro" buvo parodyta ir Brazilijos televizijoje.

Dienraščiai, žurnalai, biuleteniai įvairiais būdais paminėjo šv. Kazimierą ir priminė lietuvius, švenčiančius jo sukaktį. Didžiausias Brazilijos dienraštis "O Estado de Sao Paulo" (1984. V. 13) paskyrė ištisą savo sekmadieninės laidos puslapį straipsniui "Maskva prieš tikinčiuosius Lietuvoje" ir šv. Kazimiero šventei lietuvių parapijoje.

Lapeliai su biografijomis šv. Kazimiero bruožais ir malda už Lietuvą lietuviškai, portugaliskai ir esperantiškai buvo gausiai skleidžiami įvairiausiom progom.

Dailė ir dailininkai

Ir dailė prisidėjo prie kazimierinio sąjūdžio.

Brazilijos pašto antspaudui vinjetę nupiešė vengrų kilmės dail. O' Czerny. Buvo surengta Sao Paulo valstijos Kultūros sekretoriato vardu filatelijos ir numizmatikos (religinio turinio) paroda. "Mūsų Lietuva" (laikraštis) atspausdino didelio formato Carlo Dolci paveikslą atvirukų, paveikslukų. Iš Portugalijos buvo atvežta, ten portugalų skulptoriaus sukurta pirmoji šv. Kazimiero statula Brazilijoje. JAV-bėse buvo nulieta šv. Kazimiero medalis, tačiau, nors keliskart prašytas, dar nepasiekė Brazilijos.

Buvo sukurta portugaliskai ir šv. Kazimiero himnas, kurį vietiniai parapijos lankytojai mėgsta giedoti pirmąjį mėnesio sekmadienį kaip pamaldų baigiamąją giesmę.

Folkloriniai atspalviai

Nebuvo užmiršta ir folklorinė dalis — ji sudarė gyviausių visų metų veiklos pynę. Įvairių tautybių paviljonai su valgiais ir gėrimais, nesiliaujanti muzika, tautybių bei grupių artistiniai pasirodymai čia daugumai žmonių kaip tik ir sudaro visą šventę — "festą". O prieš tai ilgas ir platus pasirošimas; užkalbintos įvairios firmos, institucijos, organizacijos, radijas, spauda, televizija. Tai dar daugiau prisidėjo prie susipažindinimo su šv. Kazimieru, su Lietuva ir lietuviomis. O pačioje "šventėje" lietuviai stengėsi pasirodyti kiek galėdami tinkamiau — ir su savo lietuviška seklyčia, lietuviškais patiekalais, lietuviška muzika, tautiniais drabužiais ir šokiais.

Kazimierinių metų pabaigos iškilmėms Sao Paulo valstijos gubernatorius pasiuntė sveikinimo telegramą, o Sao Paulo burmistras pats apsilankė šventėje.

Šv. Kazimiero vardas tapo toks populiarus, kad net Brazilijos prezidentui sunkiai susisargus, vienas radijo pranešėjas susijaudinęs šaukė: "Melskimės, prašykim Dievą... Melskimės į šv. Judą Tada, į šv. Kazimierą..."

Šv. Kazimiero metais daugiausia pasidarbavo šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas kun. Pranas Gavėnas ir Brazilijos kultūrinės sferose gerai pažįstamas, aukštai vertinamas įvairių akademijų valdybų narys, "Centro Cultural Francisco Matarazzo Sobrinho" kultūrinis direktorius rašytojas Henrique Lo-sinskas Alves. Krs.

Mišios Kauno arkikatedros-bazilikos šventoriuje 1985.IV.7, nes netilpo viduje. Visa eilė šventovių Kaune yra okupacinės sovietų valdžios uždarytos. Didžiųjų švenčių dienomis tikintieji netelpa esamose šventovėse

Užmiršti kalinių sukilimai

Įvykių liudininkai ir istorikai apie sukilimus Vorkutoje ir kitur prieš 30 metų. Juose dalyvavo ukrainiečiai ir lietuviai

Šalia duomenų, kuriuos su-rinko Solženicinas, mums prieinamas tam tikras skaičius buvusių kalinių pasakojimų (H. Passin, P. Barton atsimi-nimai). Jų tarpe patys tiksliau-si ir išsamiausi yra vokiečių žurnalistės Brigitte Gerland, vokiečio gydytojo Joseph Scholmer ir prancūzo Jean Ni-colas atsiminimai. Juos gali-ma papildyti daugelio kalinių (vokiečių, austrių, ispanų), iš-laisvintų 1954-1955 m. pasa-kojimais spaudoje.

Visais tais šaltiniais rėmė-si Roland Gaucher savo knygo-je "Opposition en URSS, 1917-1967", išėjusioj 1967 m. Juos naujai peržvelgė du jauni prancūzų istorikai — Jean Chiama ir Jean-Francois Sou-let 1984 m. pasirodžiusiam stambiam veikalė "Histoire de la dissidence. Oppositions et revoltes en URSS et dans les democracies populaires de la mort de Staline a nos jours (Paris. Ed. du Seuil, 1982). Jame nagrinėjama tai-pogi vidinė rezistencija sa-telitiniuose kraštuose. Jų iš-traukomis bus plačiau naudo-jamasi šiame straipsnyje.

Trenkianti žinia

Vieną dieną Vorkutos sto-kyklos garsiakalbiai pranešė idomią žinėlę: susirgo Stali-nas. Nuo tos akimirkos kas-kart, kai būdavo žinių laidos (Maskvos radijo) kaliniai bu-riuodavosi apie garsiakalbius, apimti gilaus nerimo. Prae-jio kurtimos dienos. Tada garsia-kalbis paskelbė, kad gydyto-jai ligonio gyvybę palaiko de-guoniu.

— Ar jis išsikrapštys jo dė-ka, — kažkas paklausė vokie-tį gydytoją Scholmerį, suimtą Rytų Berlyne.

— Jei radijas nieko neprasi-mano, — tarė jis, — tai tikriaus-iai Stalinas nebegyvas, ir Maskvoj rūpinamasi sudaryti vyriausybę.

Netrukus radijas pranešė apie Stalino mirtį. Išsikilai-dė visi nuogastavimai.

— Aš čia jau devyniolika me-tų, — tarė vienas gruzinas, — ir tai man pirma gera naujie-na!

Vėliau Scholmeris sutiko, eidamas pagrindine stovyklos gatve, vieną seną užbeką. Pas-tarasis nemokėjo nė žodžio vokiškai. Jo rusų kalbos žody-na štai poigios buvo skurdus. Bet jis šypsojosi. Kadangi Schol-merio nuotaika buvo nema-žiau pakili, jis pokštelėjo jam per petį. Uzbekas pavaizdavo senį, raitantį ūsus, užmerkė akis, po to paguldė galvą ant rankos ir tarė: "Spit" (miega). Atmerkė akis. Šyptelėjo pla-čiausia šypsena: "charašo" (gerai).

Kai komunistai gedėjo

Tuo pat metu visų pasaulio komunistinė "inteligentia" ruošėsi gedului. Vienas poetas vargo savo kambaryje, prigu-lęs prie nekrologinio eilėraš-čio:

Susimąstyk. Nulėk mintimis

su Maurice Thorez Maskvoj.

Kažkas užsikerta Jacques

Duclos gomury...

Rotacinės mašinos Pary-žiuje spausdino "France-Nou-velle" numerį, pasirodysian-tį su milžiniška antrašte: "Ne-

mirtingoji Stalino širdis lio-vėsi plakus".

Picasso piešė atžagaria plunksna Stalino portretą, kuris pasirodys laikraštyje "Lettres francaises" ir kurį pasmerks kaip skandalą komu-nistų centro komitetas. L. Ara-gonui teks atsiprašinėti už tai, kad jis parodė viešumai tą "šlykštynę".

Bet Vorkutoje ir visose so-vietiniuose kacetuose džiū-gavimas kompensavo žmones už ilgą nekantravimą. Metų metais milijonai vergų laukė tos mirties. Jie buvo pastebė-je, kad vieši Stalino pasiro-dymai darėsi vis retesni. Jie buvo išžiūrinę visus nuotrau-kas "Pravdaj", mėgindami at-rasti senatvės žymes. Jie pa-sterbėjo, kad 19-tame partijos suvažiavime Stalinas prabilo tik vieną kartą, ir tai labai trumpai. O gal nusibaigus Sta-linui, pasibaigs ir jų kančios. Kaip bebūtų, vargu ar jų dalia gali dar pasunkėti.

Lagerių telkinys

Vorkuta buvo lagerių tel-kinys anapus laurės asigalio rato, Europos ir Azijos pagai-rėje. Kalinių ten buvo apie pusę milijono, paskirstytų po trisdešimtyje lagerių, ku-rių kiekviename buvo po 3.500 žmonių. Jie dirbo, kasdami anglis Leningradui. Tai čia, pačioje sovietinės vergovės širdyje, prasidės už poros mė-nesių sukilimas.

Jo istorija mums žinoma Brigittos Gerland, Jean Nico-las ir ypač Joseph Scholmerio dėka. Pastarasis paskyrė iš-tisą knygą (1954) to konflikto aprašymui.

Deja, įvairūs tie šaltiniai nevienodai vaizduoja to suki-limo priežastis. Ar todėl, kad pasakojimai yra atėję iš skir-tingų lagerių, ar todėl, kad liu-dininkai pernelyg pabrėžė tą ar kitą aspektą, veikiami savo ideologinių įsitikinimų. Aiš-kindami neramumų priežastis, jie duoda dvi versijas. Pasak B. Gerland, studentai leninistai pirmieji pradėjo skleisti lageriuose masinio streiko mintį. Jie buvo nepatenkinti, kad juos išmėtė po įvairius lagerius. Jie rado palankią dirvą anarchistų, sektantų ir neorganizuotų eilėse. Bet jiems nepritarė tautinės grupės — ukrainiečiai ir baltie-čiai — jie atsiskė eit iš vien su rusais. Berijos pašalinimas buvęs konflikto sprogikliu (de-tonatorium).

Scholmerio versija

J. Scholmeris pateikia skir-tinę versiją. Pasak jo, tikrai-siais pagrindžio vadais buvę beveik išimtinai ukrainiečiai ir lietuviai. Jo lageryje buvo 3.500 kalinių: 1500 ukrainie-čių (daugiausia iš vakarinės Ukrainos), 800 lietuvių, 300 latvių, 200 estų ir 190 vokiečių.

Vorkutoj susidariusios gau-sios slaptos draugijėlės rėmė-si tautiniais pagrindais. Be to, Scholmeris mano, kad suki-li-mą nulėmė visuotinis nusivy-limas, kurį sukėlė paskelbti jo dalinė amnestija ir žinia, jog Berija pateko nemalonėn. Vie-nas streiko vadų tada drožęs lagerio vadovybei: "Berija mus areštavo, dabar ji likvi-davo! Jūs turite mus paleist laisvėn!"

Scholmeris taip pat pabrė-

žia vaidmenį, kurį atliko ži-nia apie Rytų Berlyno riaušes. Tą naują Vorkutos kaliniai sužinoję iš "Pravdos" pusla-pio, iškabinto valgykloje ir iš pokalbių su keturiolika ber-lyniečių studentų, kuriuos tik ką buvo atgabėję. Kai jie aiš-kino su smulkmenom Berlyno darbininkų reikalavimų pro-gramą, kaliniai atsakė: "Pui-ku, labai gerai! Mums tereikia pridėti, kad būtų suteikta au-tonomija Sovietų Sąjungos tau-toms... Kitų dalykų nereikia keisti".

"Ar būtų įvykęs sukilimas, — klausia save Scholmeris, jei nebūtų buvę riaušių Rytų Ber-lyne 1953 m. birželio 17 die-ną?" Niekas negali atsakyti. Niekas iki tos dienos nebuvo svajojęs apie tokią galimybę. Niekas iš kalinių ar rezisten-cijos grupių vadų. Visi pasi-ruošimai buvo daromi, numa-tant karo atvejį. Birželio 17-toji visa tai pakeitė.

Tą dieną žmonės sužinojo iš Pravdos numerio, iškabinto valgykloje, apie Rytų Berly-no įvykius. "Pravda" pripaži-no, kad būta riaušių. Savai-me aišku, pasak jos, tai būta "šlykščios Vakarų provokaci-jos", kuri nuėjusi šuniui ant uodegos. Visi stumdėsi apie tą vitriną ir vienas senas uk-rainietis balsiai perskaitė. Į pabaigą jis perskaitė suvien-ytosios socialistų partijos cen-trinio komiteto pranešimą, ku-riame buvo sakoma: "Dabar ji (partija) atsigręs į darbo liau-dį, parodydama jai tikrąjį sa-vo veidą".

Juoko paplūpus palydėjo tą sakinį: "O ką ji tai liaudžiai rodė iki šiol?"

Kaliniai suprato, kad rei-kia veikti. Tik būtina buvo dar kiek palaukti, pasiruošti.

Prancūzo aiškinimas

Narpliodamas tuos įvykius ir remdamasis įvairių liudi-ninkų, ypač Scholmeriu, Ro-land Gaucher žiūrį į sukilimą iš gilesnės perspektyvos ir pri-pažįsta, kad tokį žygį tegalėjo pradėti vien žmonės, kurie bu-vo turėję kovos patirtį anapus lagerių. Iš tiesų kalinių dide-lę dalį sudarė žmonės, dalyva-vę kare. Buvo vyrų, dezertyra-vusių iš Raudonosios armijos. Buvo kitų, tarnavusių Wehr-machto eilėse. Išvežtieji baltie-čiai degė neapkykanta bolše-vikine valdžia. Net rusų be-laisviai, buvę vokiečių stovyk-lose ar buvę išvežti darbam, buvo pažinę kitokį, ne stali-ninį priešpauos pasaulį.

Buvo viena naujų atvykėlių kategorija, pasižymėjusi ryž-tu kautis. Tai ukrainiečių par-tizanai. Jie buvo kovėsi su vo-kiečiais, paskui sovietais ir lenkais. Kraštas juos rėmė. To karo metu jie klausė įsakymų iš savojo politinio-karinio ge-neralinio štabo. Jie pramoko naudotis visom nelegaliom ko-vos priemonėm, kad įgyvendin-tų vieną aiškų siekį — atsta-tytų Ukrainos nepriklausomy-bę. Jie gyveno skirtingais dva-siniais poreikiais, negu tie ūkininkai, kurie tesugebėjo vien pavienės vietovės prie-šintis 1929-1933 metų laikotar-pyje vykdomam ūkių nusavinimui. Jokių politinių siekimų jie neturėjo. UPA vyrai puik-iai žinojo už ką jie kovoja.

(Bus daugiau)

A+ STASEI VISKONTIENEI

mirus,

Toronto Maironio mokykla reiškia gilią užuojautą jos vyrui ALOYZUI VISKONTUI, sūnui ALIUI, mūsų moky-tojai DALIAI bei mokiniams DARIUI ir INDREI.

Toronto Maironio mokyklos tėvų komitetas,
mokytojai ir mokiniai

A+ STASEI VISKONTIENEI

amžinybėn iškeliavus,

reiškiame nuoširdžią užuojautą vyrui ALOYZUI, sūnui ALOYZUI, vaikaičiams, broliui VYTAUTUI ir visiems giminėms bei artimiesiems —

Erna ir Justinas Šimkai
Genutė ir Augustinas Senkai

A+ STASEI VISKONTIENEI

iškeliavus amžinybėn,

jos vyrą, sūnų ALOYŽĄ — mano krikšto tėvą, giliai užjaučiu ir kartu liūdžiu —

Gailius Draugelis

A+ AUGUSTUI RENKIUI

mirus,

dukterį ONĄ VINDAŠIENĘ, GEDIMINĄ VINDAŠIŲ ir jų visą šeimą nuoširdžiai užjaučiame —

KLB Windsoro apylinkės valdyba

PRANEŠAME

giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad š. m. birželio 7 dieną, 6 valandą vakaro, mirė mano brolis

LEONAS BAKŪNAS,

sulaukęs 77 m. amžiaus. Gimė Lietuvoje, Kybartuose, Vilkaviškio aps. Kanadoje išgyveno 36 metus.

LIŪDI: žmona Jieva, brolis Vladas, dukros — Danguolė, Rima, Aldona, vaikaičiai ir žmonos seserys Magdutė bei Marcelė

A+ LEONUI BAKŪNUI

mirus,

reiškiu giliausią užuojautą jo žmonai JIEVAI, duk-terims, žentams, vaikaičiams ir visai šeimai. Te-suteikia Viešpats jam amžiną atilgį, o pasilikusiems — stiprybės ir dvasios ramybės.

Jadvyga Marčiukaitienė

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projek-tus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757

Namų telefonas 278-4529

Atstovas — St. Prakapas.

Tel. 233-4486

KAZLAUSKAS

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Šaldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Saugumiečiai terorizuoja seminaristus

Jauno lietuvio kelias į kunigų seminariją Kaune. Jis išryškėja šiame rašte, gautame iš okupuotos Lietuvos, kuris buvo paskelbtas "LKB kronikos" 66 nr.

LTSR Saugumo komiteto viršininkui
Nuorašai: 1. Lietuvos vyskupas ir vyskupijų valdytojams
2. Jo Magnificencijai Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos rektoriui kun. dr. Viktorui Butkui
3. LTSR Saugumo darbuotojui Vincui Platinskui

Kunigo Puzono Roko, Juozo s., gim. 1956. VIII. 16, gvy. Kiaukliuose, Širvintų rajonas

PARAIŠKIMAS

1977 m. gegužės mėn. padaviau Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos rektoriui kun. dr. V. Butkui prašymą priimti mane į seminariją.

Praslinkus maždaug mėnesiui, gavau kvietimą į Alytaus Ekspedimentinių namų statybos kombinato (AENSK) kadru skyrių (prieš seminariją dirbau kombinato lentpjūvėje). Man ten nuvykus, prisistatė Vilniaus saugumietis Vincas Platinskas ir nusivėdęs mane pokalbiui į Alytaus vidaus reikalų skyrių.

Pasiėmęs keletą švaraus popieriaus lapų ir atsisėdęs priešais mane, pradėjo klausinėti ir visą laiką kažką žymėjosi. Pokalbio pradžia buvo graži, maloni, teiravosi apie darbą, namiškius, ar neturįs kokių nusikundimų ir t.t. Toliau kalba pakrypo tikslu link Saugumietis Vincas man nušvietė, kad įstoti į seminariją yra sunku, esąs didelis konkursas, reikia turėti pažįstamų, sakėsi, kad jis gali man padėti. Pabrėžęs, kad aš buvęs geras ir pavyzdingas pilietis mokykloje ir kariuomenėje, tik aštuonjoe klasėje pasielgęs negerai, atsisakydamas ruošti ateitinę temą, išuokiančią Bažnyčią ir kunigus.

"Žinoma, šis vienintelis išsišokimas nėra rimta kliūtis įstoti," — dėstė saugumietis Vincas. "Bet visa jūsų giminė yra persiėmusi buržuazinėmis, antitarybinėmis nuotakomis. Negana to, du tavo dėdės ir tėvas neteisti už tai, kad palaikė ryšius su banditais. Jie, atrodo, jau pasimokė ir suprato savo kaltę. Bet mums sunku patikėti ir garantuoti, kad toji antitarybinė dvasia nepasireikš tavėje. Jei nori įrodyti mums, kad esi geras tarybinis pilietis, lojalus tarybinei valdžiai, turi parašyti pasižadėjimą".

"Išdavikas niekada nebūsiu! Kaip galima žmogui subalpuoti dvi priešingybes — klieriką ir saugumietį!" — atkirtau susijaudinęs dėl neteisingo jo reikalavimų.

"Ką tu išsigalvojai! Juk niekas tau ir nesako būti išdaviku!" — piktai kalbėjo Vincas. "Tu kaip tik girtai padarysi, pranešdamas savo bendraminčių klierikų klaidas, antitarybinius jų išsišokimus.

Juk ir Biblijoje parašyta, jog reikiama atiduoti kas ciesaoriaus — ciesaoriaus, o kas Dievo — Dievui!"

"Jūs norite, kad aš būčiau Judas, išduočiau Kristų, kiščiausi į kitų žmonių sąžinės reikalus. Juk tai išdaviškiška sąžinė! Kokia čia dar gali būti kalba apie bendradarbiavimą! Aš ir be pasižadėjimo būsiu geras pilietis, geras klierikas".

"Kvaily! Kokį čia dabar Judą sau įsikalei į galvą! Tu absoliučiai nieko neišduodi ir neparduodi!" — piktai šaukė saugumietis.

"Kariuomenėje juk buvai, tai turėtum suprasti, kad čia nebus jokia išdavystė, o tik garbingas tarybinio piliečio pareigos atlikimas. Kas tau davė tokių keistų pamokymų?!"

"Mano sąžinė tam priešinasi, o ne pamokymai!" — paaiškinau.

"Kokią tu čia sąžinę išsigalvojai? Jokios sąžinės nėra ir nekalebek nesamoniui!" — šaukė saugumietis Vincas.

"Nežinau, kaip jūs, o aš tai tikrai turiu sąžinę. Ir nesiskaityti su ja negaliu," — atkirtau jam.

Matydamas, jog aš dar vis nesutinku su jo reikalavimais, saugumietis nukreipė kalbą į kitus dalykus. Teiravosi, ar klausau "šmeižikiškų" Vatikano, "Laisvės" ir "Amerikos balso" laidų. Atsakiau, kad kartais paklausau. Kiek įmanydamas Vincas juodino Vatikano ir popiežių. Po ilgų klausinėjimų saugumietis pareiškė:

"Mums reikalingas tik tavo pasižadėjimas raštu, jog būsi lojalus tarybų valdžiai. Tu pats suprask, kad menkas malonumas man su tavimi čia gincytis ir leisti veltui laiką. Todėl susitarkim taip — imk šį popieriaus lapą ir rašyk, ką aš tau padiktuosiu. Tik tuomet aš garantuoju tavo įstojimą į kunigų seminariją."

"Ne, nerašysiu! Užtenka to, kiek pasikalbėjome. Aš noriu tik vieno — būti geras kunigas ir tuo pačiu pavyzdingas pilietis. Tik ne išdavikas. Manau, kad neverta vėl iš naujo įrodinėti."

"Tuomet apie įstojimą į seminariją nė negalvok!" — šaukė saugumietis Vincas. "Galėsi sau ir toliau per visą gyvenimą taisyti lentpjūvėje lentas. Tu nemanyk, kad tik ant tavęs vieno užsisėdome ir šito reikalaujame. Juk ir klierikai, ir kunigai gyvenate tarybinėje visuomenėje, todėl turite skaitytis su valstybės reikalavimais."

"Bet juk Bažnyčia yra atskirta nuo valstybės ir įstojimas į seminariją turi priklausyti nuo seminarijos rektoriaus ar vyskupo, o ne nuo jūsų," — bandžiau jam aiškinti.

"Kas tau pripompavo tiek daug antitarybines dvasias? Tu jau

spėjai susidėti su kunigais ekstremistais ir nori jų pėdomis sekoti! Ne, taip nebus! Apie seminariją tuomet užmiršk visiems laikams ir niekada nesvajok, kad priėmimas į seminariją nepriklausys nuo valstybės. Savo atsisakymu tu nieko nepagausi, tik patenksi pats sau ir Bažnyčiai. Nesikarščiuok, vadovaukis savo protu, o ne pamokymais!" — piktai mokė saugumietis.

"Kartais neužtenka žmogiškosios išminties. Geriausia klausyti savo sąžinės ir Dievo balso" — pasakiau jam.

"Jei visada paisytis tos sąžinės išvedžiojimu, pražūsi gyvenime, nieko nepasieksi. Tu tik geriau pasidžiūrėk į vyresniųjų kunigų gyvenimą ir pamatysi, kad jie mažai paiso, ką liepia sąžinė, o gyvena kaip jiems geriau. Mes tau garantuojame puikią ateitį, padėsime iškilti į hierarkus, galėsi dirbti didesnėje parapijoje, išvažiuoti į užsienį, jei tik būsi protingas. Tad rašyk pasižadėjimą ir viskas bus gerai. Išsikirsime kaip geriausi draugai. Kitaip teks visą gyvenimą pyktis. Ir apie savo tėvus, brolius ir seseris pagalvok, kad gali jiems pakenkti. Kada nors tu pats man dėkosi, kad gerai patariau!" — įtikinėjo Vincas.

Išvargintas beveik tris valandas trukusio "smegenų praplovimo", norėdamas greičiau jo atsiikratyti ir labai trokšdamas būti kunigu, per savo žioplumą sutikau pasirašyti pasižadėjimą būti lojalus ir teikti valstybės saugumo organams informaciją apie antitarybinius išsišokimus seminarijoje. Tai padariau ne savo noru, bet tik verčiamas moralinės prievartos, kurią panaudojo saugumietis Vincas Platinskas. O prievarta bet kokį dokumentą daro negaliojantį, nes nėra laisvo apsisprendimo.

Išsikiriant Vincas pareiškė, kad iki seminarijos mokslo metų pradžios dar teks keletą kartų su juo susitikti, nes gali iškilti kokių nors neaiškumų. Be to, užtikrino neabejotinai mano priėmimą į seminariją, jam tarpininkaujant per religijos reikalų įgaliotinį Tumėną. Sekantį susitikimą nurodė, berods, liepos 19 dieną Alytuje prie "Dzūkijos" viešbučio. Apie pokalbį uždraudė kam nors pasakoti.

Nurodytą dieną apie 16 v. saugumietis jau vaikštinėjo netoli viešbučio. Man atėjus, pasakė, kad pokalbis vyks antrame viešbučio aukšte. Į viešbutį jis įėjo pirmas. Man liepė užėiti į nurodytą kambarį po keleto minučių, nes einantįs kartu gali kas pastebėti. Susitikime saugumietis Vincas teiravosi, kas naujo, klausė, ar kam nors neišpasakojau.

Atsakiau, kad niekam. Įtikinėjau jį, kad sąžinė per visą tą laiką man nedavė ramybės dėl to pasižadėjimo. Prašiau tą pasižadėjimą sunaikinti, bet saugumietis pasakė, kad jo neturįs ir kad neverta dėl to jaudintis.

Toliau Vincas pasakė, kad man belieka parašyti savo autobiografiją, pasirinkus kokį nors slapyvardį. Visą žadėjo išsiųsti į Maskvą, ir niekas apie tai nesužinos.

"Darykit ką norit, bet daugiau ką nors rašyti atsisakau! Nusprendžiau, kad man su jumis nepakeičiu. Kam aš turiu kankintis dėl savo sąžinės priekaištų."

"Tu tikrai kažkam viską išpasakojai! Tikriausiai kam nors iš kunigų! Jei taip, tai bus ir jiems, ir tau blogai. Čia jau be kalėjimo neapsieisim. Juk tai paslapties išdavimas! Kaip iš tikrųjų yra? Svolaučiau, tu, kalbėk!" — piktai šaukė saugumietis.

Atsakiau, kad sąžinė neleidžia rašyti tai, kas priešinga mano įsitikinimams, kad mano autobiografiją jie ir taip gerai žino. Tada saugumietis dar labiau supykęs ėmė šaukti:

"Kiek aš dar su tavim čia terliuosiu ir ausiniu burną?! Aš tau jau ne kartą sakiau, kad, jei tu mums nedirbsi pagal pasižadėjimą, tai tavo likimas bus nepavydintas — būsi sunaikintas ar uždarytas į kalėjimą!"

Šiame susitikime aš buvau išlaikytas vėl apie tris valandas. Jaučiausi nerviškai labai sukrėstas. Matydamas, kad gali blogai baigtis ir, norėdamas būti kunigu, nusprendžiau parašyti autobiografiją, pasirinkti slapyvardį, bet vykdyti negalvoju.

Pagaliau parašiau autobiografiją. Tada saugumietis liepė pasirinkti slapyvardį. Kai ilgai nesugalvoju, jis pats pasiūlė "Vytorio" slapyvardį. Saugumietis liepė parašyti raštišką pasižadėjimą, kuriame nurodoma, kad bet kokius pranešimus, skirtus saugumui, pasirašysiu "Vytorio" slapyvardžiu. Visa tai irgi reikėsi išlaikyti paslaptį. Susitikimo pabaigoje Vincas pareiškė, kad rugpjūčio 2 d. reikės susitikti Vilniuje. Davė namų adresą ir telefon numerį.

Paskirtą dieną anksti rytą išvažiavau iš Alytaus į Vilnių. Susitikimui prie "Gintaro" viešbučio. Čia jis vėl pirmas įėjo į paskirtą kambarį, o man liepė užėiti po kelių minučių.

Saugumietį Vincą domino mano laikysena. Klausinėjo apie mano pažintį su uoliais kunigais, jo vadinamais "ekstremistais". Teiravosi, ką aš girdėjęs apie ekstremistus. Klausinėjo apie eks-kunigą Starkų. Sidažavo parapijoje metus kunigo pareigas. Pasitarį išlėkė kaip žmogus be veidmainystės, suradusį tikrąjį kelią. Tuo tarpu kun. Alfonsas Svarinską, kun. Sigitą Tamkevičių, kun. Juozą Zdebskį ir kt. apibūdino kaip tarybinės santvarkos šmeižikus.

Šis susitikimas užsitęsė dvi valandas. Išsikiriant kelionės išlaidoms Vincas davė 25 rub., prieš tai liepes parašyti, kad iš saugumo komiteto aš einamiesiems reikalams paėmiau nurodytą sumą pinigų. Matydamas mano nerimą dėl sutikimo bendradarbiauti, saugumietis dar liepė man atvažiuoti į Vilnių po savaitės, rugpjūčio 5 dieną.

Paskirtą dieną vėl išvažiavau į Vilnių. Man paskambinus, Vincas nurodė, kad pokalbis vyks netoli rašytojos Žemaitės paminklo esančiame viešbutyje. Į nurodytą kambarį įėjome kaip ir visais atvejais — jis pirmas, aš — po kelių minučių. Klausinėjo apie daug ką. Įspėjo mane, kad būčiau atsargus seminarijoje su kitais klierikais, kad kokių nors būdu neišduočiau apie bendradarbiavimą. Išsikiriant vėl kelionės išlaidoms davė 10 rub. ir užtikrino, kad dabar mano įstojimas į seminariją esąs garantuotas, kad nereikėtų graužtis — viskas busių kuo geriausiai. Per pirmąsias Kalėdų atostogas žadėjo man paskambinti į namus. Ir vėl teksią susitikti, nes gali iškilti įvairių neaiškumų.

Šis ketvirtasis susitikimas su saugumiečiu Vincu Vilniuje buvo paskutinis, į kurį aš ėjau pagal žodinį iškvietimą. Daugiau nė jau į panašius susitikimus ir ateityje nebeisiu, nes tai nesiderina su klieriko sąžine.

Rugpjūčio 10 dieną gavau telegramą, kad esu priimtas į Kauno kunigų seminariją. Niekas — nei iš kunigų, nei iš artimųjų net ne nutuko, kokie sunkūs buvo "stojamieji egzaminai", privertė daryti sąžinės kompromisus.

Per pirmąsias Kalėdų atostogas, nesulaukęs mano skambučio, saugumietis Vincas paskambino man į namus. Bet, manęs neradęs, namiškiams prisistatė kaip geras mano draugas, kuriam aš turįs paskambinti. Supratau, kas per "draugas" skambino. Nesulaukęs iš manęs skambučio per šias atostogas, stengėsi sugauti per kitus, bet vis neradavo namuose. Tik antro kurso pabaigoje, per Velykų atostogas, man pakėlus ragelį, Vincas klausė, kodėl aš jam nepaskambinęs. Atsakiau, jo nepažįstas ir nenorįs turėti su juo jokių reikalų. Saugumietis pagrasino, kad jei geruoliu nesi-baigsi. Tada aš padėjau ragelį, nesileisdamas į jokias kalbas.

1980 m. gegužės 27 d. gavau oficialų pranešimą iš Vilniaus valstybinio saugumo. Jame buvo nurodyta, kad esu kviečiamas liudininku gegužės 28 d. 10 v. pas tarytoją Balčiūną.

Dideliam mano nustebimui saugumo rūmuose vėl pasirodė saugumietis Vincas, o ne tarytojas Balčiūnas. Aš tuoj pareiškiau: "Esu iškviestas ne pas jus, o pas tarytoją Balčiūną. Ko čia jūs atėjote?" — paklausiau jį.

Saugumietis suriko: "Tu ką, (Nukelta į 5-tą psl.)

Teviškės žiburiai • 1985. VI. 25 — Nr. 26 (1845) • psl. 3

Pasaulio ir Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos suvažiavimas įvyko 1985 m. gegužės 25-27 dienomis Klivlande. Viršuje įteikia Mišių atnašas dr. J. STANKAITIS ir p. PUŠKORIENE kunigui G. KIJASKUI, SJ. Žemiau — naujoji PALGS valdyba: dr. A. VANAGŪNAS, pirm. dr. J. DAUGIRDAS, dr. PR. SUTKUS

Nuotr. V. Bacevičius

Newman Club TOURS 1985

Kelionė į Šv. Žemę ir Europą
3 savaitės — \$2,995.00. 1985 m. rugpjūčio 3-24
Viena, Miunchenas, Oberammergau, Garmišas, Insbrukas, Venecija, Florencija, Roma, Amanas, Jeruzalė, Nazaretas ir Galilėja, Haifa ir Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Betanija, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė.

Išpuodingiausia gyvenimo kelionė - Tol. Rytai
2 savaitės — \$2,895.00. 1985 m. spalio 5-19
Tokijo, Singapūras, Hong Kongas, Honolulu

Kelionė į Šv. Žemę ir Romą. Kalėdos Betliejuje
2 savaitės — \$2,495.00. 1985 m. gruodžio 21 - 1986 m. sausio 4
Amanas, Petra, Jeruzalė, Betliejus, Nazaretas ir Galilėja, Haifa, Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė, Betanija, Roma ir Vatikanas
Smulkesnį informacijų teirautis:
Rev. Father J. Cullen, C.S.B., c/o St. Michael's College School,
1515 Bathurst St., Toronto, Ont. M5P 3H4. Tel. (416) 653-3180 arba:
GIDEON TRAVEL AGENCY
60 St. Clair Ave. East, Toronto, Ont. M4T 1N5
Tel. (416) 923-7337

ANTANAS MACEINA

Vargšai ir jų laisvinimas

1. Apsisprendimas už vargšus

Nusigrįžimas nuo europinės teologijos ir net nuo Bažnyčios socialinės doktrinos liktu, žinoma, tik neigiama ir todėl nevaisinga pastanga, jei išlaisvinimo teologija nemėgintų rasti **teigiamų** šaknų P. Amerikos dirvoje, iš kurios ji, kaip pati prisipažįsta, esanti išaugusi. Todėl mums savaime kyla tolimesnis klausimas: kaip ši teologija interpretuoja P. Amerikos žemyną, norėdama jam būti sąva teologija, nebeatnešta iš svetur ir nebeprimesta kolonijinių jėgų — valstybinių ir bažnytinių? Kur ji ieško ir tariasi radusi jai vienai būdingą savitumą?

Atsakymas į šį klausimą yra trumpas ir aiškus: **Pietų Amerikos istorijoje**. J. A. Luco, aprašydamas bei nagrinėdamas Pietų Amerikos vyskupų konferenciją, įvyksią Puebla de los Angeles (Meksikoje 1979 m.; joje dalyvavo ir pop. Jonas-Paulius II), pastebi, kad "ligi 1978 m. galo tarp pastoračinės teologijos atstovų vis šmėkšėjo pažiūra, esą nėra jokios P. Amerikos; esą tai tik mitas, iš kurio kylaš kitas mitas, būtent: P. Amerikos liaudies religingumas".³³ Tačiau Puebla šią pažiūrą pakeitusi, kadangi jos įsigalėjimas būtų buvęs "mums, Lotynų Amerikos žmonėms, visų mūsų vilčių sąvižudystė" (t.p.). Puebla pasisakiusi už "žmonių įvairybę, už rasių ir tautų skirtingumą", sykiu betgi ir "už Lotynų Ameriką kaip galiojančią istorinę vienybę" (op. cit. p. 263-264).

Kas gi šią vienybę grindžia bei palaiko? Juk tiek geografiškai, tiek etniškai P. Amerika yra nepaprastai mišri. Nei gyvenamoji aplinka, nei rasė jos nejungia. Užtat ją jungia **istorinis likimas**. Istorija yra tai, kas P. Ameriką padaro kultūrinį vienetą. Gi tasai pradas, kuris glūdi šioje istorijoje, ir labai mišrias grupės sulydina į vienetą, esąs jų visų pogrindyje tebebuvojęs "katalikiškasis sluoksnis (substratas)", esmiškai perkeitęs ankstesnę žemyno tapatybę ir tapęs dabartine kultūrine jo forma. "Evangelija, prigijusi mūsų tautose, — sako Luco, — riša jas į vieningą istorinę kultūrą, kurią ir vadiname Lotynų Amerika. Žerintis šios vienybės prasmuo yra Guadalupeš Madona mišriakraujo veido bruožais". Trumpai tariant, "suevangelinta kultūra sudaro užnugarį visai Lotynų Amerikai" (op. cit. p. 264).

Šis tad pogrindinis arba užnugarinis katalikiškasis sluoksnis ir esąs šaltinis bei akstinas tos įtampios veiklos, kurią šiandien regime P. Amerikos Bažnyčioje — jos sielovadoje ir jos teologijoje.

Vis dėlto čia pat kyla naujas klausimas: ar iš tikro suevangelinta kultūra sudaro P. Amerikos būdingumą?

Juk suevangelintos kultūros yra buvę ir Europos istorijoje. Be abejonės, galima ginčytis, ar Europos kultūra nėra Evangelijos praradusi, ar joje dar tebesama ano katalikiškojo ar bent krikščioniškojo pogrindinio sluoksnio. Tačiau kad jo būta, niekas neigti negali. Šia prasme vargu ar P. Amerika esmiškai skiriasi nuo Europos.

Tai betgi, kas P. Amerikos suevangelintą kultūrą iš tikro skiria nuo Europos suevangelintos kultūros, yra istorinio jos išsivystymo eiga **socialiniu požiūriu**. Europos kultūra yra čionykštė giliausia šio žodžio prasme: ji yra jai sava. Ji išsivystė istorijos eigoje laisvės bei gerovės linkme. Galimas daiktas, kad šis išsivystymas vedė Europą tolyn nuo Evangelijos, užtat jis laimėjo jai laisvę.

P. Amerikos kultūra yra atneštinė: tai ilgo kolonializmo padaras. Tikėkime, kad suevangelinta P. Amerikos kultūra išlaikė — bent pogrindyje — Evangeliją, užtat ji prarado didžiam žmonių sluoksniui ir laisvę, ir gerovę. Kolonializmas, iš sykio ispanų ir portugalų primestas tenykščioms gyventojams, galop atsigrižo į pačių kolonizatorių palikuonis ir pavertė juos **prispautaisiais vargšais**. Ne tik indėnai ir mišriakraujai mestizai bei kreolai kenčia šiandien skurdą bei priepaūdą, bet ir grynakraujai portugalai bei ispanai. **Suevangelinta vargo ir priepaūdosa kultūra** — štai kas būdinga bei savita P. Amerikai.

Todėl jau šio žemyno vyskupų konferencija Medelline (Kolumbijoje 1968 m.) sukosi aplinkui "degantį ir centrinį klausimą, būtent, aplinkui vargšų klausimą".³⁴ Tų pačių vyskupų konferencija Pueblėje sutiko su Medellino konferencijos formule, kad "P. Amerika yra vargšų žemynas", mėgindama ieškoti vargo priežasčių ir rasti požiūrį jam vertinti bei nugalėti (op. cit. p. 262).

Šios konferencijos nutarimuose skaitome: "Mes žiūrime tikėjimo šviesoje į vis labiau besiveriančią prarają tarp turtingųjų ir vargšų kaip į papiktinimą ir krikščionybės priešingybę. Mažumos prabanga įžeidžia skurstančias minias. Tokia padėtis priestariauja Kūrėjo planui ir deramai Jo garbei. Šiuose nuogačiuose bei skausmuose Bažnyčia regi **socialinę nuodėmę**, juo sunkesnę, kad ji daroma kraštuose, kurie vadinasi katalikiškais ir yra pajėgūs padėti pakeisti" (cit. t. p.).

Socialinė nuodėmė ir keistina padėtis — tai savokos, kurios perskverbia Pueblos nutarimus ir sudaro pagrindą visai išlaisvinimo teologijai. Bažnyčios dėmesio vidurkin stoja ypatingas visuomenės sluoksnis, būtent **vargšai**, kuriems "stinga būtiniausių pragyvenimui dalykų ir kurie politiškai bei kultūriškai yra nustumti į pašalį" (op. cit. p. 255). Stoti tad vargšų pusėn, būti "nutildytųjų balsu" (J. Lozano) esąs pagrindi-

nis P. Amerikos sielovados uždavinys. Dar daugiau: tai Bažnyčios pasiuntinybės regimybė istorijoje. Apsisprendimas už vargšus yra šios pasiuntinybės vykdomas kasdienioje. P. Amerikos Bažnyčia esanti ar bent turinti būti **vargšų Bažnyčia**. Tuo būdu sociologinė vargo kategorija virsta **teologine** kategorija. "Vargo bei silpnybės tikrybė, — sako L. Boffas, — yra ne tik socialinė. Tikėjimo šviesoje ji yra teologinis dalykas, nes Evangelijos požiūriu vargšas yra Viešpaties apsi-reiškimo (epiphania) vaizdas".³⁵ Todėl į klausimą, "kokia teologija būtų Bažnyčiai bei visuomenei hic et nunc naudingiausia bei reikalingiausia" (p. 33), L. Boffas nesvyruodamas atsako: **išlaisvinimo**, kadangi "tema išlaisvinimas yra pats originaliausias mūsų krikščionių padarinyr ir mūsų įnašas į visą Bažnyčią" (op. cit. p. 33, 45).

Bet čia tuoj pat kyla naujas klausimas: **kas gi yra vargšas?** Kokį vargšą turi galvoje P. Amerikos teologai, paversdami jį teologine kategorija ir net, kaip vėliau matysime, Bažnyčios subjektu? Šis klausimas yra svarbus todėl, kad, tik į jį atsakę, galėsime suprasti, už ką gi iš tikro apsisprendžia P. Amerikos Bažnyčia bei jos teologija ir kokia prasme išlaisvinimas sudaro šios naujos teologijos savitumą.

Vargšų galima vadinti kiekvieną žmogų, patekusį į vargą. Tačiau jin patekti galima labai skirtingais keliais. Pati Evangelija mini šį skirtingumą, taip kad ne kiekvienas vargšas gali virsti **teologine** kategorija. Sūnus palaidūnas, išvykęs "į tolimą šalį" ir ten "palaidai gyvendamas", tiek išeikvojė savo iš tėvo atsiimtą dalį, jog buvo priverstas eiti "ganyti kiaulių" ir maitintis jų "ankščių ėdalu" (Lk 15, 13-16). Jis tapo vargšu dėl savo paties kaltės. Jo skurdas buvo asmeninio jo elgesio pasekmė.

Jeruzalės šventykloje Jėzus "pamatė vieną vargšę našlę", kuri į aukų dėžutę "įmetė du smulkius pinigėlius: iš savo neturto įmetė viską, ką turėjo pragyvenimui" (Lk 21, 2-4). Ši moteris tapo vargše ne savo valia. Jos vargas buvo **nelaimės** pasekmė, būtent jos vyro mirtis.

Tačiau šių abiejų pavyzdžių vargas yra dar vis dėlto **asmeninio** pobūdžio. Jis kyla arba iš asmeninės kaltės, arba iš asmeninės nelaimės. Bet Kristus pažįsta ir kitoki vargą. "Gyveno kartą vienas turtuolis. Jis vilkėdavo purpuru bei ploniausia drobe ir kasdien prabangiai puotaudavo. O prie jo rūmų vartų gulėjo votimis aptekęs elgeta, vardu Lozorius. Jis troško marinti savo alkį bent trupiniais nuo turtuolio stalo" (Lk 16, 19-20). Tai jau nebe sūnus palaidūnas ir nebe našlė moteris. Tai du poliai visuomenėje — ištai ga ir skurdas. Tai vaizdas iš P. Amerikos, Indijos, Afrikos. Tai ta prabanga kaip skurstančių minių papiktinimas, apie kurį kalba minėta Pueblos vyskupų konferencija.

Už ką tad apsisprendžia P. Amerikos Bažnyčia ir kokių "vargšų Bažnyčia" ji yra, kaip ją šiandien interpretuoja išlaisvinimo teologija? Žinoma, ne sūnaus palaidūno ir net ne našlės moters, o **Lozorius Bažnyčia**. Lozorius yra prasmuo ištiso žmonių sluoksnio, ištisos klasės, naujoviškai kalbant, prasmuo **proletariato**, kaip jį kadaise yra aprašęs K. Marksas ir kaip jį dabar aptaria išlaisvinimo teologija. P. Amerikos vargšai yra atsiradę ne dėl jų pačių gyvenamosios bei elgsenos (pvz. išlaidumo, palaidumo, tinginiavimo, girtuokliavimo ir t.t.), bet dėl visuomeninės sąrangos. Jų vargo kilmė, sako L. Boffas, "yra ne asmeninio, bet struktūrinio pobūdžio".³⁶ Ištisas žmonių sluoksnis, luomas arba klasė (vardas čia nesvarbu) yra patekęs į vargą: **vargas yra šio sluoksnio būseną** — asmeniškai nesuikurta, todėl asmeniškai nė nepergalima.

Tai pabrėžė ir Pueblos vyskupų konferencija: "Iš mūsų Lotynų Amerikos kraštų širdies kyla į dangų vis primygtinesnis šauksmas, šauksmas žmonių, kurie kenčia ir reikalauja teisybės, laisvės bei žmogaus teisių pagarbos... Šauksmas darosi vis skardesnis ir kartais net grasinantis... Jis atskleidžia **neteisybės būklę**".³⁷ Apsispręsti už vargšus reiškia P. Amerikos Bažnyčiai apsispręsti už šį kenčiantį bei pagalbos besišaukiantį žmonių sluoksnį. Stoti jo pusėn reiškia stoti priešpriešiais anai "neteisybės būklei", anai visuomeninei sąrangai arba struktūrai, kuri vargšų klasę sukūrė ir toliau ją tebekuria.

Todėl "vargšų Bažnyčia" P. Amerikoje nėra neturtelių užtarėja ar globėja **karitatyvine** prasme, nes caritas visados yra nukreiptas į asmeninį vargą, vis tiek ar jis būtų kaltės, ar nelaimės pasekmė — net ir katastrofų atveju, kaip žemės drebėjimas ar potvyniai, ar gaisrai. Kiekvieno atveju caritas nesirengia keisti visuomeninės sąrangos, kadangi ir jos šalinamas vargas nėra struktūrinio pobūdžio. Tai atskleidžia L. Boffo žodžiai: "Jau nuo Teodozijos laikų Bažnyčia buvo **vargšams**, be abejonės, palanki, tačiau jai niekad nepasisėkė tapti vargšų Bažnyčia, būtent todėl, kad ji į vargšus žiūrėjo **galtingai**, vadinasi, artimo meilės akimis. Šiandien gi mes žiūrime į vargšus nebe karitatyviniu aprūpinimo, bet visų pirma **politiniu** atžvilgiu".³⁸

Tai paaiškina mūsų, kodėl išlaisvinimo teologai kreivai žvelgia į Vokietijos vyskupų suorganizuotą "Adveniat" pagalbą P. Amerikos Bažnyčiai: ši pagalba vyksta kasmetinės rinkliavos pavidalu pirmąją Kalėdų dieną. Bet ji kaip tik ir nepatinka išlaisvinimo teologams, nes esanti ne visuomenę keičiančio, o tik karitatyvinio pobūdžio: ji įgalina P. Amerikos Bažnyčią ne keisti ten įsigalėjusias struktūras, o tik realizuoti konkrečius kasdienio projektus (pvz. statyti mokyklas, padėti kandidatams į kunigus ar vienuolius, ruošti įvairius profesinius kursus ir t.t.). (Bus daugiau)

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

VASARA PALANGOJE

Palanga pradėjo naują vasaros sezoną. Pasikalbėjimą su vykdomojo komiteto plano komisijos pirm. Donatu Žuoliu birželio 5 d. "Tiesoje" paskelbė Gediminas Pilaitis. Palangos miškininkai pinutėmis ir gyvakišiais sustvirtino 50 hektarų kopų, pasodino 50.000 įvairiausių medžių daigų ir krūmų. Atnaujinta pagrindinių kurorto gatvių danga ir šaligatviai. Vasarą daugybė poilsiautojų užtvindžio miesto centrą, kur tada pasidaro ankšta. Planuojama pertvarkyti pajūrin vedančias gatveles. Jos taps pėsčiųjų alėjomis. Taip jau pertvarkyta Jūrų ratės gatvė. Pėstiesiems bus atiduota ir Vytauto gatvė, kurioje jau praplatinoti šaligatviai, pastatyti atraminės betono sienelės su suoleliais. Kurorto puošmena taps pėsčiųjų valdos — jose bus įrengti dekoratyviniai baseinai su fontanais, gėlynais, skulptūromis. Miesto centre atvers duris "Razės" kavinė, Beržų gatvėje įsikurs kolchozinė turgavietė. Senojo turgavietės bus pastatyta universalinė parduotuvė. Ankščiau miesto gyventojai ir svečiai pasigedavo didesnio vaisių ir daržovių pasirinkimo. Dabar jų tiekimas yra perduotas Vydmantų agro prekybiniam ūkiui. Atsižvelgta į pagristus priekaištus kurorto fotografams — papildyti miuose ir parkuose nebebus undinių, vilkų, pliusinių šunių, bei kitos neskoningos butaforijos.

AUTOMOBILIŲ PROBLEMA

Palangoje šią vasarą apsilankys beveik pusė milijono žmonių. Savaitgaliais į Palangą atrieda daugiau kaip 20.000 automobilių. Aikštelėse nesutalpinusi nė pusės jų. Naujos aikštelės automobiliams šį sezoną įrengtos Virbališkės kvartalo pašonėje ir Šventojoje. Stovėjimo aikštelė galima būtų įrengti daugiau, tačiau trūksta statybinių medžiagų, ypač asfalto. Autoturistams padidinta stovylavietė, kurioje galės įsikurti dar 210 žmonių. Kunigisčių palapinių miestelių galės priimti 6.000 poilsiautojų. Mažieji poilsiautojai jau prieš porą metų buvo pradėti vėžinti žirgais pakinkytomis karietomis. Dabar norima nudžiuginti ir suaugusius. Vydmantų agro prekybinio ūkio žemdirbiai parūpins ristiūnų. Kas mokės joti, galės raitas pakeliauti turistiniu maršrutu po apylinkes. Naujų įrenginių susilaukė pramogų aikštelės prie Botanikos parko. Šią vasarą, kaip ir ankščiau, Palangoje bus rengiamos simfoninės muzikos savaitės, "Nakties serenadų" koncertai, literatūros vakarai Birutės kalno papėdėje. Numatytas ir estradinės muzikos festivalis "Baltijos jaunystė", liepos mėnesį — respublikinis liaudies teatrų festivalis.

BUTŲ TUŠTINTOJAI

Tardymo valdybos viršininkas Justinas Vasiliauskas "Tiesos" 114 nr. skaitytojus informuoja apie butų tuštintojus. Biržų, Prienų ir kituose raju-

nuose pagarsėjo S. Bieliauskas ir A. Arlaivičius. Jie užeidavo į butus, šeimininkams siūlydavo pirkti kailinius ar striukę, pasakui grasinodavo nužudyti ir apipšėdavo. S. Dovydauškas ir V. Taranucha Vilniuje į butus įsibraudavo naktį pro balkonus. Jie pavogė įvairių daiktų, kurių vertė siekė 12.000 rb. Vilnietis A. Panovas apvogė penkis butus Lazdynuose ir Šeškinėje. Butų duris pats atrakinodavo. Užeidavo į vaikų lopšėlius daržėlius, kur niekas nesiteiraudavo, ko jam reikia. A. Panovas kambariuose rasdavo auklėtojų paliktus rankinukus su raktais. Adresus sužinodavo iš juose aptiktų dokumentų ir kvitų. 1982 m. gruodžio 29 įsaką buvo papildyti baudžiamojo kodekso straipsniai, liečiantys vagystę, atvirą vagystę ir apipšimą. Už šiuos nusikaltimus dabar numatytos didesnės bausmės, kai jie susieti su įsibrovimu į butą. Vilniaus miesto vidaus reikalų valdyboje įsteigta speciali tarymo grupė, atvykstanti į nusikaltimo vietą nuodugnai apžiūrėti. S. m. vasario 25 d. nežinomi nusikaltėliai, išlaužę duris, įsibrovė į vieną butą Antokolskio gatvėje. Iš ten jie išsinešė magnetofoną, kasetes ir pinigų. Specialios grupės dėka po trijų valandų buvo susekti du nusikaltėliai — D. Noskovas ir D. Bartusevičius. Pas juos rasti ir iš jų atimti pavogti daiktai. Ne visada susilaukiama tokios greitos sėkmės, bet nusikaltėliui sunku pasislėpti. Šilutės miesto gyventojas A. Povilanskas pernai rudį Vilniuje, Saulėtekio alėjoje, išlaužė bendrabučio duris, pavogė magnetofoną. Jis buvo suimtas š. m. vasario mėnesį. J. Vasiliauskas pažeria priekaištų vogtų daiktų pirkėjams. Argi žmogus, perkantis iš nepažintų, vertingą daiktą už nedidelę kainą, aiškiai neatitinkančią jo vertės, nesuvokia su kuo turi reikalą?

VAISTINĖS MUZIEJUS

Šakių rajono Kidulių vaistinės vedėjas Romas Endriukaitis, joje besidarbuojantis beveik 25 metus, yra įkūręs muziejų. Jame yra XVII š. pagamintas malūnėlis vaistažolėms smulkinti, puodas vaistams virti, grūstuvė, indai sėkloms džiovinoti. Vaistinės muziejus taipgi turi praėjusio šimtmečio receptūrinį žurnalą, nuo laiko pagelstusį Jurbarko vaistinės kass knyga su ilgais skolininkų sąrašais.

UTENIŠKIŲ DUONA

Duonos kėpykla Utenoje suėgė kokybės dieną aplinkinių rajonų duonos kepėjams, atsimušimams geriausius savo gaminius. Skaniausia buvo pripažinta uteniškių kepama duona "Daktariški kepalėliai". Utenos gyventojai mėgsta ne tik šią duoną: gerą paklausą turi "Nemuno", "Lietuviška", "Kauno", "Palangos", "Aukštaičių", "Kaimiška" ir kitos duonos rūšys. Kėpykloje dirba daug prityrusių duonos kepėjų — Genė Vasiljeva, Bronė Bakanaitė, Birutė Repšienė, minkytojai Genė Bernotienė, Petras Grauzinis ir kiti.

V. Kst.

Jauniausias St. Catharines lietuvių atžalynas, atlikęs meninę programą Motinos dienos iškilmėje lietuvių katalikų misijos patalpose

St. Catharines, Ont.

POVILU LUKŠIO ŠAULIŲ KUOPA rengia tradicines Jonines gegužinę birželio 30, sekmadienį, 1 v.p.p., Sidlauskų sodyboje (43264 Pettit Road, Winger, prie 3-čio kelio). Programoje: Jonų-Jonių-Petrų pagerbimas, šaudymo varžybos iš orinio šautuvo, turtinga loterija. Seimininkai pavaišins lauke keptais kepsniais. Smulkesnė programa pranašime vietoje. Valdya maloniai kviečia visus iš toliau ir arčiau dalyvauti Joninėse.

J. Joninės važiuoti iš Toronto-Hamiltono Queen Elizabeth Hwy. iki Jordan, sukti į 24-tą kelią Port Colborne-Welland (Viktorija Ave.), 24-tu keliu važiuoti iki 3-čio kelio Chambers Corner, sukti į dešinę West ir važiuoti iki Winger, privažiavus sukti į kairę Pettit Road (ant kampo kairėje benzino stotis-krautuvė); Pettit Road pavažiavus apie 200 metrų dešinėje matyti Sidlauskų sodybą.

Iš Simcoe-Delhi važiuoti 3-čiu keliu iki Winger, kaip nurodyta, Welland Buffalo 3-čiu keliu, kaip nurodyta. Iš St. Catharines važiuoti 406 Hwy. iki 20-to kelio, sukti į dešinę ir važiuoti iki 24-to kelio šviesu, sukti į kairę ir 24-tu keliu važiuoti iki 3-čio kelio, sukti į dešinę West ir važiuoti iki Winger; Wingerje sukti į kairę — Pettit Road.

Rengėjai nuoširdžiai kviečia dalyvauti Joninėse ir užtikrina, kad lietus nesutrukdys Joninių, nes pas šeimininkus daug vietos viduje.

Kuopos valdyba

SIBIRINIŲ IŠTRĖMIMŲ minėjimas įvyko birželio 15 d. Iškilmingas pamaldas atlikė klebonas kun. Kęstutis Butkus, OFM, pasakydamas jautrų bei gilios prasmės pamokslą. Giedoją solistai V. A. Paulioniai naujausius lietuvių kompozitorių religinius kūrinius.

Pamaldų pabaigoje pašventintos gėlės buvo padėtos ant Laisvės paminklo vienuoliu sodelyje. Gėlės padėjo buvusi ilgametė Sibiro tremtinė Ona Šukienė, asistuoja KLB St. Catharines, Ont., apylinkės pirmininko Petro Balso. Dalyvavo ramovėnų bei šaulių vėliavos. Gausūs pamaldų dalyviai sugiedoję "Marija, Marija" ir Tautos himną.

MIRĖ ŽYMI NIAGAROS SRI-TIES lietuvių veiklos rėmėja A. Biliūnienė. Ji gyveno savo ūkyje prie pat Wellando. Tiek jos nepersinausiam miręs vyras, tiek ji pati buvo labai nuoširdūs lietuvių veiklos dalyviai bei re-

mėjai. Jų nedidelis, bet gražus ūkis buvo savo laiku pasidaręs centru lietuvių sėjimo iš įvairių vietovių — net iš Hamiltono, Buffalo ir net Toronto. Iš šio ūkio prasidėjo ir šio krašto lietuvių skautų veikla. Ramovėnai iki pastarųjų laikų čia rengė savo tradicinius pobūvius, šaudymo varžybas ir t.t. Su šiuo taurių lietuvių išsiskyrimu iš mūsų tarpo Niagara srities lietuviai neteko lyg savų namų bei stiprios paramos. Užuojauta visiems artimiesiems! Kor.

Hamilton, Ontario

AV PARAPIJOS CHORAS savo veiklos sezoną baigė birželio 16 d. Ketvirtadienio vakarą, po paskutinės repetitcijos, įvyko dar mažas pasivašinimas, kur kleb. kun. J. Liauba chorui ir jo vadovėi D. Deksnitei-Powell už jų pasiūlytą išreikšė nuoširdžią padėką.

PRISIMINDAMI birželio 3 d. Hamiltone mirusią a.a. Stasę Vėgienę, Albertas ir Dara Jankūnai paukojo Tautos fondui \$20.

PENSININKAI rengiasi kitai išvykai. Birželio 21 d. autobusu jie vyks į Ontario muziejų ir į Toronto salą. Ekskursija rūpinasi L. Klevas.

J. S. REMESATAI su savo sūnumis Dariumi ir Viktoru išskren-

da atostogų į Braziliją. Riodeženeiro mieste J. Remesatas turi ten po karo imigravusią tetą. Brazilijoje jie praleis 25 dienas.

ADOMAS BUINYS, nuoširdus mūsų organizacijų rėmėjas, paukojo \$100 AV par. chorui gaidamos įsigyti. Choras nuoširdžiai dėkoja.

VAIDOTAS MATUKAITIS birželio 15 d. susituko su Domenic Furii.

SIBIRINIUS TREMIMUS birželio 16 d. hamiltoniečiai paminėjo iškilmingomis pamaldomis AV šventovėje. Pamaldose organizacijos dalyvavo su vėliavomis. Kun. J. Liauba pasakė patriotinį pamokslą, choras pagiedojė parinktų giesmių. Mūsų tautos kankiniams prisiminti prie altoriaus buvo padėtas vainikas, ir už juos buvo pasimelsta. Po pamaldų šventoriuje prie kryžiaus KLB apylinkės pirm. B. Mačys tarė ugningą žodį, primindamas rusišką okupantų užmojų Sibiro tremimais naikinti lietuvių tautą. K.M.

Delhi, Ontario

LIETUVOS ATGIMIMO SAJŲDŽIO Delhi skyriaus tradicinė Joninių gegužinę rengiama š.m. liepos 7, sekmadienį, 1 v.p.p., Vinco Dirsės ūkyje (prie 59 kelio, 3 km į šiaurę nuo Delhi). Bus muzika, loterija, jautienos kepsniai ir kiti skanumynai. Rengėjai kviečia visus tautiečius dalyvauti. Kor.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 22 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		
indėlius (P.C.A.)	5%	
santaukas	6 1/4%	
kasdienines palūkanas		
už santaukas	5 1/4%	
term. indėlius 1 m.	9 1/4%	
term. indėlius 3 m.	10%	
reg. pensijų fondo	7 1/4%	
90 dienų indėlius (minimum \$5.000)	8 1/4%	
Reg. pensijų 1 m.	9 1/4%	
IMAME UŽ:		
nekiln. turto pask.	10%	
asmenines paskolas	12%	
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.		
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaukų dydį iki \$20.000.		
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.		

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Pavergtųjų Europos tautų seimo delegacija, vadovaujama lenko S. Korbonskio, gegužės 27 d. lankėsi JAV valstybės departamente. Ją priėmė valstybės sekret. padėjėjas Europos reikalams R. Pelmeris. Nuoširdžiai buvo aptarti klausimai, liečiantys pavergtąsias Europos tautas. Valstybės departamentas buvo paprašytas kiekviena proga siekti, kad R. Europos kraštuose būtų leisti laisvi rinkimai, atstatytos Helsinkio aktu užtikrintos žmogaus teisės. Šiems klausimams ypač tikty prez. R. Reagano susitikimas su M. Gorbachiovu, jeigu jis įvyks. Lietuviams šioje delegacijoje atstovavo Lietuvos laisvės komiteto pirm. dr. Bronius Nemickas.

Vakaronę susitikimui su kun. V. Rimšeliu, MIC, gegužės 31 d. Jaunimo centro kavinėje cika-giečiams surengė BALFas. Kun. V. Rimšelis, MIC, papasakojo savo įspūdžius iš apsilankymo pas Lenkijos lietuvius (vedė rekolekcijas). Įvažiaviant Lenkijon, reikėjo iš anksto sumokėti po \$15 už ten numatytą praleisti kiekvieną dieną. Jam betgi pavyko gauti nuolaidą. Oficialiai už dolerį moka 120 zlotų, bet juodojoje rinkoje gaunama 650 zlotų. Kun. V. Rimšelis, MIC, pirmiausia susitiko su Štėtino lietuviais. Iš ten jis buvo nuvežtas Punksan pas kleboną kun. Igną Dziermeiką, kuris yra tarnavęs Lietuvos kariuomenėje, labai palankus lietuviams. Rekolekcijų metu išklausyta 2.500 išpažinėčių. Daugiau nesutarimų yra Seinuose. Kun. V. Rimšeliu, MIC, teko sutikti Lomžos vyskupą Paetzą, leidusį lietuviškas Mišias Seinų bazilikoje. Vysk. Paetzą nusiskundė, kad Seinuose labai reikia lietuvių kunigo. Jis gerbia lietuvių teises, raginamas popiežiaus Jono-Pauliaus II, yra palankus lietuviams. Neseniai pas Suvalkų trikampio lietuvių buvo atvažiavę du kunigai iš okupuotos Lietuvos. Jie buvo iškilmingai sutikti ir priimti. Pasak kun. V. Rimšelio, MIC, būtų gerai, jei Suvalkų trikampio lietuvių aplankytų ir naujas mūsų vysk. P. Baltakis, OFM. Lietuvių tvirtovė yra tapusi lietuviškoji Punkso gimnazija, bet jos absoliutų tautiškas sumažėja, kai jie lanko aukštąsias mokyklas Varšuvoje ir Krokuvoje. Siena tarp Lietuvos ir Lenkijos turi maždaug mylios pločio tuščią zoną, kur žemė kiekvieną savaitę iškakėjama, kad matytųsi pėdos. Ūkininkai priekaištuoja, kad tas nedirbamos žemės plotas yra per didelis. Lenkų mokyklose vis dar moko, kad Vilnius ir Lvovas yra lenkiški miestai. Lenkijoje dar tebėra gyvi Liublino unijos sentimentai. Gyventojai vėl priartų Lenkijos-Lietuvos sujungimui. Kun. V. Rimšelio, MIC, pranešimo klausėsi svečiai iš Australijos Aleksandras ir Nina Kantvilai, atvykę iš Tasmanijos salos.

Argentina

Metinis Lietuvių centro Buenos Aires mieste narių susirinkimas įvyko balandžio 27 d. Valdybos pirm. H. Katinas, pradėdamas susirinkimą, paprašė tylos minutę pagerbti mirusius narius. Jis taipgi pateikė kruopščiai paruoštą Lietuvių centro pajamų, išlaidų ir esamo turto apyskaitą. Buvo priimta 13 naujų narių. Kiekvienas jų turėjo parūpinti vieno Lietuvių centro nario rekomendaciją. Naujos valdybos rinkimams buvo pateiktas vienas kandidatų sąrašas, kurį bendru plovimu patvirtino visi metinio susirinkimo dalyviai. 1985-86 m. valdybą sudaro: pirm. Juozas Pulikas, vicepirm. Viktoras Misiūnas, I sekr. Laura Mutis, II sekr. Sofija Bagdanavičiūtė, I išd. A. Ruplėnas, II išd. A. Gronskis, nariai — H. Katinas, A. Kaminskas ir O. Jukna. Kandidatais liko O. Jonušys, A. Grigonis, L. Lemberis. Revizijos komisiją išrinkti: pirm. J. Gaidimauskas, sekr. J. Delbone, nariai K. Urbonavičius, E. Kairytė-Casaburi.

Australija

Naujoji ALB Melburno apylinkės valdyba, išrinkta trejų metų laikotarpiui, savo darbą pradėjo pirmuoju posėdžiu gegužės 5 d. Valdybą, pasiskirsčiusią pareigoms, sudarė: pirm. R. Šemetas, vicepirm. ir narė švietimo bei kultūriniais reikalais D. Baltutienė, išd. D. Čizauskienė, sekr. A. Žilinas ir narys jaunimo reikalams Andrius Vaitiekūnas. Posėdyje nutarta: siekti glaudesnio bendradarbiavimo su lietuvių organizacijomis, remti pasaulio lie-

tuvių jaunimo kongresą Australijoje, lituanistikos katedrą Čikagoje, Tasmanijos saloje leidžiamą "Baltic News" biuletenį, Vasario 16 gimnaziją, JAV leidžiamą žurnalą "Pasaulio lietuvis", Baltiečių tarybos veiklą Viktorijoje; stiprinti ryšius su Viktoriją valdančiais darbiečiais ir kitomis politinėmis Australijos partijomis.

Pertho lietuviai balandžio 15 d. neteko jiems ilgus metus sekmadieniais Mišias laikiusio kroatų kilmės kun. T. Tomičiaus. Velionis buvo pramokęs lietuvių kalbos, Mišias laikydavo lietuviškai, pamokslus sakdavo angliškai. Tautinių švenčių proga jam būdavo parūpinama atitinkamos medžiagos, kurią jis pasinaudodavo pamoksluose. Velionis ragindavo saugoti lietuviškus papročius, jaunimo tautiškumą, sielotis tautos tęstinumu. Jam ypač patiko giedojimas lietuvių pamaldose. Dažnai atsisvešdavo kroatų pasiklausyti, pats buvo pramokęs kelias giesmes. Velionis, atrodo, turėjo įtakos Lietuvių namų įsigijimui, nes visada sakdavo, kad Pertho lietuviams, kaip ir kitoms tautybėms, reikia savo centro. Ši jo mintis buvo įgyvendinta Lietuvių namais. Velionis mirė vėžiu. Gedulinėse pamaldose dalyvavo trys vyskupai, apie 50 kunigų. Prie jo karsto buvo padėtas gražus gėlių vainikas lietuvių vardu. Be to, didžioji jų dalis velionies atminimą nutarė įamžinti Australijos lietuvių fonde. Šiam tikslui surinkta \$323. Velionį dabar pakelė vysk. P. Baltakis pastangomis parūpintas energingas lietuvių kapelionas kun. dr. Alfonsas Savickas.

Britanija

Tradicinės sąskrydis per Sekminės Lietuvių sodyboje šimtų lietuvių, suvažiavusių ne tik nuosavais automobiliais, bet ir ekskursiniais autobusais. Mat sąskrydis sutapo su tos Lietuvių sodybos įsigijimo trisdešimtmėčiu. Minėjimas buvo pradėtas kun. A. Gėrybos po atviru dangumi prie lietuviško kryžiaus atnašautomis Mišiomis. Jo pamokslas įvertino lietuvių vienybę, kurios dėka prieš 30 metų buvo atliktas didelis darbas. Oficialus sukakties minėjimas po pietų dėl pavasario lietaus buvo perkeltas Lietuvių sodybos salėn. Minėjimą įvadiniu žodžiu pradėjo DBLS valdybos pirm. J. Alkis, pakviėdamas M. Bajoriną suapžindinti su Lietuvių sodybos istorija. Sodybos įsigijimo mintis kilo DBLS suvažiavimuose. Esą reikėjo ūkio, kuriame galėtų apsigyventi pensijon išėję lietuviai. Tuometiniai Lietuvių namų bendrovės direktoriai M. Bajorinas, R. Baublys ir A. Žukauskas 1954 m. rudenį Headley parke surado parduodamą katalikų mokyklą. Palankias pirmo sąlygas padėjo išsikovoti kun. A. Kazlauskas. Nuo 1955 m. Sekminių čia įsikūrė Lietuvių sodyba, kur dabar rengiami įvairūs sąskrydžiai, skautų stovyklos, nuolat gyvena pensininkai, atostogos praleidžia kiti lietuviai. H. Antanaitis, svečias iš Australijos, džiaugėsi gražia Lietuvių sodyba, rengėjų vardu kvietė Britanijos lietuvių jaunimą dalyvauti 1987-88 m. Australijoje įvyksiančiame pasaulinio mato lietuvių jaunimo kongrese. Kongreso reikalams DBLS pirm. J. Alkis įteikė 100 svarų čekį H. Antanaičiui. Savo pinigine paramą jam įteikė ir DBL Jaunimo Sąjungos pirm. Romas Juozelskis. Meninę programą atliko "Rūtos" duetas iš Nottinghamo, "Baltijos" tautinių šokių grupė iš Gloucesterio ir "Lietuvos" šokėjai iš Londono.

Pensininkų pobūvis gegužės 25 d. įvyko Bradfordo "Vyčio" klube. Dalyvavo apie 40 pensininkų. Visus dalyvius pasveikino klubo valdybos pirm. Roma Vaičekauskaitė. Pobūvio programą tvarkė kultūrinių reikalų vadovas Antanas Traška. Maistą ir gėrimus nemokamai parūpino "Vyčio" klubo valdyba. Specialiai pagerbtas amžiaus šešiasdešimtmėčio su-laukes Stasys Grybas, lietuviškoje Bradfordo veikloje, ypač "Vyčio" klubo, dalyvaujantis jau 25 metus.

Lenkija

LVKD Štėtino ratelis gegužės 19 d. išrinko naują valdybą. Ligšiolinis pirm. Jonas Žalapis nesisakė kandidatuo. Susirinkimo dalyviai jam pareiškė padėką už gražiai atliktą darbą. Naują ratelio valdybą sudaro: pirm. V. Pliuskys, sekr. A. Marcinkevičius ir išd. Danutė Daugekaitė.

AUDRA Travel

Kviečia keliauti kartu!!!
1985 metų
KELIONĖS Į LIETUVĄ

Išvyksta	Grįžta
Liepos 12	Liepos 29 (Dainų šventė)
Rugpjūčio 12	Rugpjūčio 28
Rugsėjo 3	Rugsėjo 11 ar 17
Spalio 4	Spalio 20
Gruodžio 20	Sausio 5

*Gauta papildomų vietų ekskursijai liepos 16 dienai.
Norinčius vykti kviečiame skubiai registruotis.*

Kelionės į kitas pasaulio šalis

AUSTRALIJA - gruodžio 19 - sausio 11
BRAZILIJA, ARGENTINA - datos bus skelbiamos

Mūsų įstaigoje

- Sutvarkomi dokumentai išskviemams.
- Tarpininkaujama suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia
AUDRONĖ arba JŪRATĖ adresu:
1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

The Marlatt

The J. B. MARLATT
Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East
(East of Sanford)

laidotuvių namai ir koplyčia
Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

Ontario parlamento rūmuose Toronte 1985.V.30 pasirašant sovietų pavergtų R. Europos tautų deklaraciją žmogaus teisių konferencijai Otavoje, Kanados ir Sov. Sąjungos vyriausybės. Sėdi deklaracijos pradininkas Ontario parlamento narys TONY RUPRECHTAS, dainuoja "Aro" vyrų choras, vadovaujamas sol. V. Verikaicio Nuotr. St. Dabkaus

Saugumiečiai terorizuoja...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

snargliau, rupūžė! Nenori jau pažinti manęs?! Spėjai jau pamiršti tai, ką buvai pažadėjęs Alytuje! Nurodines čia jis dar man, piemuo! Kalbėsi su manimi ir su tardytoju Balčiūnu!"

"Prašau nesikolioti. Jei koliotis, su jumis nekalbėsiu!"

"Žiūrėk, kaip tave išauklejo visokie svarinskai ir tamkevičiai. Tu jau pasidarei labai didelis ponas ir nenori visiškai su mumis kalbėtis!" — ironizavo saugumietis.

Matydamas, kad aš nenoriu su juo kalbėtis, pykstu, Vincas telefonu pakvietė kitą, pavardės nepasiskiusį saugumietį, matyt, vyresnį pareigūną. Pastarasis atsisėdęs kažkokius popierius, turbūt mano byla, ir pradėjo vartinti seminarijoje padarytus "nusikaltimus". Pirmasis "nusikaltimas", kad aš Šv. Juozapo dieną 14 minučių skaičiau savo kurse referatą apie Rūpintojėlį ir Vyty. Supratau, kad kurse ne aš vienas buvau užverbuotas, dar kažkas yra, kuris uoliai informuoja saugumo organams. Antras — kad parašiau politiniams kaliniams laiškus. Iš dešimties kaliniams parašytų laišku tik viena Nijolė Sadunaitė gavo, nes ji buvo jau tremtyje. Visi kiti buvo sulaukyti Vilniaus saugumo. Ypač saugumiečiams nepatiko vėlykinis pasveikinimas.

"Mielas broli (sese) Kristuje, Kristaus kryžiaus istorija nesibaigia Jo mirtimi. Pro kapą turime žiūrėti ir galvoti apie galutinę pergalę ir kryžiaus triumfą." (Šv. Velykos, 1979 m.).

Perskaitęs laišką, adresuotą Viktorui Petkui, nepažįstamas saugumietis paklausė, dėl ko aš jam rašiau sveikinimą. Juk jis man nėra joks giminė. Atsakiau, kad jis man dvasios brolis ir kad kataliko pareiga sušelpiti kalinį maistui, drabužiu ir bent laišku.

"Tu negalvok, kad mes esame kvaili ir nesuprantame, kas yra toje religinėje mintyje paslėpta. Kokios, po velnių, tu pergales ir triumfų linki tam "banditui"! — nervinosi saugumietis.

Ir, kiek galedamas, saugumietis juodino Viktorą Petkų, Petrą Paulaitį. Kai bandžiau jam prieštarauti, liepė man nutilti. Panašiai ir mano tėvą išvadino "banditu". Sakė, kad ir aš jų pėdomis seku.

Po to įėjo tardytojas Balčiūnas. Jį domino klausimai: ar aš pažįstas Anastazą Janulį, ar jis neatveždavo į seminariją pagrindinės spaudos. Atsakiau, kad artimai nepažįstu, tik girdėjęs apie jį, kad į seminariją niekada jis nieko nebuvo atnešęs. Tardytojas pyko, grasino baudžiamuoju straipsniu už melagingus parodymus. Tvirtino, kad Janulis prisipažinęs, jog man į seminariją atveždavęs pagrindinio leidinio. Viską paneigiau. Tardymas užtruko vieną valandą. Tardytojui Balčiūnui reikalaujant ir gąsdinant išmetimu iš seminarijos, po tardymo protokolui pasirašiau.

Jam išėjus, vėl "auklejo" saugumiečiai. Teiravosi, kas daugiau per spalio šventes himno metu sėdėjo. Atsakiau, kad nemačiau. Klausė, ko važiuos pas kun. Alfonsą Svarinską ir Sigitą Tamkevičių, ką ten kalbėjomės. Atsakiau, kad čia mano sąžinės reikalas. Tada vienas iš jų ėmė šaukti, kad tokiems, kaip aš ne vieta seminarijoje, nes ten ir bręsta tokie kaip

Svarinskas, Tamkevičius. Liepė man rašyti pasiaiškinimą dėl visų tų "nusikaltimų", padarytų seminarijoje per trejus metus. Rašyti kategoriškai atsisakiau, nes ne laikiau tai nusikaltimais. Išsiskiriant pasakė, jog būsią blogai, jeigu nevykdysiu tai, ką pažadėjau. Ir jei toliau taip elgsiuos, teks palikti seminariją. Sakė, kad vasarą teksią dar susitikti.

Iš viso tą dieną saugumo rūmuose buvau išlaikytas 5 val. Pagrindinis iškviemio tikslas buvo ne tiek tardyti dėl Janulio bylos, kiek įbauginti mane. Mane "auklėjo" tardytojas Balčiūnas ir dar keturi saugumiečiai.

Jums, Viršininke, ir visiems saugumo darbuotojams noriu priminti SNO visuotinės žmogaus teisių deklaracijos, priimtos 1948 m. gruodžio 10 d., 12 ir 20 straipsnius, kuriuos pažeidė saugumietis Vincas Platinskas bei kiti jūsų darbuotojai.

12 straipsnis skelbia, kad "negalima savavališkai kištis į nė vieno žmogaus asmeninį ir jo šeimos gyvenimą, negalima kėsintis į korespondencijos slaptumą arba į jo garbę ir reputaciją. Kiekvienas žmogus turi teisę, kad įstatymas jį saugotų nuo tokio kišimosi arba tokių pasikėsimų."

20 straipsnio 2-je dalyje skelbiama: "Niekas negali būti verčiamas stoti į kokią nors organizaciją."

Baigdamas šį atvirą laišką Jums, Viršininke, prašau ir reikalauju: 1. 1977 m. birželio mėn. parašytą mano pasižadėjimą bendradarbiauti su valstybės saugumo organais laikyti negaliojančiu, nes buvo panaudota moralinė prievarta.

2. Nesantažuoti ir neversti bendradarbiauti su saugumu jau nuolių, trokštančių būti kunigais.

3. Leisti Lietuvos vyskupams, valdytojams ir seminarijos vadovybei laisvai, nepriklausomai nuo religijos reikalų įgalotinio, spręsti apie kandidato į kunigus tinkamumą.

4. Palikti visišką laisvę kiekvienos vyskupijos vyskupui ar valdytojui laisvai paskirti ar iškelti kunigą į bet kurią parapiją.

Kreipdamasis į Jus, remiuosi LTSR konstitucijos 47 straipsniu, kuris leidžia pateikti valstybės organams pasiūlymus, kritikuoti trūkumus.

Kiaukliai, 1984. XII. 25

Kiauklių klebonas kun. Rokas Puzonas

*"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"*

**Gery Loughheed
Funeral Home**

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Karo nusikaltėlių jieškotojai

Apie įvykius Amerikoje pa informavo Toronto lietuvių iš Niujorko atvykusi Rasa Razgaitienė, 1985.VI.4 Lietuvių namuose. Ji šiuo metu yra koordinatore "Americans for Due Process" organizacijos. Ši grupė įsisteigė prieš 3 metus ir susidaro iš 8 rytų europiečių grupių. Jų tikslas — rinkti informaciją apie JAV-ėse keliamas bylas vadinamiesiems nacių karo nusikaltėliams. R. Razgaitienė nuosekliai išdėstė įvykių istoriją, pradedant 1962 m. pareikštu Sovietų Sąjungos reikalavimu atiduoti sovietiniams teisams eilę lietuvių už nacių laikotarpio "nusikaltimus". JAV tuo metu nekreipė dėmesio į sovietų reikalavimą. Tuomet Sov. Sąjungoje įvyko užakiniai teismai, kuriuose kaltinamųjų nebuvo, tačiau jie buvo nubausti.

1973-74 m. Niujorko spauda pradėjo spausdinti eilę straipsnių apie nacių "nusikaltėjus", kurių tarpe buvo paminėti tokie asmenys, kaip vysk. V. Brizgys ir prof. Juozas Brazaitis. Įvairius asmenis valdžia pradėjo kviesti pasiaiškinimams. Buvo iškviestas ir buvęs Kauno miesto burmistras Kazys Palčiauskas.

1976 m. H. Kissingeris pradėjo gerintis sovietams. Tuo metu JAV-bės paprašė iš sovietų informaciją apie 29 asmenis. Sovietai pridėjo informaciją dar apie vieną asmenį.

Apie tą laikotarpį pasirodė filmas "Holocaust", po kurio įvyko politinio klimato pasikeitimas JAV-se. Prasidėjo išpildinimo ir išstėrimo akcija.

1978 m. JAV kongresas įsteigė "Office of Special Investigations" (OSI) prie Teisingumo departamento, kriminaliniame skyriuje. 1981 m. OSI iškėlė 180 bylų, iš kurių 20 pasiekė teismus. Daugiausia kaltinamųjų sąrašuose buvo lat-

vių ir ukrainiečių. Tuo pačiu metu OSI pirmininkas pasirašė sutartį su Sovietų Sąjunga, kad OSI priims sovietų parūpintus liudijimus kaip įrodymą medžiagą JAV teismuose. Tuo metu iškilo ukrainiečio Fyodr Federenko byla JAV teismuose, kurioje teisėjas nusprendė, kad pakanka įrodyti narystę nacių organizacijoje, kad asmuo būtų deportuojamas į Sov. Sąjungą. Nerado reikalo įrodyti, kad kaltinamasis asmuo šaudė žydus.

"Novosti" žinių agentūra per "Gimtąjį kraštą" paskelbė kaltinamąsias žinias apie JAV-se gyvenančius lietuvių — K. Palčiauską ir J. Juodį. Ši informacija buvo OSI perdirta ir panaudota apkaltinti JAV-se gyventiems asmenims. 1983 m. K. Palčiauskas buvo išpildytas, nes prieš 10 m. vykusiam pasikalbėjime prisipažino buvęs Kauno miesto burmistras. Buvo apkaltintas ir vienas latvis už komunistų persekiojimą Latvijoje. Panašūs kaltinimai ir Antanui Jurgičiui Čikagoje. 1984 m. Fyodr Federenko buvo išstėrimas į Sov. Sąjungą. 1985 m. yra sudaryta 13 bylų lietuviams JAV-se. Dauguma jų — prieš savi-saugos batalioną.

Publikos reakcija JAV-ėse į šiuos įvykius buvo įvairi: dauguma galvojo, kad tai kaltinamojo asmens reikalas ir jį paliko vieną gintis prieš du galiūnus — Sov. Sąjungą ir JAV. Ji nesidomėjo kaltinamaisiais ir nesigilino į tas bylas. Publiką 1976 m. pražiepė H. Kissingerio kelionė į Sov. Sąjungą, kai jis gerinosi sovietams.

1980 m. Čikagos advokatas Povilas Žumbakis pradėjo akciją prieš šiuos įvykius su gybybos advokatais ir su kitomis tautomis. Daiva Kezienė rengia vaizdajuostes apie sovie-

tų liudijimų panaudojimą JAV teismuose. Saujelė aktyvių asmenų nepasitenkino tuščiais JAV valdžios raminimais ir ėmėsi greitos, konkrečios akcijos, "mūsų pagrindinės organizacijos, deja, organizavosi, organizavosi ir dar dabar iebeorganizuojasi". Tuo tarpu šiuo metu OSI tyrinėja 300 bylų. Taip pat šiuo metu išėjo buvusio OSI pirmininko Ryan parašyta knyga "Quiet Neighbours", kurioje jis teigia, kad po II D. karo atvykę rytų europiečiai visi yra naciai. Esą Amerika įsileido apie 10,000 nacių. 1985 m. balandžio mėnesį JAV žydų kongreso pareigūnai pareiškė, kad lietuviai ir kitos rytų europiečių grupės veda akciją prieš OSI artisemitizmo dingstimi. NBC neseniai pasirodžiusioje programoje buvo pasakyta, kad Lietuvos SS batalionas buvęs brutaliausias.

Kanadoje šiuo metu gresia pavojus nueiti tais pačiais keliais. Tačiau tarp JAV ir Kanados valdžios sistemų skirtumas yra didelis. Tikimasi, kad Kanada pajėgs savaip susitvarkyti. Šį pranešimą surėngė KLB visuomeninių reikalų komisija ir speciali ad hoc grupė. Kor.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apraikiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174

Bookbinding Studio "SAMOGITIA"

meniška įrėša knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis. Telefonas 625-2412 P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Lietuvių delegacijos dalis Ontario parlamento rūmuose 1985.V.30 pasirašant deklaraciją, reikalaujančią žmogaus ir tautos teisių respektivimo sovietiniuose kraštuose. Iš kairės: J. RUSLIENE, PR. AUGAITIS, D. BRAZIENE Nuotr. St. Dabkaus

Autobusu į Kanados sostinę

Hamiltono pensininkų ekskursija

STASYS DALIUS

Kartas nuo karto Hamiltono lietuvių pensininkų klubas rengia išvykas į įdomesnes vietas, parkus bei koncertus. Pernai tokių išvykų buvo surengta apie 10. Šiemet pirmoji išvyka buvo į žiemos ledo baleto spektaklį Kičeneryje vasario mėnesį. Ilgokai planuota ir garsinta kelionė autobusu į Kanados sostinę Otavą įvyko gegužės 23-24 d. su nakvyne tame mieste. Keliautojų susirinko 47 asmenys.

Ekskursijos vadovai L. Klevas ir P. Navickas su sąrašais rankose tikrino atvykusius ir pranešinėjo, kad dar trūksta poros asmenų. Susėdę nekant-

riai laukiame besivėluojančių. Jau ir 5 v.r. Dar kartą patikrinus, vis tiek trūksta dviejų. Pagaliau pradėjus tikrinti pavardėmis paaiškėjo, kad autobuse yra 49 vietos, tad 2 vietos likusios tuščios klaidino mūsų vadovus.

Dar tamsoje išjudame iš savo miesto, žvelgdami į ežerą vandenyje spindinčias šviesas ir pamažu ryto aušrai atslenkant tolstame nuo Hamiltono. Prieš aušrą ir saulei tekant ne vieną kankina snaudulys.

Pasitaikę ypatingai graži, saulėta diena. Stebėdami pavasario žalumę paskendusius laukus ir miškus, nepajutom kai priartėjom prie Otavos. Pakelėje matėme gražiai sutvarkytą sodybą ir lūšnų, kurių, prieš įvažiuojant į sostinę, neturėtų būti.

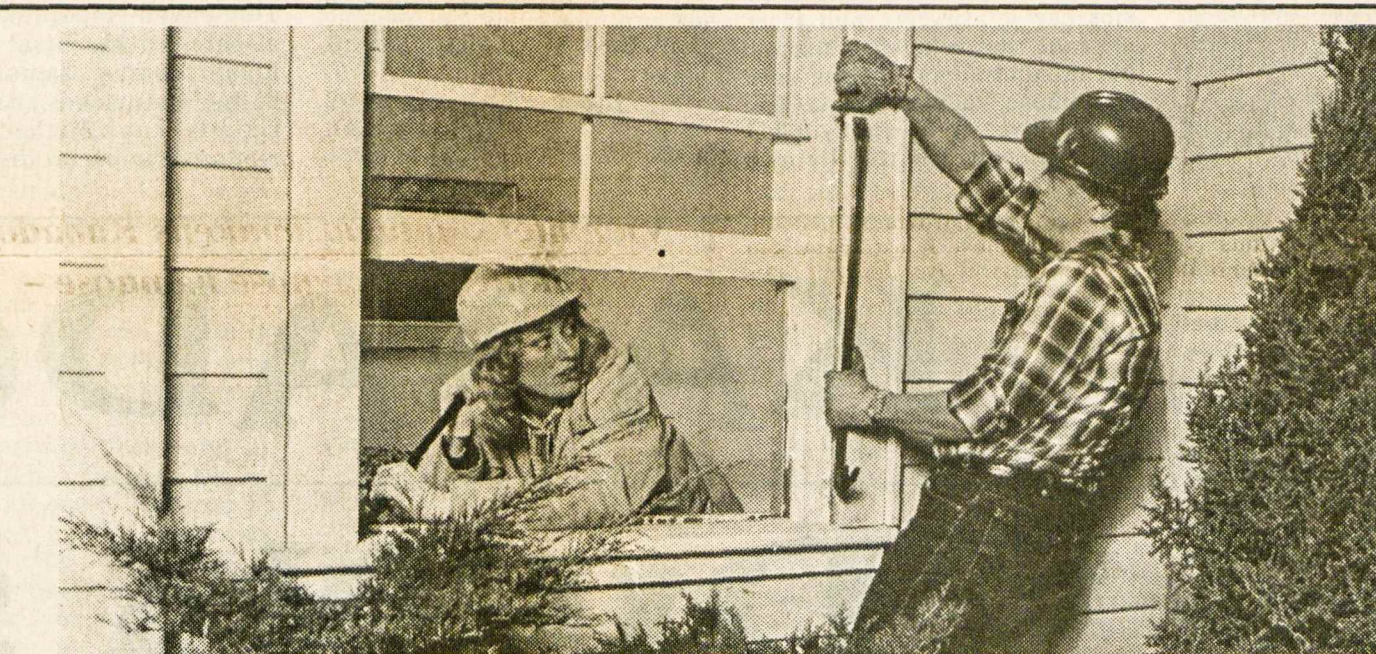
Atvažiavę į Otavą prie "Chimo" viešbučio, kuriame turėjom apsisoti, jau radome inž. J. Danį belaukiantį, kuris per abi dienas globojo ir vedžiojo po įdomesnes vietas. Už tai jam visi ekskursijos dalyviai esame dėkingi.

Gavę kambarių raktus ir kiek apsitvarkę po kelionės, grįžome į autobusą, kuris mus vežė į pramonės ir mokslo muziejų. Iš ten vykome į parlamento rūmus. Kadangi po pietų vyko parlamento sesija, kurioje buvo pateiktas naujas biudžetas, tai į vidų negalėjome pakliūti, nes visos lankytojų skaitos vietos buvo iš anksto užsakytos ir užimtos. Tačiau turėjom progą apžiūrėti tuščias senato patalpas ir puošnią parlamento biblioteką, kuri turi per 600.000 knygų ir 230 tarnautojų.

Po to, kai kurių pageidavimų buvo padaryta išvyka antro užės pusės į Hull miestą jau Kvebeko provincijoje. Po krautuvės bevaikštinėdami buvom praganę vieną ekskursantę, kuri laimingai pasivijo bevažiuojantį autobusą. Ir kas gali patikėti, kad pensininkai seni ir negreiti?

Sekantį dieną iš pat ryto, saulutei linksmai šviečiant, ekskursiniu laivu plaukėm Rideau kanalu, kurį iškasė anglai prieš 150 metų. Jis jungia Otavą su Šv. Lauryno upe. Grožiomės pakrantėse žydinčiomis tulpėmis ir alyvų žiedais, kurie Hamiltone jau buvo prazdydę, o čia dar tik pradėję žydėti.

Vėliau apžiūrėjome gamtos ir žmogaus muziejų. Tai didžiulis keturių aukštų muziejus, kuriame parodytas indėnų, eskimų gyvenimas, jų drabužiai, namų apyvokos įrankiai, buivolų medžiojimas, Kanados augalai, medžiai, gyvuliai, paukščiai. Po to dar trumpai apžiūrėjom Karo muziejų ir 5 v.p.p. pradėjom kelionę atgal. Vidurnaktyje pasiekėme Hamiltoną.

DABAR PARUOŠKITE ATNAUJINIMO PLANUS

Namų atnaujinimas Ontario provincijoje niekad nebuvo toks lengvas, kaip dabar.

Pradėkite planuoti dabar pagal besikeičiančius gyvenimo poreikius. Jei reikia daugiau erdvės, daugiau patogumų, arba jei norite pagerinti esamus įrengimus, — atnaujinimas gali būti geras sprendimas. Atnaujinimas yra praktiškas, ekonomiškasis būdas padaryti namą patogesni ir kartu duoti darbo provincijos gyventojams.

Ontario vyriausybė atnaujinimą padarė lengvesne, patrauklesne galimybe namų savininkams. Mes pridėjome specialų skyrį statybos kodekse apie atnaujinimą ir padėjome surasti naujus kelius finansuoti atnaujinimui, kaip pvz. "RenoLoan". Norėdami jums padėti planavime, įsteigėm informacinį atnaujinimo centrą (Ontario Renovation Information Centre).

Jei reikia pagerinimų jūsų namuose, kreipkitės į mus, teiraudamiesi vertingos informacijos apie atnaujinimą. Jei norite daugiau informacijų, rašykite: Ontario Renovation Information Centre, 16 Howland Road, Toronto, M4K 2Z6. (Informacija gaunama tik anglų ir prancūzų kalbomis).

Ministry of Municipal Affairs and Housing

Ontario

**ONTARIO
RENOVATION
INFORMATION
CENTRE**

16 Howland Road,
Toronto, M4K 2Z6

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

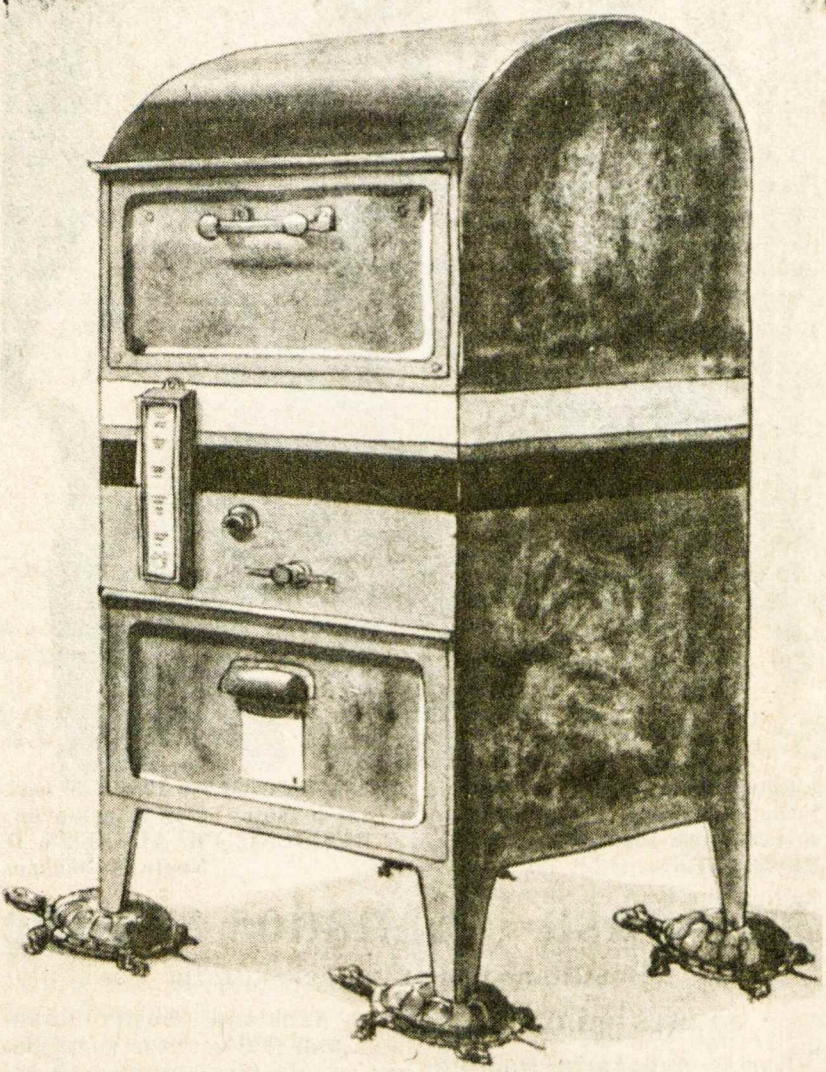
1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(prieš Lietuvių Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Taip pavaizdavo Kanados pašto spartą karikatūristas Donato dienraštyje "Toronto Sun" 1985 metų balandžio 12 dienos laidoje

"Dainava" mano atsiminimuose

Perskaičiau O. Adomaitienės straipsnį "Moteryje" "Keletas prisimintinių metų "Dainavoje". Perskaičiau ir E. Daniliūno straipsnį "Tėviškės žiburiuose" "Kas suorganizavo "Dainavą"? Vieno negaliu suprasti, kodėl E. Daniliūnas taip užsiruštinęs dėl "Dainavos" įsteigimo datos ir steigėjų?

Kai lankiausi Omahoje, dar gyvam esant a.a. Jonušui, buvau ten pristatyta kaip "viena pirmųjų dainaviečių". Jei E. Daniliūnas peržiūrės "Dainavos" krikštynų nuotraukas, ras ten keletą choristėių be tautinių drabužių. Ne dėl to, kad neturėjome jų, bet dėl to, jog chore tuo metu jau nedainavom, o a.a. Jonušo nuomone, "pirmosios dainavietės turi būti ir krikštynų nuotraukoje".

Tebūnie man leista truputį grįžti į praeitį.

1945 m. vasarą laikau Hanau ansamblio (dar labai mažo ir be vardo) pirmųjų repetitijų data. Suorganizavo tą ansamblį a.a. Vladas Adomavičius. Keletas pirmųjų veidų grįžta iš praeities: keturios sesės Savickaitės, trys Imbrasaitės, dvi Čaplikaitės, Petras Imbrasas, Amalija ir Leonas Kalvaičiai, Edvardas Jokūbauskas, Albertas Stočkus, Smilgevičius ir dar keletas. Mūsų grupė greitai didejo. Nebuvo jokių balsų tikrinimo. Su V. Adomavičium dainavom vienu ar dviem balsais, o norėjosi kažko daugiau...

Atvažiavus į Hanau Stefanijai Radzevičiūtei, priprašęs ją perimti chorą ir tautinius šokus (kai kurias mūsų ji buvo mokiusi šokių jau Lietuvoje).

Trumpą laiką V. Adomavičius ir S. Radzevičiūtė dirbo drauge. Netrukus buvo suorganizuotas vyrų choras, vadovaujamas p. Žemaičio. Dalis vyrų perėjo į vyrų chorą, kiti liko su S. Radzevičiūte mišriam chore, o dar kiti priklausė ir vienam, ir kitam. Maždaug tuo metu V. Adomavičius pasitraukė laikinai iš ansamblio, S. Radzevičiūtė liko tik su šokių grupe, o Žemaitis perėmė abu choros.

Tautinių šokių grupės užuomazga reikėtų laikyti 1945 m. Joninių laužą. Prieš keletą dienų didžioji Hanau stovyklos gyventojų dalis buvo išvežta į Wiesbadeną. Likusieji kartu su latviais ir estais surengė Joninių laužą. Stovyklai vadovavo dail. V. Jonynas, kuris turėjo labai gerus ryšius su tuometine UNRRA vadovybe. Nežinau kieno iniciatyva Algirdas Gustaitis ten pat prie laužo pakvietė "visus, mokančius šokti Kalvelį", už netoli stovinčių vežimų. Ten susiporavom, keletą kartų pašokom ir pasirodėm tame pačiame lauže. Nežinojom savo partnerių nei vardų nei pavardžių. Su vienais teko vėliau susipažinti, kiti taip ir išnyko po laužo. E. Daniliūno tuo metu Hanau stovykloje nesimatė, o jei jis ir buvo, ansamblyje nedalyvavo.

E. Daniliūnas mini patalpų trūkumą. Tiesa, pradžioje dainavom ir šokom salėje be langų ir durų. Patys choristai susirado lentas ir jomis užkalė langus bei "užlopė" lubas, kad nelytų ant galvų. Nepamenu, iš kur atsirado pianinas. Pačioje pradžioje tiek dainom, tiek šokiam "akompanavo" Leonas Kalvaitis akordeonu. Buvo keletas ir gastrolų — Fuldoje, Giessene ir kitur.

1946 m. rudenį pasklido gandai, kad kažkas išvažiuoja į šokti nau-

jo dirigento. Atvažiavo ir Bronius Jonušas. E. Daniliūnas ir A. Dzirvonas vienu buvo laikomi ansamblio griovėjais, kitų — pažangio ansamblio įieškotojais ir organizatoriais. Žemaitis greitai paliko savo grupę, kuri tapo Jonušo grupe. Vieni dainininkai išėjo, kiti atėjo, Grupė, kaip anksčiau taip ir dabar, vadinosi "choru", "ansambliu". Dalis studentų (ypač iš Frankfurto) savaitgaliais grįždavo repetuoti ansamblyje, bet aktyviai į ansamblį įsijungti pajėgė tik dalelė.

Atvykus į Hanau muzikui Zenonui Jonušui, buvo suorganizuotas orkestras. Pameni ir p. Adomaičio "kaimo kapelą".

Taigi, kur "Dainavos" pradžia? Menu E. Daniliūną, kuris daug pasidarbavo patalpų gavimo srityje. Pameni ir Albiną Dzirvoną, ansamblio "spiritus movens", nuolat kviečiantį naujus ir senus dainininkus...

Ar galima tą grupę, pradėjusią Hanau sotykyje dainas ir šokus, vadinti "Dainavos" pradžia? Nežinau. Kažkaip buvo priimta tuos vienetus vadinti ansamblio pradžia, nors dar ir bevardė. Nemanau, jog O. Adomaitienė "klaidina skaitytojus". E. Daniliūnas, atrodo, laiko "Dainavos" įsteigimą nuo krikštynų, nors ir su Jonušu dar kurį laiką buvo tik "ansamblis". Neabejoju, jog abu yra teisūs. Bet... jei jau pats dirigentas (Jonušas) pripažino pirmąjį chorą kaip ansamblio pradžią, kažin ar E. Daniliūnas taip turėtų jaudintis dėl datos. Nemanau, jog kas nors bandytų paneigti Daniliūno, Dzirvono, Krasauskų, Smilgos, Stočkus ir kitų nuopelnus "Dainavos" iškilimui. Jų vardai yra įrašyti "Dainavos" istorijoje. Gal be tų pirmųjų kregždžių (šiandien jau nebeatmenamų) nebūtų buvę varžybų tarp dirigentų, nei noro surasti ką nors geresnio. Kas žino?

Nematė E. Daniliūnas nei Adomavičiaus, nei Radzevičiūtės, nei Adomaičio saltoje ir be langų salėje. Nematė jis ir pirmųjų vargų, surištų su ansambliu...

Neabejoju, kad ir S. Sužiedėlis, ir P. Gaučys padėjo dabartinei (gal tuometinei) "Dainavai". P. Gaučienė buvo ansamblio "krikšto motina". Tikriausiai jiems visiems "Dainavos" istorijoje yra skirta vieta.

Džiaugiuosi galėjusi bent truputį prisidėti prie mūsų dainos ir šokio puoselėjimo svetimųjų tarpe. Kas, kur, kaip ir kada įsteigė "Dainavą" — koks skirtumas? Visi dirbom tam pačiam tikslui. Neklysta O. Adomaitienė, nes ji laikosi tuo metu plačiai vyravusios nuomonės (nors ji į ansamblį atėjo jau tik prie Broniaus Jonušo). Jei E. Daniliūnas nori laikyti ansamblio įsteigimo datą tik po krikštynų, irigi teisus, nes ansamblis gavo "Dainavos" vardą tik po krikštynų.

Ansamblis veikė prieš E. Daniliūną, dirbo su juo, dirba ir dabar — be jo.

Sėkmės ir ilgo gyvavimo "Dainavai".

Supažindinkite savo draugus bei pažįstamus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS", pranešdami jų adresus "TŽ" administracijai. Keletą numerių jie gaus nemokamai.

Išėivijos lietuviškumas

Pranešimas visuomenei apie pasaulio lietuvių anketa

1985 m. pasaulio lietuvių anketa yra paruošta, atspausdinta, platinama bei užpildoma. Šiuo pranešimu norime visuomenei su ja supažindinti bei paprašyti ją užpildyti bei platinti.

Dalis mūsų tautos yra ne tėvynėje. Iš Lietuvos ėjo tremties ir išėivijos bangos viena po kitos. Skirtinguose kraštuose mūsų tautiečiai atsидūrė skirtingose sąlygose. Laikams keičiantis, keitėsi ir sąlygos.

Lietuvių išėivijos padėčiai pasaulyje įžvelgti yra reikalinga ją tiksliai, nuodugnai — moksliskai tirti. Tą reikalą supratęs, buvo apsispręsta paruošti anketa. Jos ruošimo darbas pradėtas 1985 m. sausio mėnesį, baigtas po keturių mėnesių. Jos tikslas — sužinoti apie už Lietuvos ribų gyvenančių lietuvių kilmės asmenų tautinę padėtį.

Norima sužinoti realią padėtį — tokią, kokia ji iš tikro yra, t.y. nenorima, kad užpildantieji aptartų padėtį geriau ar blogiau, negu iš tikro yra. Po ją nepasirašoma: nesiekama sužinoti, kas anketa užpildė.

Anketa negalėjo būti trumpa, vos poros puslapių ar kelių klausimų. Iš trumpos anketos mažai ką galima sužinoti. Anketo ruošimas užtruko šimtus valandų. Jos analizavimas pareikalau dar daugiau laiko. Ją gavę yra prašomi atidžiai ją užpildyti. Tai pareikalau gal pusvalandį, gal kai kam daugiau. Tačiau reikalas svarbus. Kiekvieno užpildančiojo įnašas reikšmingas. Tad prašome savo dėmesį ir valandėlę laiko pasvesti. Pats anketo užpildymas daugeliui turėtų būti įdomi patirtis.

Anketa turi 57 klausimus. Be to, lankantieji ar lankiusieji lituanistinę mokyklą (JAV-ėse ar Kanadoje) užpildo dar 14 klausimų.

Anketą užpildyti yra prašomi vyresniosios ir jaunesniosios kartos asmenys, nuo 15 m. amžiaus iki senatvės. Nors ji dažnai platinama lietuvių susibūrimuose, tačiau norima, kad ją užpildytų ir tie lietuvių kilmės asmenys, kurie lietuvių

pobūvių nelanko ir gal yra visiškai atitrūkę nuo lietuvių visuomeninio gyvenimo ar net su lietuviais nebendrauja. Palengvinti tiems (ypač jaunimui), kuriems lietuviškai sunku ar neįmanoma suprasti, anketa yra paruošta ne vien lietuvių, bet ir anglų (platinama JAV-ėse, Australijoje, Kanadoje ir Anglijoje), ispanų (Pietų Amerikoje), portugalų (Brazilijoje) ir vokiečių (Vakarų Vokietijoje) kalbomis.

Anketos ruošimo komitetą sudaro: prof. dr. Dalia Katiūtė-Boydstonienė, prof. dr. Jolita Kisieliūtė-Narutienė, prof. dr. Tomas Remeikis ir prof. dr. Kęstutis Trimakas (pirmininkas). Į komitetą taip pat įeina Birutė Jasaitienė, PLB valdybos vicepirmininkė švietimo ir tautinio auklėjimo reikalams.

Ši anketa yra pirmą tokio masto lietuvių išėivijos istorijoje. Jos duomenys bei išvados bus pateikti Tautinės sąmonės išlaikymo išėivijoje mokslinėje konferencijoje, kurią rengia PLB švietimo ir tautinio auklėjimo komisija š. m. lapkričio 23-24 d. Čikagoje. Anketo duomenys bus pateikti ir Penktajame mokslo ir kūrybos simpoziume š. m. lapkričio 25-28 d. Čikagoje, o vėliau ir periodinėje spaudoje.

Kiekvienas kraštas išvysto anketo platinimą pagal jam savitas galimybes ir gali turėti užpildytom anketo surinkimo centrą-us. Galutinai visos užpildytos anketo turi būti pasiųstos PLB būstinei (Anketa), 5620 S. Claremont Avenue, Chicago, IL 60636, USA, iki š. m. rugpjūčio 1 d. Reikalui esant, terminas galės būti pratęstas, tačiau ne per ilgai, nes reikės pakankamai laiko duomenims apskaičiuoti bei analizuoti kompiuteriais, kad rezultatai bei išvados būtų pateikti minėtai mokslinei konferencijai.

Už 1985 m. pasaulio lietuvių anketo platinimą bei užpildymą visiems nuoširdžiai dėkojame.

Kęstutis Trimakas, Ph. D.,
Pasaulio lietuvių
anketo direktorius

Klivlando tautinių šokių grupės "Grandinėle" šokėjai koncerto metu. Grupei vadovauja ALEKSANDRA LIUDAS SAGIAI, pasižymėję išstvermingumu ir išradingumu
Nuotr. D. L. Blynaitės

Dviejuose didmiesčiuose apsilankius

Pas Buenos Aires ir Sao Paulo lietuvių

VYTAUTAS LAUGALIS

Po vienos dienos ir dviejų naktų Brazilijos greitabėgis, melsvai oranžinis omnibusas pagaliau pasiekė Argentinos sostinę Buenos Aires. Keleiviai, daugiausia argentiniečiai, ispaniškos ar vietinės bei maišytos kilmės, nors gerokai pavargę, bet pietietiška-humoristiškai nusiteikę, virte virto pro atidarytas duris, o su jais ir mudu su bendrakeleiviu — Sao Paulo ispanu. Padėjęs nešti mano lagaminą, atsiskyrė su manim, pabučiavęs į veidus tris kartus, primindamas, kad tai darąs portugalisku papročiu. Mat argentiniečiai vyrai bučiuoja tik vieną kartą... Tuo vėliau įsitikinau, kai mane palydėjęs įstotį kun. A. Steigvilas pabučiavo ispanisku papročiu — tik vieną kartą.

Lietuvių parapijoje

Lietuvių marijonų citadėlėje išbuvau penkias dienas. Ten buvau nepaprastai draugiškai sutiktas visų trijų kunigų. Įdomus, sąmojingas ir kalbus lietuviškos kilmės amerikietis kun. Michael Jodka, rimtas, kruopščiai dirbęs laik-

raštyje "Laikas". Labai nuoširdus kun. Antanas Lubickas ir jau minėtas klebonas, išstvermingas vegetaras. Jis tiek paveikė mane, kad nuo kovo pabaigos ir aš tapau vegetaru.

Buenos Aires paliko neįsildomą įspūdį kaip europietiškas, istorinis, ispaniškos kultūros bei architektūros miestas, kur labai daug puikių šventovių, kultūrinių pastatų, operos bei baletų teatras ir kiti.

Sekmadienis šaltokas, bet spindintis, saulėtas. Asistavau Mišiose parapijos klebonui kun. Augustinui Steigvilui. Išklausiau dvejas Mišias — lietuvių ir ispanų kalbomis.

Pamaldose lietuvių buvo gana daug, bet ispaniškai kalbančių daug daugiau, nes lietuviškas jaunimas, kaip visur emigracijoje, tirpsta amerikietišrame, ispaniškame, portugaliskame katile. Nebesitebim, tik liūdnai konstatuojame, kad taip yra. Ten gimę jaunuoliai gimtąją savo kalbą ir tėvynę laiko Argentina, taip pat didelę prerijų, savanų ir milžiniškų ganyklų šalį.

Kun. A. Steigvilo ir kitų pastangomis ten vis gyva lietuvių, net jaunimo dvasia. Ten yra kelios Amerikos lietuvių

tės vienuolės, veikia mokykla ir kitos lietuvių institucijos. Ten, kaip ir Brazilijoje, jaučiausi lyg pas savus. Žmonės, su kuriais teko pasimatyti, buvo tokie pat nuoširdūs, kaip ir Sao Paulo lietuviai. Atėjus laikui išvažiuoti, vis dėlto jau buvau pasiilgęs savo mylimos Brazilijos. O pervažiavęs Argentinos-Brazilijos sieną, jaučiausi kaip savo valstybėje. Milžiniški Brazilijos tolai priminė man Kanadą, kuri yra dabartinė mano valstybė, kai neturiu savos, bet ji, labai gaila, gal tik dėl man vienam suprantamų priežasčių, netraukia.

Parapijos salėje

Sekmadienis (1985. V. 19) ne rudeninis, saulėtas, šiltas, kaip rugpjūtį, nors čia jau baigias lapkritys ir greit prasidės žiema.

Sao Paulo mieste Šv. Kazimiero parapijos salė jau atidaryta. Visi sujūdę — Trečiojo pasaulio šalys labai nuolankiai laukia svečių iš JAV, nors čia Dėdės Samio piliečiai šiuo metu nelabai mėgstami. Vyks ta streikai įmonėse, pašte. Brazilija neturėjo korespondencinio ryšio su pasauliu tris savaites. Brazilija, kaip skelbia jos spauda, televizija vaikšto tarp chaoso ir tvarkos. Kariuomenė parengtyje, jei civilinė vyriausybė, dažnai kalbanti apie naują respubliką, nepajėgtų šalį padaryti ramia ir dirbančia.

Viešnios pranešimas

Viešnia iš JAV Birutė Jasaitienė buvo maloniai sutikta. Ši moteris — iš Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos. Ji kukliai, bet pabrėžtinai pažymi, kad jos misija — lietuviškumo išlaikymas visur, suprantama, ir P. Amerikoje. Ji kalba dalykiškai, nerodydama didelio entuziazmo, nes problemos sunkios. Panašūs asimiliacijos reiškiniai visur. Lietuvių jaunimo tirpimas taip pat panašus. Nagrinėja pati ir siūlo kitiems svarstyti tas sunkias problemas, kalba apie ryšius tarp šių labai skirtingų savo mentalitetu "kontinentų". Pasak B. Jasaitienės, mums ne retai sunku suprasti vieni kitus. Ji pateikia gražius skaičius ir laimėjimus lietuvių bė bare JAV-se. Esą Iliinojaus universitete veikia lituanistikos katedra. Visa tai labai gerai, bet tos katedros išlaikymas brangus. Lietuviams reikia sutelkti \$600,000, o \$150,000 pridėda pats universitetas.

Kita problema, pažymi paskaitininkė, tai Vasario 16 gimnazija Vokietijoje. Ten reikalauja pagerėjo. Naujas direktorius labai veiklus ir reiklus, o vokiečių valdžia labai palanki lietuviams — 2/3 visų išlaidų ji padengia. Kalbėjo ji ir apie Čikagoje rengiamą š. m. lapkričio mėnesį lietuvių mokslinę konferenciją, pažymėdama jos reikšmę visai išėivijai.

Iškeltas viešnios mintis svarstė BLB pirm. Jonas Tatarūnas ir kiti. Lietuvių kalbos kursų dėstytoja katalikų universitete kalba apie minėtų kursų populiarumą ir jėškų būdų sudominti tais kursais daugiau lietuvių jaunimo. Lietuvių kalbos kursų universitete direktorius iškelia lietuvių-žydų santykių problemą. Paskaitininkė pabrėžia padidėjusį žydų agresyvumą JAV-se ir kitur.

Po diskusijų — vaišės, paruoštos lietuvių — Marijos, Jadvygos, Aldonos, Veros ir kt.

KANADOS DIENA 85

Atykite pas mus ir Christopher Ward- programos pranešėją iš "Much Music" ir dalyvaukite 1985 metų Kanados dienos atidarymo iškilmėje. Joje bus Ontario premjero sveikinimas, Gerojo piliečio žymenų įteikimas, 21-nas sveikinamasis patrankos šūvis 7-tojo Toronto pulko, Karališkosios Kanados artilerijos, ir paskleidimas 3000 balionų.

DALYVA UKITE!

1985 m. liepos 1 d., 11.30 v.r.
ir 2.45 v.p.p., prie parlamento rūmų, Queen's Park.

YOUTH RELAYS

Balloon Sculpturers

Ventures Drum and Bugle Corps

Circus Shmirkus

Mime Artists

Magicians

The Human Robot

Washboard Super Club

Jong Park Tae Kwon-Do

Fernandez Magic Spectacular

Pharazon Dance Company

Clown Make-up Artists

Whiskey Jack

Hot dogs

10⁰⁰ Ice cream Pop

Ministry of Intergovernmental Affairs

Dail. GABRIELAS STANULIO dailės parodos rengėjų komitetas Detroite 1985.V.21. Iš kairės: V. Petrulis, N. Zelwinder, D. Stonienė, čikagietis R. Lapas, dail. K. Kutkutė, A. Braženas, J. Urbonas Nuotr. J. Urbono

Kultūrinė mūsų veikla išeivijoje

Kultūros samprata ir Kanados lietuvių veikla pagal anketos duomenis

RASA KURIENĖ

I

Indijoje, už Kalkutos miesto, prie ryžių lauko sėdėjo šeši akli elgetos ir įprastu būdu sprendė pasaulines socialines bei politines problemas. Staiga jie išgirdo keliu einantį būrį žmonių, kurie sekė milžinišką dramblių. Kadangi elgetos nebuvo jo matę ir nežinojo kaip atrodo, paprašė savininką leidimo paliesti jį. Savininkas maloniai sutiko, privedė dramblių prie elgetų. Kiekvienas, atsistojęs prie šio gyvūlio, prisilietė prie artimiausios dramblio kūno dalies.

Pirmasis, kuris lietė dramblio šoną, pasakė, kad dramblys yra didelė, tvirta siena. Antrasis, kuris palietė dramblio koją, tarė, kad tai medžio kamienas. Trečiasis, palietęs dramblio uodegą, sušuko, kad tai botagas. Ketvirtasis, kuris palietė dramblio ausį, tvirtino, kad tai palmės medžio lapas. Penktasis, kuris palietė dramblio iltį, sakė, kad tai aštrus durtuvas. Paskutinis, liedamas dramblio straublį, pareiškė: "Tai ilga, stora, guminė žarna!"

Ir taip jie būtų susipykę, susipešę, jei ne dramblio savininkas, kuris tvirtino, kad kiekvienas jų iš dalies yra teisus. Atsisukęs į būrį žmonių, kurie stebėjo šią situaciją, dramblio savininkas aiškino: lengva yra susidaryti klaidingą nuomonę, jei žvelgi į problemą ar kurį įvykį tik iš vienos pusės ar vienos krypties.

Panašiai gali atsitikti ir mums, gvilendant kultūrinės veiklos problemas. Vieni yra grynai kūrėjai, kiti aktyviai savo aplinkoje puoselėjantys kultūrinės vertybes, tretieji talkinantys kultūrinei veiklai, ketvirti ją remiantys. Be to, vieni gyvena didelėse ir turtingose lietuvių apylinkėse, kiti yra susirūpinę, kad jų lietuviška aplinka menkėja, tretieji gyvena tolimose apylinkėse, kur kultūrinė veikla yra nykimo procese.

Tokiose sąlygose svarstant kultūrinės veiklos klausimus, lengva pasimesti ir nesukalbėti. Norėdami rasti bendrą kalbą, kuri veda prie konkrečių, visus liečiančių išvadų, turime žvelgti ir tirti kultūrinę lietuvių veiklą vispusiškai, įieškant atsakymų visoms klūtimis, konkrečių užsimojimų visose sąlygose ir bendrų veiklos gairių visiems.

Kas yra kultūra?

Kultūros sąvoka pirmiausia atsirado Vokietijoje XVIII š. pabaigoje vadinamoje universaliuose studijose. Šios studijos stengėsi atkurti žmonijos ir visuomenių bendrą istoriją nuo jų susidarymo. Specialistai, kurie tuo domėjosi, mažiau kreipė dėmesio į politinę ir karinę istoriją, žvelgė atidžiau į tradicijas, institucijas, idėjas, meną ir tiksluosius mokslus. Jie buvo susidomėję visuomenių ir civilizacijų mišrumu bei jų turtingumu ir buvo įsitikinę, kad žmonijos istorija yra jos pažangos istorija. Studijuojant šias visuomenes ir civilizacijas, jas lyginant viena su kita buvo siekiama apšviesti ir tiksliau nustatyti šią pažangą. Taigi to laikotarpio kultūros sąvoka apėmė žmogaus, visuomenės, intelektualinę civilizacijos pažangą, jos eigą bei vystymąsi.

Tuo pačiu laikotarpiu Anglijoje vystėsi daugiau antro-

pologinė-sociologinė kultūros sąvoka, kuri pasidarė civilizacijos sinonimu. Kultūra šiuo atveju jungė žinojimą, tikėjimą, meną, teisę, moralę, tradicijas, gabumus ir papročius, kuriuos žmogus perima būdamas savo visuomenės dalimi. Taigi kultūros sąvoka jau nebesiribojo pažanga, bet pasidarė daugelio veiksmų junginys, kuriuos galime stebėti ir sekti jų vystymąsi.

Tautos forma

Tuo būdu susidaro aiškesnė kultūros samprata. Kultūra yra minčių, jausmų ir veiksmų junginys, kuriuos priėmusi ir išmokusi grupė žmonių, padaro simboliniu ar objektyviu būdu savo visuomenės charakteristikomis. Anot žymaus mūsų filosofo dr. J. Girniaus, "kultūra yra tautos forma", tas pradas, kuris sukuria tautą kaip tautą, nes ji materialinius tautos elementus sulydo į vieną visumą ir tuo būdu suformuoja tautinę individualybę. Vidinė tautos vienybė remiasi jos kultūrine vienybe.

Šis junginys minties, jausmo ir veiksmo reiškia daugiau negu "way of life". Kultūra apima visus žmogaus veiksmus, ar jie būtų intelektualiniai, protiniai, jausminiai ar veiksminiai. Kultūra yra veiksmas, kurį pirmiausia išgyvena žmogus. Stebėdamas šį veiksmą, galime atpažinti kultūrą ir ją apibūdinti. Šie veiksmai randami mūsų tradicijose, apeigose, meno išraiškose, bendravimo būduose.

Grupės žmonių skaičius, kurie dalyvauja tame junginyje, ne tiek svarbus. Svarbiausia ar ta grupė priima jungiančias mintis, jausmus ir veiksmus, juos laiko idealais, reiškančiais normą. Kultūra yra perduodama ir išmokstama. Ji nėra prigimta. Tai yra palikimas. Vieni net teigia, kad ji yra visa, ką žmogus turi mokėti, kad pajėgtų gyventi savo visuomenėje.

Šioje kultūros sąvokoje kalbama apie junginį, kur skirtingi elementai, sudarantys kultūrą, nėra tik paprasti sudėtiniai vienamė. Jie priklauso vienas nuo kito ir yra artimai susiję vienas su kitu. Todėl kai įvyksta pasikeitimai vienoje kultūros srityje, aiškiai jaučiami visose kitose srityse. Dr. J. Girnias rašo: "Kultūra sukuria tautą, nes jai priklauso visi tie ryšiai, kurie jungia tautą".

II

Prieš kelis mėnesius KLB kultūros komisija paskelbė anketą, norėdama patirti Kanados lietuvių kultūrinę būklę. Anketa buvo labai lengva, įieškanti bendrų atsakymų, informacijų. Todėl jos rezultatai yra bendri ir gali būti įvairiai interpretuojami.

Dabartinė būklė

I klausimą "Koks mūsų lietuvių kultūrinės veiklos statusas", 62% atsakė, kad jis menkėja, 9% pasisakė, kad jis yra prastas. Dėl vienos ar kitos priežasties 71% asmenų, atsakiusių į šią anketą, yra nepatenkinti lietuvių kultūrine veikla. Jų tarpe buvo ir kūrėjų, ir skirtingų meninių vienetų vadovų, administratorių, žiūrovų ir mėgėjų. Todėl seminaro metu buvo svarbu nagrinėti kultūrinę veiklą ir tyrinėti visas spragas, įieškant konkrečių išiečių; permąstyti kultūros sampratą, naujai pagrįsti kultūrinės vertybes ir

atitinkamai nustatyti veiklos gaires.

Kalba

I klausimą "ar lietuvių kalba yra svarbi kultūriniam mūsų išlikimui" 100% atsakyta taip. Dr. J. Girnias savo knygoje "Tauta ir tautinė ištikimybė" rašo: "Tiek, kiek rasė yra biologinis faktas, tiek kalba yra socialinis faktas. Kalba iškyla tik su žmogumi. Ji yra pats ryškiausias tautinės individualybės ženklas. Būdamas komunikacijos priemonė, kalba tiek pat savyje jungia vieną grupę, kiek ją skiria ir atiboja nuo kitų grupių. Kalba įgalina žmogų palaikyti santykius su savaisiais tautiečiais ir naudotis savosios tautos dvasiniais turtais, sutelktais jos žodinėje kūryboje. Kalba yra raktas į kultūros lobynus".

Atsakant į klausimus, liečiančius kalbą tam tikrose srityse, 78% pasisakė, kad ji yra prasta jaunose šeimose, 94% — jaunimo tarpe, 81% — jaunimo organizacijose. Tai aiškiai rodo, kad praktika ir teorija kartais nebūtinai sutampa. Labai aukštais nuosimčiams buvo pasisakyta, kad šeimoje kalbant lietuviškai (100%), stovyklose (96%) ir kultūrinuose vienetuose (92%), kalba yra palaikoma.

Didelė dauguma jaunimo priklausoma ideologinėms organizacijoms ir lanko vasaros stovyklas metai iš metų. Daugiausia jaunimo telkiantys lietuvių vienetai yra kaip tik kultūriniai vienetai (tautinių šokių grupės, chorai, teatro mėgėjų būreliai, orkestrai...). Tačiau skaičiai visiškai nesitvirtina. Ar šios priemonės, kurios turėtų atkurti kultūrą lietuvių išlaikymo užduotį, įstengia tai padaryti? Gal yra atėjęs laikas persvarstyti jų vaidmenį ir naujai jį pagrįsti?

Buvo pasisakyta, kad paprasti ir visi rašytinė kūryba gali būti geros priemonės kalbos palaikymui (92% ir 88%). Svarbu atkreipti dėmesį į skaitinius: kokia yra rašytinės kūrybos ateitis, kokiais būdais ją užtikrinsime. Kaip pakelsime susidomėjimą rašytine kūryba?

Išliekanti kūryba

Sunkiausias seminaro darbas buvo diskutuoti apie būreliuose paveldgti kur mes šiandien stovime šeimos, kultūrinių vienetų, spaudos, literatūros ir aplamai meno srityse. Kiekvienas, žvelgdamas iš savo perspektyvos, turėtų nustatyti pagrindines vertybes, be kurių lietuviška kultūra yra neįmanoma ir pramatyti būdus, kaip siekti tų vertybių puoselėjimo.

Tik kūryba išlieka. Įvykiai ir žmonės dingsta su laiku. Bet kaip žmogus, taip ir tauta savo egzistenciją šioje žemėje įprasmina savo kūryba. Anot dr. J. Girniaus, "kovoti už tautinę gyvybę iš tiesų reiškia ją kūrybiškai liudyti kultūrine gyvybe".

Tautos kova, kultūros gyvastingumas priklauso nuo trijų pagrindinių užmojų. Pirmiausia, reikia patiemti patirti ir išgyventi lietuviškąją kultūrą, antra, užtikrinti jos išliekančias vertybes, trečia, lietuviškos kultūros laimėjimus skleisti savo aplinkoje ir visame pasaulyje.

(Šis straipsnis, nežymiai su trumpintais, yra įžanginė skaita, skaityta KLB kultūros komisijos surengtame kultūrinės veiklos seminare Toronte 1985. V. 25-26).

KLEMENSAS JŪRA

Epitafijos

Nupūs Alpinos vėjai
blankų atminimą,
Krematoriumo krosny —
karšto liepsnoj ištirps
Dar daug — ir daug — ir daug —
tyloj nuskendusiu,
Neišsakytų žodžių . . .

Mažutėj menkoj pelenų saujos
urnoj sutilps
visi pasauliai blankūs,
migloti šie —
[amžių amžinuosius
neapripiamus
tolius
nemirianti mintis-siela
pakils!]

Lūpos — prasiveriančios
Kasdienos kūrybai —
Pavirs į dulkių saują . . .
Tik vienui vienas
ŽODIS
Viską pragyvens!

Ir mirtyje šysokis, mano draugė!
Tegu skaidriu deimantu ašara
švyti!
Nenukelsime lemtį sunkią ir
kliaikią —
Neišsėsim į kvepiantį rytą!

Pro didžias metų tolumas regiu
aš veidą mielą . . .
Regiu plačias lankas rasose
žerinių žiedų . . .
Tarp tūkstančio ir vieno kasdien
sutinkamų veidų —
Pro didžias metų tolumas —
regėsiu tavo veidą mielą!

Neono šviesos

Išblanke — neono šviesose —
Kaujasi rūstūs šešėliai . . .
Asfalto diržais apsiujuosia,
Kaujasi neono šviesose.

Mirgėdamos blykčioja lempos,
Blykčioja durklai šešėlių . . .
Iškeltomis rankomis klumpa
tolius
Panirusio didmiesčio vėlės.

Išblanksta neono šviesose,
Užgasta dangoraižių akys,
Rūstūs šešėliai dar plėšosi,
Kerštu ir pagieža apakę.

Neono šviesose jie kaujasi,
Gedulinės pakvimpa vašku,
Ukanų marškomis gaubiasi —
Žingsniuojama asfaltu blyškiai.

Negirdimais žingsniais šlervoja,
Sublykčioja parko rasoj,
O plūstasi, kumščiais grūmoja .
Numiršta neono šviesoj.

S. Paulo, 85

Laiškai poetui Mieželaičiui

Lietuva, iš spyglių nusipynus
Vairika — kančių Lietuva —
Darbšti kovų Lietuva —
Mano Lietuva! . . .

Taip rašo sovietinis Lietuvos poetas Eduardas Mieželaits. Ar tikrai šiam dainiui Lietuvos kančios rūpi, pasako dviejų moterų — sovietinių konclagerių kalinių Olgos Matusevič ir Lydijos Doroninos laišku.

1984 m. birželio 21 d. Maskvos "Izvestia" išspausdino E. Mieželaičio pareiškimą, kuriame jis parodė didelį savo širdies skausmą dėl JAV-se bado streiką paskelbusio indėnų revoliucionieriaus Leonard Peltier.

Sovietų spaudoje apie šį indėnų yra daug rašoma: Peltier esąs persekiojamas dėl savo religinių ir politinių įsitikinimų. Sovietų propagandistai niekur neskelbia, kad Peltier yra kalinamas dėl dviejų žmonių nužudymo. Šių metų pradžioje ir rusų savilaidą pateko Gulago kalinės ukrainietės O. Matusevič atviras laiškas Mieželaičiui. Ji rašo:

"Aš raginu Jus, Eduardai Mieželaits, poete ir piliet, pakelti balsą ginti savo tautiečiams, kurie yra kankinami sovietų kalėjimuose, apkalinti sovietų Saugumo pagal suklastotus liudijimus; raginu jus ginti tuos, kuriuos tikrai galima vadinti ŽMONEMIS, kurie, nebijodami žiauraus teismo, stojo ginti žmogaus teisių, žmogiško orumo, tautines nepriklausomybes; raginu ginti tuos, kurie neprisitaiko prie sovietinio totalistinio režimo ir jo kolonijinės politikos. Aš Jus raginu pakelti savo balsą ginti sąžinės kalinimus Sov. Sąjungoje, įeigu Jūs, poete ir piliet, tikrai manote, kad žmogui yra skirta daryti gerus darbus šioje žemėje".

Olga Matusevič pritarė kaita Mordavijos konclagerio ka-

linė, žmogaus teisių gynėja Latvijoje — Lydija Doronina. Ji rašo:

"Mielas Eduardai Mieželaits! Mane džiugina, kad Jūs ginatė bado streiką paskelbusį Amerikos politkalinį, tačiau skaudina visiška Jūsų tylą dėl mano draugų, Jūsų bendratėčių Jadvygos Bieliauskienės ir Editos Abrutienės bado streiko. Be jų, dar badauja žmogaus teisių gynėja Tatiana Osipova, poetė PEN klubo narė Irina Ratušinskaja, Leningrado menininkė Natalija Lazarova, Jūs atviro laiško autorė Olga Matusevič ir daug kitų.

Galimas daiktas, Jūs nežinote apie šiu moterų badavimą, tačiau Jūs negalite nežinoti apie badaujančius Sacharovus, kurių ištvermė gali būti pavyzdžiu tam žmogui, apie kurį rašote! Argi Jums neatrodo, kad negarbinga yra rašyti kūrėjo vardą mažąja, o kūrinio — didžiąja raide?"

Šiuos du laiškus išspausdino Frankfurte leidžiamas rusų žurnalas "Posev" balandžio mėn. laidoje. J.B.

Atsiūsta paminėti

Alfonsas Nyka-Niliūnas, ŽIEMOS TEOLIGIJA. Eilėraščiai. Išeido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas (7338 South Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA). Knygos apipavidalinimas — Henrietas Vepštienės. Tiražas — 600 egz. Čikaga 1985 m. 136 psl. Kaina — \$8 JAV.

Julija Švabaitė, STIKLINIAI RAMENTAI. Premijuotas romanas. Viršelis — Jūnės Karužaitės. Leidėjas — Lietuviškos knygos klubas. Čikaga 1985 m. 264 psl. Kaina — \$9.00 JAV.

Bronius Aušrotas, SUNKIUS SPRENDIMŲ METAI. Aplanas — dail. Pauliaus Jurkaus. Leidėjas — Lietuviškos knygos klubas. Čikaga (išleidimo data nepažymėta). Kaina minkštais viršelais — \$8.00, kietais — \$12.00 JAV.

Amerikiečiai aktoriai, vaidinę A. ŠKĖMOS dramą "The Awakening" (Pabudimas) Niujorke. Kairėje — DAVID NEWER (Kazys), dešinėje — COLLEEN GALLAGHER (Elena). Režisore — Linda Pakri, estė

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Karališkoji Britanijos akademija rengia vasarines dailės parodas, į kurias patenka tik rinktiniai dailininkai. Siemietinėje parodoje londoniški skulptoriai Antanas Brazdys dalyvauja su nerūdijamo plieno skulptūra "Kylantis sidabrinis paukštis". Šiai parodai išleistas puošnus spalvotas katalogas.

Dail. Elena Gaputyte, gyvenanti Londone, originaliu "Švieselių" montažo būdu prisimena II D. karo pabaigos keturiasdešimtmetį ir jo aukas. Tokia jos paroda gegužės 11 d. įvyko Londone, "Albion" meno studijoje. Pirmoje salėje buvo 40 uždegtų žvakių, išdėstytų ratu, primenančių karo pabaigos keturiasdešimtmetį, antroje — milžiniškas antkapis su šimtais žvakių. Užrašas skelbė, kad II D. karo metais vien tik Europoje žuvo 50 milijonų žmonių; 17 milijonų uniformuotų karių ir 33 milijonai civilių. Pastarųjų tarpe buvo daug moterų, vaikų, senelių, pabėgėlių. Žuvusiems skirta 500 degančių žvakių, kurių kiekviena simbolizavo 100.000 žuvusiųjų. Perna rudėnį dail. E. Gaputyte panašų "Švieselių" montažą surengė V. Berlyne, Anhalterio geležinkelio stoties aikštėje. Ji ten viešėjo miesto valdybos kvietimu, taip pat minėdama 40 metų sukaktį. Mat 1944 m., kai Berlyną bombardavo Vakarų sąjungininkų aviacija, E. Gaputyte, tada jauna lietuvaitė, iš tos stoties išvažiavo Bavarijon. Anhalterio geležinkelio stoties rūmų liko tik fasadas, dabar saugojamas kaip architektūrinis paminklas, o už jo — plynas laukas: kelio į Bavariją jau nebėra. Londoniški "Švieselių" montažas "Albion" meno studijoje taipgi buvo prie King Cross geležinkelio stoties, tarp to paties II D. karo likusių griuvėsių. Abiejose salėse skambėjo religinė muzika, mistiškai nuteikianti lankytojus, verčianti juos susikaupti ir pagerbti karo aukas.

XVII-ji etnografinė konferencija, surengta gegužės 31 d. Vilniuje, Lietuvos mokslų akademijos istorijos institute, buvo skirta 1983 ir 1984 m. etnografinių ekspedicijų rezultatams aptarti. Etnografijos mokslo istorijos ir istoriografijos klausimais kalbėjo V. Morkūnas, V. Milius ir B. Kulnytė. Tradicinei lietuvių liaudies kultūrai ir papročiams buvo skirti R. Merkienės, J. Morkūnienės, L. Kazlauskienės, V. Čiubrinskio, A. Čepaitienės, V. Mačiekaus, E. Šimkūnaitės ir A. Karasikos pranešimai. Lietuvos kaimo ir miestų gyventojų dabartinės buities ir kultūros etnografinius bei etnosociologinius tyrimus aptarė A. Vyšniauskaitė, M. Miliuvienė, S. Gutautas, J. Mardosa ir P. Kalnius. Konferencijos darbai paskelbti leidinyje "Etnografiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1983 ir 1984 metais".

Vis daugiau koncertų surengia Kauno menininkų namuose suorganizuotas kamerinis ansamblis, vadovaujamas R. Kavaliauskaitės. Vien tik šiemet jaunas ansamblis paruošė tris programas, kuriose buvo atliktos keturios J. S. Bacho sonatos, K. F. E. Bacho, V. F. Bacho ir J. K. Bacho kūriniai. Mažoji Vilniaus baroko salėje neseniai buvo atlikta J. S. Bacho "Muzikinė dovana", kurią yra atlikęs ir ansamblis "Musica humana". Kauniečių programa begi skyrėsi ir kūrinio dalių atlikimo seka, ir interpretacija, ir instrumentine sudėtimi. Ansamblyje buvo tik vienas pučiamasis instrumentas — fleita, kuri brandžiai grojo D. Gedvilas. Taip pat įtaigiai skambėjo violončelisto S. Bartulio, smuikinkų R. Kavaliauskaitės, I. Dobilaitės, E. Tumosos atliktos "Muzikinės dovanos" dalys. Prie jų gražiai pritapo altistas A. Nemanis, kontrabosistas P. Simaitis, vargonais ir klavesinu grojęs D. Sverdiolas. Programą komentavo muzikologė I. Jasinskaitė.

Fotografo Romualdo Požerskio nuotraukų paroda "Lietuvos senamiesčiai" neseniai buvo surengta Kauno menininkų namuose. Šią temą paskatino dail. A. Pakelionio grafikos lakštai "Kauno senamiestis". Savo gimtojo miesto senamiesčių tada ryžosi įamžinti ir R. Požerskis. Didelis dėmesys teko senamiesčio atnaujinimui, kai buvo griaujami ir perstatomi namai, atnešę naują atmosferą. Nuo Kauno R. Požerskis pasuko į kitus Lietuvos miestus. Jam daugiausia rūpėjo kasdieninės scenos — vaikų žaidimai, skalbinių džiovinimas, vestuvės, laidotuvių. Klaidžiojant po Kauno, Vilniaus ir Klaipėdos senamiesčius, R. Požerskiui susidarė įspūdis, kad jų aplinka savotiškai veikia visus. Esą senamiestyje užaugę vaikai skiriasi nuo tų, kurie augo dideliuose gyvenamųjų rajonų pastatuose. R. Požerskio nuotraukų ciklas "Lietuvos senamiesčiai" susilaukė gausių lankytojų Taline, Dnepropetrovske, Vilniuje. "Lietuvos senamiesčių" nuotraukos įgauna dokumentinę ir etnografinę vertę. R. Požerskis planuoja paruošti ir išleisti fotodarbų knygą apie Lietuvos senamiesčius. Įdomūs yra ir kiti jo nuotraukų ciklai — "Kaimo šventės", "Ligoninė", "Pergalės ir pralaimėjimai" (sporto tema). R. Požerskio nuotraukų yra spausdinamos Čekoslovakijos, Lenkijos, Vengrijos, Bulgarijos, V. Vokietijos, Suomijos, R. Vokietijos, Prancūzijos, Anglijos fotožurnaluose ir leidiniuose.

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 27 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
		90 dienų termin. indėlius	8 1/4%
		180-185 d. termin. ind.	8 1/2%
Pirmadieniais	10-3	term. indėlius 1 metų	8 3/4%
Antradieniais	10-3	term. indėlius 2 metų	9%
Trečiadieniais	10-3	term. indėlius 3 metų	9 1/2%
Ketvirtadieniais	10-8	pensijų s-ta	9%
Penktadieniais	10-8	spec. taip. s-ta	7 1/2%
Šeštadieniais	9-1	taupomąją s-ta	7%
Sekundadieniais	9-12.30	depozitų-čekių s-ta	6%
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	11 1/2%
		mortgicūs nuo	10% - 11 1/2%

ANAPILYJE skyrus veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicūs iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybės pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai opsiastai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investicijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

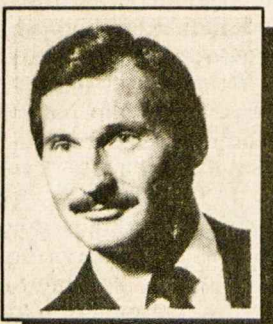
PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kuliavienai arba Vidai Šiaučiulienei

Agentas, kuris rūpinasi jumis

1. Jūsų namai yra svarbiausias mūsų rūpestis.
2. Pasirinkdami mus, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 231-2839, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.

Antanas Genys (416) 231-2839

Frank Barauskas Limited, Realtor, 3828 Bloor St. W., Irlington, Ont. M9B 1K8

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas; sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechanikai
* taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. * GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Sportas Europoje

Tragedija Briuselyje. Vilniaus — Kauno rungtynės.
"Žalgirio" nesėkmės. Kauniškio "Granito" pergalės

K. BARONAS

Gegužės 29 d., išklauses vakarinių žinių ARD televizijos stoties programoje, perėjau į ZDF kanalą, kuris turėjo transliuoti baigines Europos futbolo meistrų rungtynes — Torino "Juventus" ir FC Liverpulio komandų. Išsigančiam: maniau, kad viesulas palietė dalį sporto aikštės. Kai komentatoriaus pradėjo aiškinti šio vaizdo priežastis ir žuvusių skaičių, praėjo futbolo karštingė bei noras stebėti rungtynes. Beveik valandą televizija rodė stadiono vaizdą, muštynių pradžią, gydytojus, sanitarus, greitąją pagalbą, lavonus. Po ilgų pasitarimų televizijos direkcija nusprendė rungtynių nerodyti. Kodėl įvyko ši futbolo tragedija, pareikalavusi 38 gyvybių? Kur jieškoti muštynių šaknų? Kodėl policija taip vėlai reagavo į prasidėjusias žudynes tarp anglų ir italų futbolo sirgalių? Tai klausimai, į kuriuos mėgina atsakyti psichologai, žurnalistai, policijos atstovai, Belgijos vidaus reikalų ministeris, Europos futbolo s-gos atstovai.

Pirmiausia kaltė metama Europos futbolo s-gai, davusiai sutikimą rungtynes rengti Belgijos sostinėje. Stadions tokioms rungtynėms nebuvo pritaikytas. Briuselis yra netoli Anglijos krantų, lengvai pasiekiamas anglų gaisro, gerai pažįstamo Europoje iš ankstyvesnių muštynių ne tik stadionuose, bet ir miesto gatvėse (teko juos matyti Miunchene), kur daugė langus, grobė degtinę, cigaretes, įsėjkojo priekabių praeivių tarpe ir t.t. Liverpulio klubo pirmininko tvirtinimu, į žudynes buvo įsivėlę anglai-nacionalistai, kuriems kita tautybė, rasė yra kažkas žemesnio už anglą. Kitą dieną tos pačios televizijos stoties svarstybose, kuriose dalyvavo įvairių gyvenimo sričių atstovai, neprieita vieningo sprendimo. Daugumas manė, kad tai paskutinių dešimties-penkiolikos metų socialinio gyvenimo pasekmės, plius — alkoholis. Visiškai teisingai italų dienraščio Bonnos korespondentas svarstybose pareiškė, kad labai dažnai šimtine jaunuliu primeta savo valią tūkstantinei miniai, priversdama ir ją išeiti ne tik prieš ramų ir taikų žmonių susirinkimą, bet ir policiją. Kitų teigimu, tai nedarbo pasekmės Liverpulėje, nes uostamieste yra esama 20% bedarbių. Jie Briuselyje norėjo išlieti savo pyktį.

Skaitydamos vokišką, austrišką ir šveicarišką spaudą padariau išvadą, kad Europos futbolo s-ga bent keleriems metams uždraus Anglijos futbolo komandoms rungtyniauti Europoje. Anglijos futbolo s-gos pirmininkas pareiškė, esą tvarką pirmiausiai reikia padaryti savo namuose — neleisti stadionuose vartoti alkoholi, neįleisti neblaivių žiūrovų. Tai liečia Angliją. Bet kas bus su Skotija, Vėlija, Šiaurės Airija? Jos turi atskiras futbolo s-gas ir nepriklauso prie Anglijos. Rodos, 1972 m. Glasgove po rungtynių tarp protestantiško "Rangers" klubo ir katalikiško "Celtic" (vadovu buvo žydų tautybės Šteinas) įvykusios muštynės pareikalavo 65 aukų. Tad kaip pasiels europiečiai su skotais ar airiais? Ar Europa ir jiems uždarys savo vartus?

Dar ir šiandieną atsime nu gražias 1940 m. birželio 14-15 dienas, kai šiandieniniame Vilniaus Žalgirio stadione vyko pirmosios lengvosios atletikos rungtynės tarp Vilniaus ir Kauno. Deja, dangų raizė sunkūs sovietiniai transportiniai lėktuvai, bombonešiai, prie netoli esančių kareivinių zujo raudonarmiečių sunkvežimiai. Vilniaus sporto apygardos vadovo, mano buvusio kūno kultūros mokytojo Pr. Žizmaro paprašytas, sutikau talkinti šiame pirmame abiejų miestų susitikime. Neatsimenu, ar tos varžybos buvo pilnai užbaigtos, kadangi dalis Kauno sportininkų grįžo anksčiau. Ši graži nepriklausomos Lietuvos paskutinių laisvės dienų (o gal net valandų!) tradicija vėl atgaivinta 1949 m. Nuo to laiko Kauno ir Vilniaus sporto atstovai susitiko 22 kartus; 13 rungtynių laimėjo Kaunas, 9 — Vilnius. Š. m. gegužės 18 d. Kauno stadione vėl viešėjo Gedimino miesto atstovai. Tiesa, abiejose rungtynėse nesimatė geresnių lengvatelečių. Tai gerokai atsiliepė į pasekmes. Tačiau reikėtų išskirti A. Pušinaitį, nustumusį rutulį 19,98 m, ir D. Stukonį — 19,90 m; taip pat, 10,5 m bėgime A. Skrabulį — 10,5 sek. ir 110 m barjeriniame bėgime A. Malijonį — 14 sek. Moterų pusėje išskirtina jėgos metime J. Palaimaitė — 52,72 m ir be konkurencijos dalyvavusi 100 m barjeriniame bėgime N. Muttonaitė — 13,6 sek.

Puikiai žaidžia Kauno "Granito" rankininkai. Pirmenybių pradžioje atrodė, kad kauniečiams bus sunku prasikverbti į medalinukų poziciją, tačiau po laimėjimų Maskvoje, kur kauniečiai įveikė kariškių klubus — daugkartinį sovietų meistrų Maskvos CASK ir Minsko ASK, horizonte pasirodė sidabro ir net dalis aukso medalio.

Moterų pusėje padėtis kitokia. Vilniaus "Eglė" užėmė septintą vietą, o Kauno žalgirietės turėjo palikti aukštąją Sov. Sąjungos rankinio lygą. Sunkiai pergalės skina Vilniaus "Žalgiris". Po dvylikos susitikimų Gedimino miesto atstovai savo sąskaitoje turi tik du laimėjimus ir trejas lygiomis sužaisusias rungtynes. Tad ir su septyniais taškais (iki birželio 8 d.) vilniečiai buvo paskutinėje vietoje. Nemačius

Ontario provincija susilauks naujos liberalų vyriausybės. Premjero F. Millerio konservatoriaus nuvertė po sosto kalbos išskeltas pasitikėjimo vyriausybe klausimas 72:52 balsų rezultatu. Su liberalais, kaip buvo sutarta, prieš F. Millerio vyriausybę balsavo visi socialistai. F. Milleris, anksčiau kalbėjęs apie galimus naujus parlamento rinkimus, Ontario gubernatoriui J. Airdui pasiūlė, kad naują vyriausybę sudarytų liberalų vadovas D. Petersonas, pasirašęs bendradarbiavimo susitarimą su socialistų vadu B. Rae. Ta sutartis nėra teisinis dokumentas, bet ji užtikrina liberalų vyriausybės išsilaikymą dvejus metus. J. Airdas pritarė F. Millerio pasiūlymui ir savo įstaigon parlamento rūmuose pakvietė D. Petersoną, kuris sutiko sudaryti vyriausybę. Tada iš kito kambario grįžo F. Milleris. Gubernatorius J. Airdas su premjeru F. Milleriu ir būsimu premjeru D. Petersonu išgėrė tostą. Abi lig šiol kovojusios pusės išsiskyrė draugiškai. Opozicijos vadovas D. Petersonas dabar taps premjeru, o premjeras F. Milleris — opozicijos vadu. D. Petersono prisaikdinimas yra numatytas birželio 26 d. Parlamento nariai darbai susirinks liepos 2 d.

Taip buvo užbaigta beveik keturiadesimt dvejus metus trukusi konservatorių dinastija, kurią 1943 m. rugpjūčio 17 d. rinkimuose pradėjo G. A. Drew. Jo vyriausybę provinciją valdė iki 1948 m. spalio 19 d. Tada vyriausybės vadžias perėmė T. L. Kennedy iki 1949 m. gegužės 4 d. Po to konservatorių vyriausybės vadovavo: L. Frost — iki 1961 m. lapkričio 8 d., J. P. Robarts — iki 1967 m. kovo 1 d., W. Davis — iki 1985 m. vasario 8 d., F. Milleris — iki š. m. birželio 26 d., jeigu tada bus prisaikdinamas liberalų premjeras D. Petersonas. Jis žada laikytis socialistams duotų pažadų. Iš tikrųjų liberalus ir socialistus jungia daug panašių siekių: vienodas atlyginimas už vienodo lygio darbą, uždraudimas gydytojams iš pacientų reikalauti didesnio atlyginimo nei duoda OHIP sveikatos drauda, griežtesnė gyvenamųjų patalpų nuomos kontrolė, finansavimas pelno nesiekiančių butų statybos.

D. Petersonas, tapęs premjeru, pirmiausia nori rūpintis darbais jauniems bedarbiams, OHIP sveikatos draudos sutvarkymu, švietimu. Pasitraukiantis premjeras F. Milleris lig šiol nepateikė parlamentui įstatymo, kuris patvirtintų dar premjero W. Davis pažadėtą pilną finansinę paramą visoms atskirųjų mokyklų klasems. Ši parama turėjo prasidėti 1985-86 mokslo metais — šį rudenį. Dabar tai turės padaryti liberalų premjeras D. Petersonas. Jis numato, kad parlamentui teks dirbti rugpjūčio mėnesį. Iš tikrųjų finansinei paramai atskirosioms mokykloms pritaria visų trijų partijų vadai: konservatorių — F. Milleris, liberalų — D. Petersonas, socialistų — B. Rae. Tik dabar F. Milleris, susilaukęs nemažos rinkėjų opozicijos dėl buvusio premjero W. Davis sumanymo, nori, kad tas įstatymas būtų gerai išnagrinėtas ir apsvaistytas parlamente, neprimtas paskubomis, kad ji gerai galėtų suprasti Ontario gyventojai.

"Žalgirio" rungtynių, sunku spręsti apie jo lygį, tačiau visai teisingai nepriklausomos Lietuvos futbolo rinktinės vidurio saugas St. Paberžis vilniškiame "Sporte" rašė, esą savuose namuose geriausia rinkti taškus. Tuo tarpu vilniečiai, žaisdami savo stadione, laimėjo tik dvi rungtynes. Išvada aiški — gresia pavojus iškristi iš aukštosios lygos. O vėl į ją patekti bus labai ir labai sunku.

Vilnietai Dalia Kutkaitė Sov. Sąjungos dailiosios gimnazijos pirmenybėse laimėjo antrą vietą. Balandžio 12 d. ją teko matyti vokiečių televizijoje, rungtyniaujant Wiesbadene. Penktadienio sporto žiniose vokiečių komentatoriai lietuvių pavadinimą "Soviet-russian", nors gerai ištarė jos lietuvišką vardą ir pavarde. Tuo tarpu sekančią dieną jau kitos stoties komentatoriai Dalią žiūrovams pristatė kaip Lietuvos dukrą. Dvi komentatorės ir dvi skirtingos tautybės!

KANADOS ĮVYKIAI

Naujas Ontario premjeras

Galvosūkį liberalams paliko premjero F. Millerio paskutinių momentų ekonominiame parlamento komitete prarasta dosni parama parlamentaramams. Lig šiol jie savo štabo reikalams kasmet gaudavo po \$51.824. Dabar ta suma staiga padidinta iki \$93.000. Opozicijos vadai ir trečiosios partijos vadai turės pasidalinti \$690.000. Dėl to kio padidindami parlamento metinės išlaidas padidės \$5,14 milijono. Už tą pasakišką padidinimą ekonominiame parlamento komitete balsavo konservatorių ir socialistų atstovai. Liberalams atrodė, kad finansinė parama parlamento nariams yra per didelė. Esą ją reikėtų sumažinti. Kiekvienam nariui būtų užtekę metinio \$12.000 papildoma savo raštinės reikalams. Papildoma sumažinama būtų nėra lengvas, kai ta pačia dūda groja ir konservatoriai, ir liberalus įsipareigoję remti socialistai.

Kvebeko premjeras R. Levesque nutarė pasitraukti iš Kvebeko partijos vado pareigų. Atsistatydinimui jis pasirinko suakutintą datą — 25 metus Kvebeko parlamente. Jis buvo išrinktas 1960 m. birželio 22 d. kartu su kitais apuometinio premjero J. Lesage liberalais, separatistinė Kvebeko partija įsteigė 1968 m. Ta susiskaldžiusi partija dabar neturi galimybės laimėti rinkimus. Už ją net 30% yra populiaresni B. Bourassos liberalai. Kvebeko partiją suskaldė premjero R. Levesque nutarimas išjungti iš rinkiminio vajeus separatizmo klausimą. Dėl šio nutarimo iš kabineto pasitraukė septyni ministrai. Provinciniame parlamente R. Levesque liko tik su vieno atstovo dauguma. R. Levesque žada pasilikti premjeru, kol bus išrinktas naujas Kvebeko partijos vadovas. Partijos konstitucija vado rinkimams duoda tris mėnesius. Stipriausiu kandidatu į vadus yra laikomas teisingumo ministris P. M. Johnsonas, buvusio premjero D. Johnsono sūnus.

Paskutinis posėdis įvyko birželio 17 d. ir buvo atviras spaudai. Jis truko beveik 7 valandas. Tame posėdyje beveik visos valstybės padarė pareiškimus, kurie buvo jų nusistatymų bei išvadų santrauka. Stiprius kaltinimus sovietams pareiškė Prancūzija, V. Kietija, Britanija ir JAV-bės. Jos reikalavo pvz. atsakyti politinių kalinių laikymo psichiatrinės ligoninės, įsileisti tarptautinių organizacijų atstovus bei stebėtojus ir pan. Visa eilė mažųjų valstybių taip pat pasisakė gana kritiškai prieš žmogaus teisių varžymus Sov. Sąjungoje ir satelitinuose jo kraštuose. Sovietinio bloko atstovai kaltino vakariečius dėl baigiamojų protokolų nepriėmimo ir dėl įvairių negerovių jų kraštuose. Nors konferencijoje nebuvo pasiekta sutarimo, bet visi kalbėjusieji atstovai, įskaitant ir sovietus, reiškė nuomonę, kad diskusijos buvo naudingos išskirti negerovoms ryšium su Helsinkio aktu.

Pasibaigė nieko...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Savo tautiškumą bei žmoniškumą tiksliai suprantąs žmogus visuomet yra dviejų tėvynių pilietis — savo ir viso pasaulio.

DR. J. ERETAS

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:		I M A:	
8 1/4% už 90 dienų term. indėl.		už asmenines paskolas nuo	11 1/2%
8 1/2% už 6 mėn. term. indėlius		už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
8 3/4% už 1 m. term. indėlius		su nekeičiamu nuošimčiu	
9% už 2 m. term. indėlius		1 metų	10 1/2%
9 1/2% už 3 m. term. indėlius		2 metų	11%
9% už pensijų planą		3 metų	11 1/2%
9% už namų planą		(fixed rate)	
7 1/2% už specialią taup. s-tą		su keičiamu nuošimčiu	
7% už taupymo s-tas		1, 2 ar 3 metų	10%
6% už čekių s-tas (dep.)		(variable rate)	

AKTYVAI virš 44 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgicūs iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgiciai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149 M6P 1A6

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5

Telefonas 489-1543

(staiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų)

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6

Alfonsas Garbenis, jn. B. Econ. CRA. Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių dėl mortgicijų. Patarnauja palikimus (Estates & Capital Gains), investicijų ir kituose nekilnojamo turto reikaluose.

daiva t. dalinda, B.A.

associate broker

4887 Dundas St. West
Irlington, Ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

SOUTH KINGSWAY — bendranamyje (Condominium) didelis, saulėtas 3-jų miegamųjų kampanis butas su dviem prausyklo. Ypatingas vaizdas miesto, High Park ir ežero. Kaina \$86,900.

HIGH-PARK — BLOOR, puikūs, 14 kambarių namas; privatus įvažiavimas, dviračių garažas. Labai gražiai prižiūrėtas, \$275,000.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkų pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkų)

Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukli kairėn prie pirmųjų šviesų (1 pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechanikos pataisymus. Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

A.P. GOMES

Real Estate & Insurance Ltd.

Perkant ar parduodant nekilnojamoj nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Bliūdžius

1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario

Telefonai:

531-1191

namų 537-2291

A & L Windows

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamas langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo sturmo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) (vairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. Nemokamas įkainojimas. Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu (416) 545-6556 Hamilton, Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

Mūsų posėdžiams trūksta sklandumo

Jautrūs klausimai KLB Toronto apylinkės tarybos pirmajame posėdyje

KLB Toronto apylinkės taryba 1985. VI. 11 sušaukė Lietuvos namuose savo narių posėdį bėgamiems poreikiams apsvaistinti. Iš 25 tarybos narių posėdyje dalyvavo 19. Patikrinus nedalyvavusių pavardes, pasirodė, kad gana svarbūs tarybos nariai į posėdį neatsilankė.

Atlikus pirmuosius darbotvarkės punktus: registraciją, atidarymą (pirm. A. Vaičiūnas), darbo prezidiumo sudarymą (adv. A. Pacevičius, Yčienė), protokolo skaitymą (L. Girinis), prieita prie pagrindinių punktų — pranešimų (tarybos rinkiminės kom. pirmininkas, apyl. valdybos pirm., išdininkas) ir diskusijų bei sumanymų.

Iš pranešimų paaikškėjo vadovybės rūpesčiai netolimų renginių klausimais: 1. Kanados lietuvių dienos, 2. Lietuvių dienų leidinys, 3. kiti renginiai: a. Kanados lietuvių menininkų dailės darbų paroda, kuri įvyks savivaldybės rūmuose spalio 5-14 d.d. (rūpinasi K. Raudys ir dail. J. Bakis); b. literatūros vakaras (rūpinasi D. Garbaliuskienė-Ščepavičiūtė, įvyks Western Secondary School X. 11); c. sporto rungtynės, šaudymas (vadovauja R. Stravinskis, įvyks spalio 12); d. jaunimo susipažinimo vakaras (Prisikėlimo parapijos salėje; e. visuomenės susipažinimo vakaras — balius (Lietuvių namų salėje); f. pamaldos visose lietuvių šventovėse (kun. J. Staškaus žinioje).

Šie renginiai surašyti ne eilės tvarka ir nepilnai apibūdinti. Tiksliai programa bus pateikta skaitytojams spaudoje vėliau. Be to, numatytas lietuviškos vėliavos pakėlimas miesto savivaldybės aikštėje, vainiko pa-

Skautų veikla

• Sk. vyčiui inž. A. Viskontui netekus mamytės ir jo tėvelių žmonos, "Rambyn" tuntas reikiama užuojautą ir kartu liūdi.

• Gegužės 25-27 d.d. skautų-čių sutiktuose Dainavoje dalyvavo 136 skautai-tės, vadovai-vės iš daugelio vietovių.

• Pradėta Romuvos stovyklavietės registracija. Kurie dar neįregistravo, prašome kreiptis į turtininkus arba įsiųsti registraciją s. Gerdai Tarvydieniui (65 Bortany Hill Rd., Scarborough, Ont. M1G 3K4. Tel. 439-7059). Registracijos mokestis — \$25.

• Birželio 19 d. "Rambyn" tunto turt. s. F. Mockus dalyvavo tremtinių skautų posėdyje, kuriame buvo estų, latvių, lenkų, vengrų ir lietuvių atstovai. Kiekvienas atstovas apibūdino savo veiklą bei savo būsimas stovyklas. Vengrai rugpjūčio 16-25 d.d. rengia pasaulinę džiamborę 60 mylių nuo Buffalo.

D. Barzdžiūtė

• Kas gi esame, jeigu ne pasiuntiniai, kurie neša užantspauduotas dovanas nepažįstamiems žmonėms? (Raabe)

dėjimas prie žuvusių paminklo ir Sibiro lietuvių kankinių paminklų. Į šventę bus kviečiami valdžios atstovai.

Šiek tiek nesutarimo ir nesklaidumo pasireiškė diskusijų ir sumanymų metu. Mat tokiais atvejais iškyla ne tik panegyrikos, bet ir kritiškų klausimų. Pagrų bent man neteko nugirsti, bet kritikos buvo gal ne tiek daug, tačiau griežtokos, žinoma, ir prasmingos.

Tarybos narys J. Varanavičius pasisakė prieš neleistiną atvejį paskelbti tarybą įvykusių faktų be bendruomeninių rinkimų. Tokiu būdu ši taryba esanti netikra, o tik kandidatų į tarybą junginys. Jis pats save laikė tik kandidatų į tarybą, bet ne tikrą tarybos nariu. Dėl to kilo nemaža ginčų. Iš tikrųjų betgi faktas lieka faktas, kad taryba yra lietuviškos visuomenės nerinkta, o tik rinkiminės komisijos sprendimu paskelbta. Nemaža dalis mūsų tautiečių šio reiškinio buvo nustebinti. Betgi gal dėl šio įvykio nereiktų per daug jaudintis, nes tai įvyko ne iš blogos valios, o tik dėl noro suprastinti rinkiminę procedūrą, kuriai komisija nurodė savo motyvas: komisija tegalėjusi surinkti tik tiek kandidatų (25), kiek tarybai reikia narių. Esą dėl to nebuvę prasmės skelbti rinkimus ir reikėjo pasitenkinti aklamacija.

Buvo pasisakyta ir prieš Lietuvos dienų programą. Girdi, šios dienos esančios ne tik bendro susibėgimo, bet ir jungties bei dvasinio susitelkimo. Lietuvių išsiblaškymas po įvairias šventoves ir netgi sales šito jungties motyvo neteks. Ypač šiuo atveju nederėtų per daug atskirti jaunimui nuo vyresniųjų. Dėl to Lietuvos dienoms esą reiktų parinkti atitinkamą temą ar sukurti šūkį, kuris visus dalyvius vestų į vieną tikslą.

Lietuvių dienų leidiniui taip pat reiktų duoti bendrą toną, kuris atitiktų mūsų tautos ir jos išsivijos aspiracijas. Regis, jau per dažnai šiuose leidiniuose yra kartojami vis tie patys dalykai.

Gal redaktoriai (St. Dargis, V. Kulnys, V. Matulaitis, Č. Senkevičius, Br. Stundžia) panašia prasme ir sprendžia leidinio uždavinius. Jei ne visai taip, tai gal dar būtų ne per vėlu paruošti bent porą anglų kalba deklaracijų mūsų tautos laisvės ir žydiškų kaltinimų klausimais. Jos turėtų būti leidinyje išspausdintos ir pasiūlytos Lietuvos dienų dalyviams jas priimti. Tada būtų galima tokią leidinį padalinti ir išsiuntinėti aukštesiems valdžios pareigūnams, laikraščių redakcijoms ir panašioms institucijoms, o ypač Kanados apklausinėjimų komisijai, kuri taip pat, kaip ir OSI, ketina naudotis sovietų KGB dokumentais. Tai yra ištisimas

pagalbos rankos, kuri padės Maskvai naikinti mūsų ir kitų etninių grupių išsiviją ir tautą.

Mūsų valdomųjų organų pareigūnai nusiskundė, kad jie labai sunkiai gauna iš savo tautiečių visuomeninę paramą. Jie esą turi atlikti ir tuos visus darbus, kuriuos galėtų atlikti ir kiti. Jie, girdi, ne tik kad patys nepasisiūlo padėti atlikti kokį nors darbą, bet ir prašomi dažnai atsisakinėja. Stoka visuomeniško kumo yra didelis plyšys mūsų tautinėje, kultūrinėje ir politinėje veikloje.

A. Kalnius

DIANA-VIDA LAUČYTĖ, baigusi Ryersono politechnikos Institute maitinimo ir šeimos studijų kursą bakalaureis laipsniu (Bachelor of Arts, Home Economics)

Tautos fondo pranešimas

Pranešame Toronto lietuvių visuomenei, kad yra sudaryta nauja Tautos fondo Toronto apylinkės vadovybė iš 7 asmenų: Aidas Vaidila — pirmininkas, Mečys Abromaitis — vicepirmininkas, Domas Renkauskas — vicepirmininkas, Jeronimas Cicėnas — sekretorius, Ernestas Steponas — išdininkas, Leonas Girinis-Norvaisa — informacijos ir spaudos reikalams, Viktoras Dagilis — narys.

Ši vadovybė patvirtinta Tautos fondo atstovybės Kanadoje ir TF centro valdybos pirmininko J. Giedraičio.

Tėviškos žiburiai • 1985. VI. 25 — Nr. 26 (1845) • psl. 9

1985 m. birželio 17 d. Tautos fondo Toronto apylinkės buvusi vadovybė perdavė visus dokumentus, buhalterijos knygas ir banko sąskaitas naujai TF vadovybei — pirmininkui Aidui Vaidilai ir išdininkui Ernestui Steponui.

Toronto lietuvių visuomenę prašome siųsti Tautos fondui aukas naujos Tautos fondo Toronto apylinkės adresu: Aidas Vaidila, 53 Armadale Ave., Toronto, Ont. M6S 3W9. Tel. 762-6739.

Tautos fondo atstovybė Kanadoje

pirmininkas A. Firavičius, sekretorius E. Smilgis

Pastaba: Tautos fondo atstovybės Kanadoje vadovybė ir jos adresas lieka nepakeistas, 6 Constance St., Toronto, Ont. M6R 1S4. Tel. 535-9864.

AUKOS TAUTOS FONDUI

\$50: Joana Budnikas, St. Girčys, A. Stepaitienė; \$30: K. Batura, Marija Bulvičienė; \$25: V. F. Urbanai; \$20: J. Petrauskas, Jer. Sabaliauskas, J. Prišas; \$10: Vladas Kazlauskas, Leonas Razgaitis.

Nuoširdi padėka.

Tautos fondo Toronto apylinkė

ontario place VASAROS ŠVENTĖ!

Atvykite pas mus į Kanados dienos iškilmes. Mes švėsime ją visi drauge ištisą savaitgalį.

Tą savaitgalį visame Ontario Place plote vyks dideli vasaros renginiai. Drauge dainuosite, linguosite, šoksitė ir džiaugsitės dar ne matytais Kanados dienos spalviniais šviesuliais (fejerverkais), lazerinių spindulių spektakliu. Tuo būdu švėsime Kanados gimtadienį ir savo penkioliktąsias metines.

Geriausios pramogos visame mieste

Forume bus trijų dienų iškilmes, skirtos Kanados gimtadieniui.

Birželio 29, šeštadienį, 5.00 — 9.00 v.v.

Vien tik nariai "Happy Together" Tour 1985

Legandos koncerte

The Turtles su Flo & Eddie,

The Grass Roots, The Buckinghams

First National Tour in 15 years,

Gary Lewis ir The Playboys

drauge su 590/CKEY

Birželio 30, sekmadienį, 3.00 — 8.30 v.v.

Gladys Knight and The Pips

drauge su CKFM 99.9

Liepos 1, pirmadienį, 10.30 v.v.

"But, I'm Just a Kid" spektaklis

atliekamas "Children's Hour Productions"

Molson Canadian Waterfall Showplace

Šokite pagal taktą ar išsikities bet kuriame artimiausiame mūsų restorane West Island Village.

Ištisą savaitgalį, Kas 90 minučių

nuo 11.00 v.v. iki 6.30 v.v.

"Young & Alive"

Ontario Place sveikina Tarptautinius

jaunimo metus dainomis ir šokiais.

Birželio 29, šeštadienį,

10.00 v.v. — 1.00 v.p.p.

The Spitfire orkestras

Didelis orkestras šokiais

Ir dar daugiau

Pamatykite "Wilderness Adventure Ride",

kuris netrukus bus atidarytas. Pasiklausykite

"Great Jazz On The Lake" liepos 5 iki liepos

7 d. Aplankykite vasaros būstinę "Carlsberg

Championship Team and Wagon".

Pasigėrėkite nauju IMAX filmu

A Freedom To Move", kuris vaizduoja

judrų gyvenimą. Tai Vankuverio

"Expo '86" tema. Ją matysite Cinesferoje.

Pamatykite, išgirsite ir palieskite

šiandieną ateities rojų

"Future Pod" patalpoje.

11.45 v.v.

Jim And Rosalie

drauge su CHFI FM 98

5.00 v.p.p. — 9.45 v.v.

CFGFM 1320 Country Music

Radio's Opry North

atliekamas Carroll Baker

ir specialūs svečiai-žaigždės —

Ian Tyson, Albert Hall,

Harold MacIntyre, C-Weed,

David Thompson, Terry Carisse

ir The Opry North orkestras

Smulkesnių informacijų teiraukitės (416)965-7711

955 Lakeshore Blvd. West, Toronto, Ontario,

Canada M6K 3B9

A Crown Corporation of the Government of Ontario

Ministry of Tourism & Recreation

Claude F. Bennett, Minister

Ontario's Youth Year 1985

International Youth Year 1985

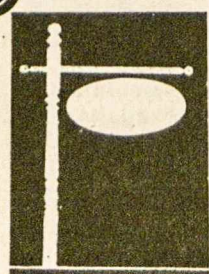
Telefonas informacijai 630-3933

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
- parduodu ir rengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinių namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
- uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas
patarnauja
lietuvių kalba
Nemokamas namų
įvertinimas

Kingsway Real Estate Ltd. Realtor
1614 Bloor Street West
(priešais Toronto Lietuvių namus)

Telefonas 535-2331, namų 532-5893

DRAUDA

MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

"ALL THE
CHOICE IN THE
WORLD"

1985 metų ekskursijos

į VILNIŲ ir į kitus Europos miestus

4. Rugpjūčio 21 - 29 \$1739.25

5. Rugsėjo 4 - 13 \$1612.25

Rugsėjo 4 - 19 \$1912.25

6. Spalio 3 - 11 \$1421.25

Visos kainos — kanadiškais doleriais. Į šias kainas įskaityta: lėktuvas, viešbučiai, maistas, pervežimai, ekskursija į Kauną, mokesčiai ir drauda.

Grupės 1, 3 ir 5 lydesiu aš pats. Norintiems nupirksiu automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius.

Sudaromi iškvietai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui. Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniams ar grupėms į visus pasaulio kraštus. Šiais metais dirbsime 3 žmonės. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ar telefonu.

V. BAČĖNAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,

Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelių reikalais kreiptis:

V. BAČĖNAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.v. iki 7 v.v.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B

2 Jane St., Suite 303

Toronto, Ontario M6S 4W3

Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai:

įstaigos (416)762-7393

namų 248-9458

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St.W., Suite 200

prie Royal York

Toronto, Ontario M8X 1C5

Telefonai:

įstaigos (416)231-4138

namų 848-0234

DRESHER

INSURANCE &
REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir

RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 10 v.r. - 2 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Greitas ir tikslus patarnavimas!

V. Dauginis — tel. (416) 533-1121, namų (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė — tel. (416) 846-7301, namų (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

TORONTO

Anapilio žinios

— Klebonas kun. J. Staškus tris liepos mėnesio savaites kapelionas "Neringos" stovykloje, JAV-se.

— Kun. E. Putrimas liepos mėnesį kapelionas jaunimo stovykloje Wasagoje.

— Pamaldos Gerojo Ganytojo koplyčioje Wasagoje laikomos sekmadieniais 10 ir 11 v. r.

— Stasys ir Irena Petrauskai gegužės 23 d. susilaukė antros dukrelės — Viktorijos-Stefanijos.

— Aukojai lietuviams klierikams Romoje \$25 — J. Kvederys; Anapilio fortepijono fondai \$50 — R. Gaizutis; \$40 — J. Varkavičius; Šv. Jono lietuvių kapinėms \$100 — dr. V. Kubilius; \$50 — J. Kirvaitis, P. Čečys; \$20 — V. Ivanaukas, S. Ruibys; \$15 — P. Daržinskas; religinei Lietuvos šalpai \$100 — J. Prišas; \$25 — J. Kvederys; parapijai \$100 — dr. J. Sungaila, J. Kvederys; \$50 — J. G. Ross.

— Mišios birželio 30, sekmadienį, 10 v. r. — už a.a. Juozą Morkūną, 11 v. r. — už a.a. Laimutę Kuncaitytę, Veroniką Samulevičienę; Wasagoje 10 v. r. — už a.a. Stasį Jonaitį, 11 v. r. — už a.a. Stasę Gri-gaitienę.

Lietuvių namų žinios

— Birželio 20 d. įvykusiame LN valdybos posėdyje buvo priimti 4 nauji nariai: Vitas Baltakys, Angela Follert, Jonas Steponas ir Tomas Ivanaukas.

— Socialinių reikalų komisijos iniciatyva buvo parūpinti 73 įvairūs patarnavimai bendruomenės nariams. Šiuos patarnavimus daugiausia atliko du nauji socialinių reikalų darbuotojai — Rimas Juodis ir Vida Turaitaitė.

— LN valdyba paaugojo \$100 nukentėjusiems nuo audros (prie Barrie) fondai.

— Šv. Mykolo ligoninėje gydosi V. Gumauskas. Žinantieji apie kitus sergančius arba pagalbos reikalingus asmenis prašomi skambinti į LN arba V. Kulniui tel. 769-1266.

— Ryšium su tarptautiniu Karavanu LN popietėje lankėsi ne daug lietuvių; jų tarpe — A. Šimkus iš Port Alberni, BC, J. Švedas ir A. Mačiulis iš Floridos.

PADĖKA

Už man suruoštą staigmeną-pobūvį gimtadienio proga nuosirdžiai dėkoju rengėjoms: A. Lukošienėi, M. Vaskevičienėi, M. Janeliūnienei, kurios idėjo daug darbo ir triušo. Taip pat dėkoju savo vyrui ir sūnams Algiiui bei Jonui už nuosirdžius linkėjimus ir dovanas. Ačiū ir jums visiems už gražius linkėjimus bei brangias dovanas, kurios nuolat primins jus visus pavardėmis: I. R. Burt, T. Benotienė, K. Bubliskas, Z. Čizikienė, V. J. Dimskiai, E. I. Gei, S. O. Gotšeldai, M. S. Gu-daičiai, K. M. Janeliūnai, A. Janeliūnas, E. Juzenienė, M. Kas-paravičiai, E. Katilienė, M. S. Kniukštos, M. Kybartaitė, Irena Lukošūtė, A. A. Lukošiai, D. Muel-lerienė, M. Normantienė, B. Rakauskas, I. R. Smalenskai, P. Skab-lauskas, E. Tamulionienė, A. Ubeikienė, M. J. Vaskevičiai, M. J. Vaseriai, A. Vaitkevičienė, A. P. Vi-lučiai, E. Zakarauskiene, Irena ir Mike.

Visiems dėkinga —
Eugenija Kripienė

Patikslinimas. "TŽ" 1985.VI.18 laidoje po nuotrauka 5 psl. pažymėta, kad pavergtų tautų informacijos biuras Otavoje buvo suorganizuotas sen. P. Yuzyko... Patirta, kad pastarasis nebuvo organizatorių eilėse. Biuras buvo suorganizuotas torontiečių — J. Kuraitės-Lasienės, dr. Lukss ir kt.

Vysk. P. Baltakis, OFM, atostogų proga lankėsi Toronte ir Mississaugoje. Grįždamas į Niujorką, 1985.VI.19 buvo su-stojęs Anapilyje, aplankė "TŽ" ir painformavo apie savo kelionės bei kitus sielovados darbus.

SALFASS centro valdyba, kuri dabar yra Toronte ir kuriai pirmininkauja Pr. Berneckas, specialiu raštu kreipėsi į Toronte besilankantį vysk. P. Baltakį, OFM, seniau uoliai talkinusių "Aušros" sporto klubui, prašydama atkreipti dėmesį į sportinę lietuvių veiklą bei jos svarbą. Rašto įteikime dalyvavo šie SALFASS centro valdybos nariai: pirm. Pr. Berneckas, M. Lek-nickas, J. Neškaitis, R. Miečius, St. Dargis.

B. J. Danaičiai Maironio mokyklai 35-rių metų sukakties proga paaugojo \$200. Mokyklos vadovybė jiems reiskia nuosirdžią padėką.

A. a. Stasės Viskontienės atminimui vietoje gėlių Stasė Sinkienė paaugojo "Tėviškės žiburiams" \$20, Valerija ir Stasys Gudavičiai iš Niagara Falls — \$10.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Birželio 23 d., giedant "Vokungės" chorui, primicijantas kun. Edmundas Putrimas laikė 10.15 v. Mišias. Pamokslą sakė kun. E. Jurgutis, OFM. Po Mišių primicijant pasveikino parapijos klebonas T. A. Simanavičius, OFM, parapijos tarybos pirm. V. Taseckas ir jaunimo sekcijos pirm. L. Kuliavienė. Po primicijanto suteikto palaiminimo visi rinkosi užkandžiams ir parapijos salę.

— Mišios sekmadienio vakare, pradedant liepos 7 d., bus laikomos 8.30 v.v.

— Susituokė Paulius Stauskas su Rūta Meiklejohn.

— Birželio 20 d. palaidotas a.a. Simonas Sakys, 79 m. amžiaus.

— Pakrikštytos: Amy-Michelle, Aušros (Baziliauskaitės) ir Dano Wile dukrelė; Laura-Snaigė, Donatos ir Algirdo Puterių dukrelė.

— Parapijos tarybos labdaros sekcija vėl pasiuntė lietuviams Lenkijoje 29 siuntinius drabužių. Iš viso pasiūta 886 siuntiniai.

— Maldininkų kelionė į Liurdą ir Fatimą išvyksta birželio 30 d. iš Toronto Terminal 1, TAP (Transportation Air Portugal), 8.50 v. r. Skrydžio nr. 8587. Aerodrome reikia būti 2 valandas prieš išskridimą. Grįžta į Torontą liepos 13 d., TAP nr. 8586, 2.15 v.p.p.

— Mišios stovyklavietėje "Kretinga" Wasagoj, pradedant liepos 7 d., per visą vasarą sekmadieniais bus 11 v. r.

— Parapijai aukojo: A. Viskontas \$200, V. Petraitis \$125, L. Kunnapu \$50; įskupso fondai: E. Šveždienė \$300, K. Ruksienė \$100, J. O. Gataveckai \$100, A. R. Griogonai \$100, B. Sapijonienė \$100, J. Žaliauskas \$50, K. Žebrauskas \$50.

— Mišios birželio 30, sekmadienį, 8.30 v. r. — už a.a. Bronių Vili-mą, 9.30 v. r. — už Baltrušaičių ir Skrinskų mirusius, 10.15 v. r. — už a.a. Platoną Preibį, 11.30 v. r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už a.a. Praną Kušlikį.

Karo nusikaltėlių klausimą tirianti Deschenes komisija 1985. VI. 10 posėdžiavo Hull, Que., mieste. Ji iš klausė prof. R. Vaštoko pareiškimų, kuriuose jis aiškino sovietų pastangas pateikti savo dokumentaciją ir tuo būdu sukompromituoti R. Europos tautų išeivius, nes jie yra paskutiniai liudininkai sovietinių karo nusikaltimų jų kraštuose. Į teisėjo klausimą, ką daryti tuo atveju, kai Kanadoje gyvenančio nusikaltėlio liudininkai gyvena Baltijos kraštuose, prof. R. Vaštokas taip atsakė: juos atgabenti Kanadon ir jų liudijimus tikrinti pagal Kanados teismų reikalavimus; jeigu jie negalėtų atvykti Kanadon, jų apklausą atlikti Kanados ambasadoje. Žydrų advokatas D. Matas su tuo nesutiko, bet prof. R. Vaštokas stipriai argumentavo, primindamas JAV įstaigos OSI atvejį, kur sovietai lengvai apgauna amerikiečius.

Lietuvių grupės vardu kalbėjo žurnaliste Vida Žalnierūnaitė. Ji pasisakė prieš sovietinės dokumentacijos naudojimą ir deportacijas į Sov. Sąjungą, nes tai reikštų žydų atidavimą naciams. Karo nusikaltėlių pajieškos, remiantis sovietine informacija, sukėlė didelę įtampą tarp daugelio ateivių grupių, juoba, kad skelbiama Kanadoje esant 2000 nusikaltėlių. Kanados latvių federacijos vardu kalbėjo dr. L. Lukss, reikšdamas panašias mintis.

Jų tarpe buvęs ir lietuvis Herbert Cukurs, kaltinamas nužudymu 30,000 žydų Rygoje. Jis turėjo būti suimtas ir nugabentas Izraelin, bet suėmimo metu pasipriešinęs ir žuvo. Tai įvykė Urugvajuje 1965 m. Ši informacija atrodė klaidinga, nes kaltinamojo vardas ir pavardė yra latviški, o Ryga — Latvijos sostinė. Informacija iki šiol nebuvo atitaisyta, matyt, niekas tuo nepasirūpino.

Prof. R. Vaštokas, liudijęs Deschenes komisijoje karo nusikaltėlių įieškavimo klausimu Hull, Que., mieste 1985.VI.10, turėjo pokalbį su žydam atstovaujančiu advokatu Matas. Tą pokalbį transliavo Otavos radijas. Profesorius įtikinančiai kalbėjo apie sovietinės dokumentacijos nepatikimumą.

Elzė Jankutė, peržengusi 90 metų ribą, yra reikalinga specialaus slaugymo, kurį gauna ligoninėje. Kiek sveikata leidžia, skaito ir mezga. Būsimai "TŽ" spaudos loterijai ji numezgė gražią skarą.

Montrealyje "Convention Centre" 1985 m. liepos 4-7 dienomis.

Tai bus didžiausias "Alcoholics Anonymous" narių suvažiavimas visame pasaulyje. Susitiksime idėjos draugus iš visų pasaulio kraštų, pasidalinsime širdies kalba, linksmai praleisime laiką.

Lietuvių pamaldos Kanados kankinių šventovėje Midlande bus rugpjūčio 4, sekmadienį, 1.30 v.p.p. Po Mišių — Kryžaus keliai. Norintieji važiuoti autobusu prašomi registruotis Prisikėlimo par. klebonijoje. Autobusas išvažiuos rugpjūčio 4 d., 11 v. r. nuo Prisikėlimo šventovės.

Sukaktuvinis 75 metų ateitininkų kongresas rengiamas Čikagoje š. m. rugpjūčio 30 — rugsėjo 2 d. d. Kviečiami dalyvauti ir Toronto bei kitų Kanados vietovių ateitininkai. Rengėjų komitetas kreipiasi į visus ateitininkus, prašydamas savo auka prisidėti prie kongreso išlaidų, ypač kelionių jaunimo iš tolimųjų kraštų. Aukos siųsti: Kazys Pabedinskas, 7151 S. California Ave., Chicago, IL 60629, USA. Aukos, gautos iki š. m. liepos 10 d., bus paskelbtos kongreso leidinyje.

Tautybių savaitė "Karavanas" prasidėjo birželio 21 d. ir baigsis birželio 29 d. Dalyvauja 48 paviljonai, kurių tarpe ir lietuvių "Vilnius", įrengtas Prisikėlimo par. salėse. Paviljonai veikia kasdien nuo 6 v.v. iki 11 v.v., savaitgaliais — nuo 3 v.p.p. iki 11 v.v. Juose darbuojasi 15,000 savanorių. Už leidimą dalyvauti tautybių savaitėje kiekvienas paviljonas turi sumokėti \$500. Įėjimo pasas, galiojantis visuose paviljonuose, kainuoja \$10. Važiuojant autobusu, galima aplankyti daug paviljonų per vieną dieną. Apie "Karavaną" rašo didieji laikraščiai, kalba radijas ir televizija. Šiais metais "Karavanas" nedalyvauja italai, portugalai ir kiniečiai.

Lietuvių paviljonas "Vilnius" susilaukia daug pagyrimų už programą, kurią atlieka tautinių šokių grupė "Atžalynas", ir už maistą, kurį gamina p. Greičiūnienė. Pyragų stalą ruošia ir surinktą pelną perleidžia KLB Toronto apylinkė įvairios lietuviškos organizacijos ir pavieniai asmenys. Šiemet pyragų stalų gerisi visų tautybių lankytojai.

"Vilniaus" paviljoną net du kartus lankė L. Z. Kosarai, kurie yra "Karavano" organizatoriai. Šeštadienį lankėsi 32 spaudos ir radijo atstovai-korespondentai, net atstojimų pagerbdami "Atžalyno" šokėjus, kurie iš tikro dinamiškai ir darniai atliko paskutinę tos dienos programos dalį. Inf.

"The Toronto Sun" reporterė Jane Van Der Voort, aprašydama įvairių tautybių paviljonus 1985.VI.24 laidoje, pamini ir "Vilnių". Tai esanti skanesnė vieta. Pagrindinis skanės-tas esąs raguolis. "Vilniaus" karalaitė Indrė Čuplinskaitė, aiškindama "Atžalyno" atliekamus tautinius šokius, pareiškusi, jog šokis esąs džiaugsmo išraiška. Reportažo gale nurodytas "Vilniaus" paviljono adresas, valgiai, gėrimai

Vasario 16 gimnazijai ir jos berniukų bendrabučiui statybai paaugojo \$400 dr. M. Arštikaitytė-Uleckienė iš Toronto, \$250 Jonas Arštikaitis iš Bramp-tono ir \$100 S. Olekienė iš Toronto.

A. a. Viktoras Lagunevičius, 69 m. amžiaus, nuvažiavęs atostogų Britanijon, mirė š. m. birželio 10 d. Liko žmona, kuri buvo kartu atvažiavusi ir tvarkė laidotuvių reikalus, ir sūnus Viktoras, gyvenantis Toronte.

Į daugiakultūrę Ontario tar-ybą, premjero Franko Mille-rio pasiūlymu, gubernatorius J. B. Aird paskyrė Ramūnę Sakalaite-Jonaitienę. Anksčiau iš lietuvių toje taryboje buvo adv. J. Kuraitė-Lasienė. Daugiakultūrės tarybos paskirtis yra patariamojo pobūdžio. Ji pateikia Ontario vyriausybei savo pasiūlymus, liečiančius etninių grupių rūpesčius švietimo, imigracijos ir kt. srityse. Nariai skiriami iš įvairių tautybių dvejim metam.

Atvažiuokite į didžiausią ir įdomiausią "Alcoholics Anonymous" sąjūdžio istorijoje šventę, kuria bus paminėta auksinė veiklos sukaktis

"50 metų su dėkingumu"

tarptautiniame sąjūdžio narių suvažiavime

PADĖKA

Mano Motina

a.a. Ona Duobaitienė

mirė 1985 m. balandžio 25 d.

Esu dėkingas Prisikėlimo parapijos klebonui ir kunigams už Rožinio maldas, Mišias ir laidotuvių apeigas. Dėkoju sol. V. Verikačiui už giedojimą Mišių metu.

Ačiū visiems dalyvavusiems mano motinos laidotuvėse, karsto nešėjams, užprašiusiems Mišias ir pareikštas užuojautas.

Dėkoju poniai Vandai Vaitkieni už jos ypatingas pastangas ruošiant pusryčius laidotuvių dalyviams.

Valdas Duobaitis

GINKIME LIETUVIŲ TEISES!

Nepamirškite savo aukos

Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636, USA

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui..... US \$

Pavardė, vardas

Adresas

TAI, KO JIEŠKAI STOVYKLOSE, RASI NERINGOJE 1985 METAIS

1984 metų stovykla Neringoje buvo labai sėkminga.

Ji kartojama ir šią vasarą

Jaunūlių stovykla (nuo 17 metų ir studentų) — birželio 16 — 29

Berniukų stovykla (7-16 metų) — birželio 30 — liepos 13

Mergaičių stovykla (7-16 metų) — liepos 14 — 28

Šeimų stovykla — liepos 28 — rugpjūčio 3

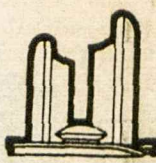
Lietuvių kilmės vaikams stovykla anglų kalba (7 — 16 metų, mišri) — rugpjūčio 4 — 17

Stovyklas rengia, tvarko ir joms vadovauja

Nekaltai pradėtosios Marijos vienuolių seserys

Kreipkitės iki birželio 5 d.: Camp Neringa, I.C.C., Putnam, CT 06260 USA; nuo birželio 5 d.: Camp Neringa R.F.D. No. 4, Box 134C, W. Brattleboro, VT 05301, USA.

Tel. (802) 254-9819

Toronto miestas

Svarbus pranešimas Toronto miesto nuosavybės mokesčių mokėtojams

Jau turėjote gauti 1985 metų nuosavybės mokesčių baigminės dalies sąskaitą. Jei dar negavote, skambinkite 947-7115, arba rašykite Tax Collector, City Hall, Toronto M5H 2N2; arba tuojau atvykite į miesto rotušę ir kreipkitės į Information Counter, Main Floor, City Hall.

Atsiminkite, jei ir negaunate sąskaitos esate atsakingas už nuosavybės mokesčių mokėjimą. Paskutinės 1985 metų įmokos turi būti sumokėtos dalimis birželio 17, liepos 15, rugpjūčio 15 ir rugsėjo 16.

Galite sumokėti savo mokesčius miesto rotušėje nuo pirmadienio iki penktadienio tarp 8.30 v.r. ir 4.30 v.p.p., taip pat — bet kuriamė skyriuje oficialių bankų, pažymėtų antroje pusėje jūsų mokesčių sąskaitos arba — siųsti savo įmokas patys tiesiai į miesto rotušę. Čekius rašyti: "The Treasurer City of Toronto"

Atsiminkite, kad negalima delsti. Jūsų mokesčiai panaudojami tarnyboms bei įrenginiams, kurie daro Torontą gera vieta gyventi ir dirbti. Tai apima pradinės ir vidurinės mokyklas, miesto tarnybas — apsaugą nuo ugnies, atmatų išvežimą, sniego valymą, parkus bei pramogų vietas, kelių tiesimą bei taisymą. Taipgi apima metropolinio Toronto tarnybas, įskaitant policijos apsaugą, socialines paslaugas, vaikų gerovę ir greitąją pagalbą.

G. H. Clarke, miesto išdininkas

MONTREALQUE

Dienraštis "The Gazette" 1985. VI. 11 išspausdino "Canadian Press" agentūros pranešimą apie lietuvių liudijimą Deschenes komisijoje, tiriančioje karo nusikaltėlius Kanadoje. Esą prof. R. Vaštokas pasisakė prieš sovietinės dokumentacijos panaudojimą, nes ji nėra patikima. Sovietai tuo būdu stengiasi suniekindi išeiviją, kuri yra liudininkė sovietinių karo nusikaltimų. V. Žalnierūnaitė kalbėjusi 30,000 Kanados lietuvių vardu, primindama, kad sovietinė dokumentacija jau naudota JAV-bių įstaigos savo piliiečių nenaudai. Pasak Deschenes komisijos patarėjo M. Meighen, sovietinės dokumentacijos klausimas busias greičiausiai išspręstas šią vasarą. (V. Žalnierūnaitė atstovavo lietuvių grupei, stebindai Deschenes komisijos darbus; jos liudijimas komisijoje paminėtas tik vienu sakiniu, nors buvo daug išsamesnis, Red.)

McGill universiteto gamtos ir inžinerijos fakultetų baigimo iškilmės įvyko birželio 7 d. "Place des Arts" puosnioje salėje. Tarp kelių šimtų baigusiųjų buvo ir trys lietuviai. Gamtos mokslus baigė Irena Adamonytė, civilinę inžineriją — Asta R. Kliūtė-Staškevičienė ir cheminę inžineriją — Jonas Valiulis. Pastariesiems dviem yra pasiūlyta ruošti magistro laipsniui.

Baltiečių federacija surengė šibirinių trėminių minėjimą nusitovėjusia tvarka. Birželio 13 d. vakarą Dominion sq., prie paminklo žuvusiems, buvo padėtas vainikas. Parlamento narys G. Weiner savo kalboje priminė ryškų žmogaus teisių laužymą R. Euro-

poje. Po to buvo persikelta ekumeninėm pamaldom į čia pat esančią Pasaulio karalienės Marijos katedrą. Pamaldas laikė AV parapijos klebonas kun. J. Aranauskas, Šv. Kazimiero par. klebonas kun. St. Šileika, latvių ev. liuteronų bendrijos Amerikoje prezidentas vysk. A. Vaitkus ir Šv. Jono estų liuteronų šventovės kun. H. Laaneots. Koncerinę dalį atliko AV choras, vadovaujamas muz. M. Roch, latvių saksofonistas J. Step-rans ir estų mišrus choras, vadovaujamas muz. I. Taerk, vargonuo-jant K. J. Raudsepp.

June O. Mockutė ir **Gyčio L. Ziaugros** iš Bostono jungtuvės buvo palaimintos birželio 15 d. AV šventovėje. Pamaldas laikė klebonas kun. J. Aranauskas. Vargonavo muz. M. Roch. Jaunųjų palydą sudarė A. Jonelytė, jaunosios puseserė, ir M. Žiaugra, jaunojo bro-lis. Vaisėms visi rinkosi į parapijos salę. Čia oficialiai daliai vadovavo A. Jonelis. Plokesteliu muziką jaunuosios giminaičiai A. Šveikauskas ir J. Krasows-ki. Didelis būrys jaunimo šoko iki vėlyvos naktelės.

A. a. Julija Gelcienė (Brazauskaitė, 83 m. amžiaus, mirė birželio 8 d. Palaidota iš AV šventovės birželio 12 d. Cote des Neiges kapinėse. Liūdi artimieji. B. S.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Abiejų parapijų rengiama išvyka autobusu pas pranciškonus Kenne-bunkport, Maine. Išvyka truks tris dienas. Visos vietos užpildytos. — Iš Kalgario, Alta., lankesi Algis Jaugelis su šeima pas tėvus Žitkus ir p. Jaugelį. Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Certifikatus: min. \$1,000.00

1 metų 9 %

Terminuotus indėlius:

1 metų 8.75%

180 — 364 d. 8.50%

120 — 179 d. 8.25%

60 — 119 d. 8 %

30 — 59 d. 7.75%

Taupomosios sąskaitos:

specialios 6.25%

su draudimu 6 %

kasdieninis % 5.75%

Čekių sąsk. 5 %

DUODA PASKOLAS:

Nekilnojamo

turto,

asmenines ir

prekybines.

Paskolos

mirties

atveju

draudžiamos

iki \$10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve

Pirm. antr. treč. 9.00 — 3.00

Ketvirtadieniais 12.00 — 8.00

Penktadieniais 10.00 — 6.00

3907A Rosemont